BULUŞMA

www.sev.org.tr

eylül 09/ sayı 2

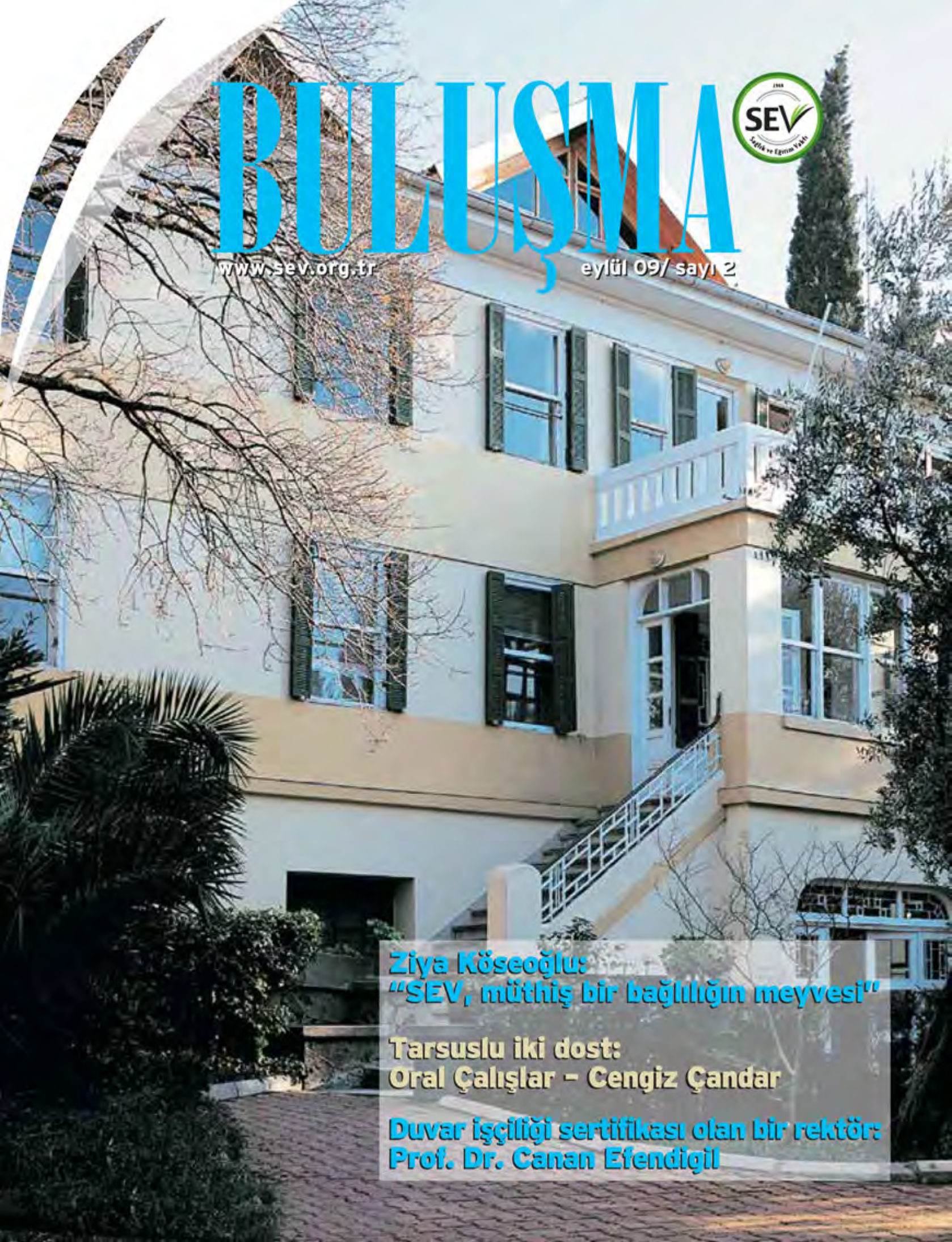

Ziya Köseoğlu: "SEV, müthiş bir bağlılığın meyvesi"

Tarsuslu iki dost: Oral Çalışlar - Cengiz Çandar

Duvar işçiliği sertifikası olan bir rektör: Prof. Dr. Canan Efendigil

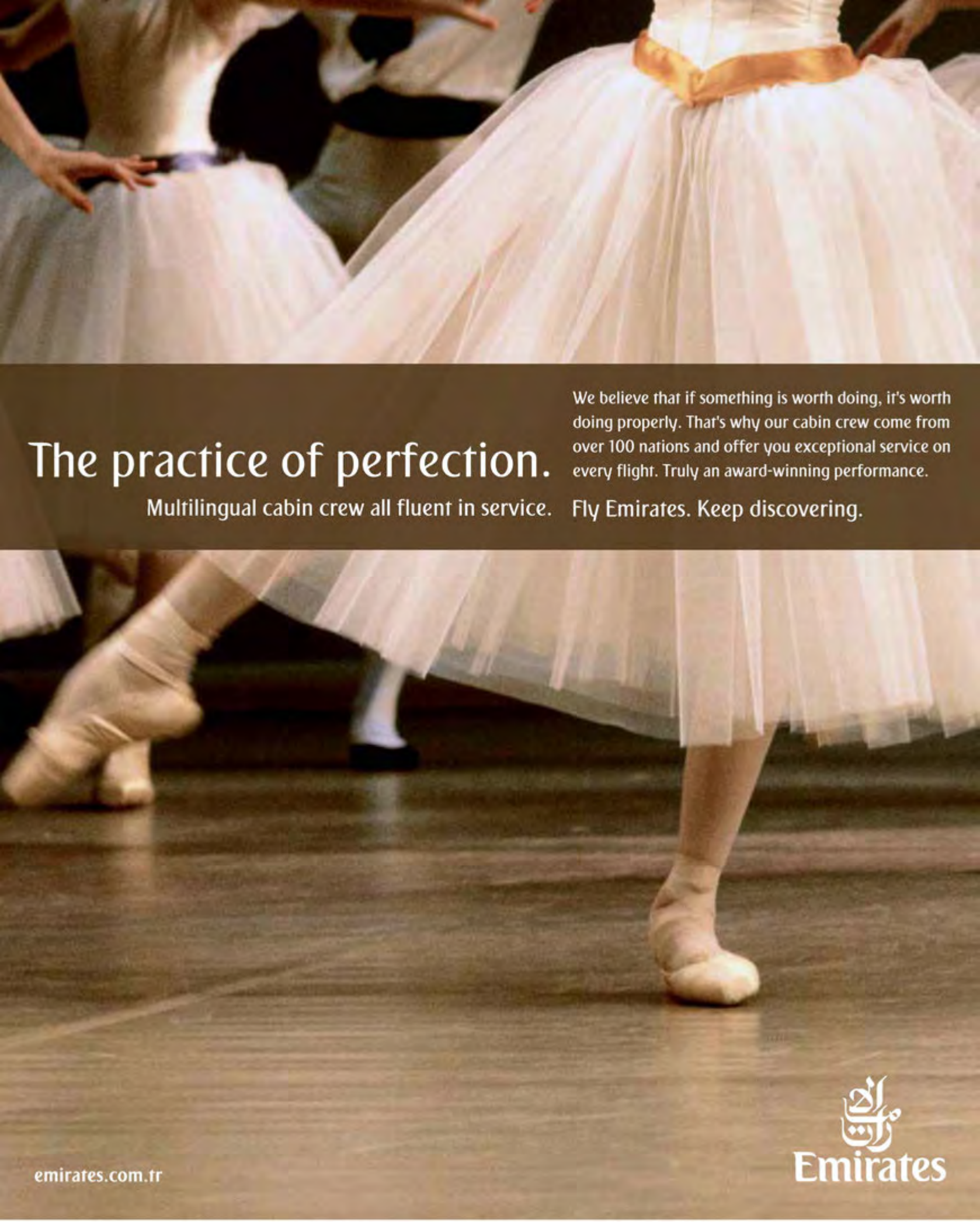

Over 400 international awards and over 100 destinations worldwide.
For more information, please contact Emirates İstanbul Office on 0212 315 45 45 or visit emirates.com.tr

Merhaba...

K.Erhan Dumanlı
(TAO '64-TAC '67)
SEV Yönetim Kurulu Başkanı

SEVgili Mezunlarımız,

Buluşma Dergisi'nin Eylül sayısıyla tekrar bir aradayız.

Bu geçen sürede iki köklü kurumumuz, 1878 yılında kurulan İzmir Amerikan Koleji ile 1879 yılında kurulan Amerikan Hastanesi 130. yaşlarını kendi bahçelerinde, kendilerine gönül ve destek verenlerin, bugünlere gelmelerinde emeği geçenlerin katılımlarıyla kutladılar. 1876'da kurulan Üsküdar Amerikan Lisemiz 133, 1888'de kurulan Tarsus Amerikan Koleji ise 121 yaşında. Redhouse deseniz, onun da kuruluşu 1800'lerin ortaları.

SEV'in görevi bu işte: Asırlık kurumların devamını sağlamak. Hizmet kalitelerinde en ufak bir bozulma olmaksızın daha yüzyıllar boyu yaşayacaklarının garantörü olmak. Eskiyi korurken, yeniye açık olmak; geleneklerden güç alarak geleceği inşa etmek, SEV'in arkasındaki en önemli felsefe de bu.

Önemli geleneklerimizden biri yatılılıktır. Kendisi de yatılı okumuş biri olarak rahatlıkla söyleyebilirim ki, yatılılık hem öğrencinin kişiliğine hem mezun olduktan sonraki aidiyet duygusuna hem de okulun eğitim kalitesine ciddi ölçüde katkıda bulunur. Bu nedenle Tarsus Amerikan'da kız ve erkek öğrencilerimizin yatılılığı giderek büyürken, İzmir Amerikan'da da yatılılığın başlaması meselesini çok ciddiye alıyoruz. Bu sayede, okullarımızın bulundukları şehir yereline hizmet eden okullar olmaktan çıkıp, bölgesel hatta ulusal çapta hizmet sunan okullar olacağına inancımız sonsuz.

Yenilenme konusuna gelince; diğer SEV İlköğretim Okulları gibi 1997 yılında, kesintisiz mecburi ilköğretim yasasının çıkması ile kurulan Tarsus SEV İlköğretim Okulu, kurulduğunda dönemin acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere idareten Misak-ı Milli İlkokulu'nda hizmet vermeye başlamıştı. 1874 yılında inşa edilen Misak-ı Milli İlköğretim Okulu Milli Eğitim Bakanlığı'ndan satın alınmıştı. Gerek yapının tarihsel nitelik taşıması gerekse kampüsün arkeolojik sit alanı üstünde olması nedeniyle okulun büyümesine ve yeni binaların yapımına imkan vermeyen bu kampüsün değiştirilmesi için geçtiğimiz yıl Kozacıoğlu İşhanı arazisi satın alındı. Buluşma'nın Mayıs sayısında bir bilgi notunda belirttiğimiz gibi burada kurulacak yeni kampüs için TAC mezunu mimarların bulunduğu bir jüri oluşturularak 14 mimar, mimari fikir yarışmasına davet edildi. Ekim 2009'da bu yarışmanın sonuçlarını ilan edeceğiz. Yeni kampüsümüzü 2012-2013 eğitim öğretim yılında hizmete açmayı planlıyoruz.

Yazının girişinde de belirttiğim gibi, asırlık kurumları yöneten bir Vakıfız. Asırlık kurumları idare etmek demek bir yanıyla, zamanın tahribatına uğrayan binalarımızı sürekli tamir etmek, restore/renove etmek anlamı da taşıyor. Kurumlarımızda ilk defa bu yaz çok ciddi inşaat projeleri olmadan geçti. Bu sebepledir ki, uzun zamandır ilk defa Üsküdar Amerikan Lisesi kampüsümüzü yazın farklı bir amaçla kullanıma açabildik ve çok başarılı geçen bir yaz okulu düzenledik. Gelen olumlu tepkiler nedeniyle, bunu 2010 yazında da tekrarlamayı planlarımız arasına aldık bile.

Bu arada, elektronik bilgi çağında topluma ilk ulaştığımız mecra olan ve *www.sev.org.tr* adresinde yayımlanan web sitemizi yeniledik. Buluşma Dergisi'nin bir önceki ve 40. Yıl Özel sayısını bulabileceğiniz yeni web sitemizdeki "e posta listemize kaydolun" tuşu aracılığıyla bilgilerinizi güncellemeyi de ihmal etmeyin.

Hepinize güzel geçecek bir sonbahar, eğitimcilere, öğrencilere, velilere iyi bir eğitim yılı diler, sevgi ve saygılarımı sunarım.

BULUŞMA

www.sev.org.tr eylül 09 / sayı 2

BULUŞMA DERGİSİ, SAĞLIK VE EĞİTİM VAKFI (SEV) TARAFINDAN YAYIMLANAN 4 AYLIK, ÜCRETSİZ BİR YAYINDIR.

Bristol Hall ACI Kampüsü

Kapak Fotoğrafı: Duygu Arseven

SEV Yönetim Kurulu Adına Sahibi: Erhan Dumanlı

Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ziya Köseoğlu

Yayın Koordinatörü: Esra Sunar

Yayın Kurulu: Defne Erdur Bekdik • Ahmet Ceylan • Dilem Deniz • Tülay Güngen • Leyla Keskiner • Ziya Köseoğlu • Bengü Shepard • Esra Sunar • Özlem Tanrıverdi • Defne Tokay • Aydan Yakın

Bu sayıya katkıda bulunanlar: Hazar Boz • Ali Cerrahoğlu • Hilmi Güngen • Brian Johnson • Tangül Aktuğlu Kardeş

Reklam Sorumlusu: Leyla Keskiner • Esra Sunar

Yönetim Yeri: Mahir İz Cad. No: 17, A Blok K: 2
Üsküdar 34662 İSTANBUL
T: (0216) 474 25 35 F: (0216) 474 25 38
E: sevkgki@sev.org.tr **www.sev.org.tr**

Yapım: TETRA İLETİŞİM Hizmetleri Ltd. Şti.
Yönetim: Önder Kızılkaya - Soner Kızılkaya
Yayın Koordinatörü: Şebnem Akçıl
Grafik Uygulama: Nur Ayman Çakmak, Orçun Peköz
Yazı İşleri: Vecdi Erbay - Türkşan Karatekin
Fotoğraf: Sinan Kesgin - Yüksel Altıntop

Halaskargazi Cad. Sait Kuran İş Merkezi
No: 301 Kat: 5 Şişli-İSTANBUL
Tel: (0212) 219 96 76-77 Faks: (0212) 231 33 37
E-posta: tetra@tetrailetisim.com

Baskı: PP Grafik Dizayn ve Baskı Prodüksiyon Hiz. Ltd. Şti.
Topkapı Maltepe Mah. Litros Yolu Sok. Fatih San. Sitesi No:12/69
Zeytinburnu/İSTANBUL
Tel: 0 212 674 38 89 Faks: 0 212 565 00 61
Basım yeri ve tarihi: İstanbul - Ağustos 2009
4 ayda bir yayımlanır.

içindekiler

Kısa kısa 3
TAC Homecoming 4
Ziya Köseoğlu: "SEV müthiş bir bağlılığın meyvesi" 6
Mütevelli Heyeti Toplantısı Antep'te 10
Tarsuslu iki dost: Oral Çalışlar-Cengiz Çandar 12
ÜAA Reunion 16
Profesyonelliğe dönüşen sanat sevgisi: Tülay Güngen 19
Mete Akyol: "Ben gazeteciliğe ne zaman başlamışım?" 24
Brian Johnson ile nostalji 28
ACI 130 yaşında: "Together we're strong" 32
İzmir Amerikan'dan parlayan bir cevher:
Yelda Temizocak Aysan 34
Okul ruhunu yaşatıyorlar: Transit Festival 38
Talas "Yahoogroups"un Yüce Modu: Cem Baysal 40
Pop Quiz 44
Mehmet Fahri Can: "Bizde takım oyunu esastır" 46
Duvar işçiliği sertifikası olan bir rektör:
Prof. Dr. Canan Efendigil 50
Oktay İşçen: "Önemli olan yılmadan yürümektir" 56
SEV'lilerin Güneydoğu Günlüğü: Antep-Urfa 60
Serpil Timuray: "3G ile mobil teknoloji çağı başlıyor" 66
ÜAA'dan örnek bir sosyal sorumluluk projesi:
Harikalar Diyarı'nda bir gezinti 70
Fırat Yücel: "Filmler aracılığıyla dünyaya bakalım istedik" 72
Kitap: Amy Tan - "Saving Fish from Drowning" 76
150 yıllık bir geleneğin başında genç ve dinamik bir isim:
Defne Tokay 77

BULUŞMA dergisinin içerik ve tasarımı SEV ve TETRA tarafından yaratılmış olup Fikir ve Sanat Eserleri Yasası kapsamında eser olarak koruma altındadır. Buluşma dergisinde yayımlanan yazı ve fotoğrafları yayma hakkı SEV'e ait olup kaynak gösterilse dahi, hak sahiplerinin yazılı izni olmaksızın ticari amaçla kullanılamazlar. Dergide yayımlanan yazılar, yazarların ve söyleşi yapılanların kişisel görüş, tavsiye ve yorumlarını içermektedir. TETRA ya da SEV, yazılarda yer alan bilgi, görüş ya da tavsiyelerden doğabilecek maddi ve manevi zararlardan hiç bir şekilde sorumlu değildir.

DUYURULAR...

2009-2010 eğitim-öğretim yılında okulumuzda çalışmayı uygun bulduğunuz günleri öğretmen organizasyonu 24-28 Ağustos saatleri arasında ISY binasında yapıldı..

2009-2010 eğitim öğretim yılı okullarımızda 14 Eylül 2009 tarihinde başlıyor.

Bağlı bulunduğumuz tüm "Yüzleşme ve Barışma" eğitiminden geçmişti. SEV ve SEV-YAV çalışanlarımız da Eylül ayında eğitime tabi tutulacaklardı.

2009 yılı Kasım SEV Futbol Turnuvası, 12 Kasım 2009 tarihinde Şirinyer'de yapılacak.

Haberler...

Tarsus SEV İlköğretim Okulu'nun yeni kampüsü için düzenlenen mimari fikir yarışmasının sonuçları, 7 Ekim 2009'da açıklanacak.

Başarılarımız...

* Mehmet Topal (TAC '04) Erasmus Mundus bursu alan ilk Türk oldu.
* İzmir SEV İlköğretim Okulu 2009 mezunlarından Zeynep Müge Carfi, Özel Yabancı Ortaöğretim Okulları Giriş Sınavı'nda 100 soruda 100 net yaparak büyük bir başarıya imza attı.

Vefatlarımız...

* Talas Amerikan Ortaokulu'nda Üsküdar Amerikan Lisesi'nin eski öğretmenlerinden Gwen Scott 2 Temmuz 2009 tarihinde vefat etmiştir
* Talas Amerikan Ortaokulu'nun eski öğretmenlerinden ve Redhouse Yayınevi'nin eski müdürü (1961-1991) Bill Edmonds, 27 Temmuz 2009 tarihinde vefat etmiştir

ACI'da Bristol Hall'ün yenilenmesi için kaynak geliştirme kampanyası başlıyor...

Yeniden inşa edilen Tanar Hall binası'nın açılışı Eylül ayı sonunda yapılacak.

Buluşma ile ilgili yorumlarınızı, görüşlerinizi, kendinizle ilgili haberleri sevkgki@sev.org.tr adresine gönderebilirsiniz.

ÜAA Yetişenler Derneği'nin her sonbahar düzenlediği Brownie Day'i bu yıl tüm Amerikan Okulları mezunları davetli Brownie Day, 26 Eylül 2009 günü Üsküdar Amerikan Lisesi kampüsünde yapılacak.

An American Cook in Turkey' den...
Mary Lou Johnson' ın Tarifi

CHOCOLATE CHIP COOKIES

1/2 c (125 g) shortening
1 c (240 g) sugar
1 tsp salt
2 eggs
1 tsp vanilla
1 1/2 c (175 g) flour
1 tsp soda
1/2 cup water
45 c (1200 g) bitter chocolate, chipped
1/2 c (125 g) nuts (optional)

Cream shortening and sugar, add pekmez, eggs and vanilla. Beat until fluffy. Sift flour, measure, add soda and salt, sift to mixture. Add chocolate and nuts. Drop by (teaspoonfuls on greased cookie sheet and bake at 375 F (190 C) for 10 minutes.
Makes 4 1/2 dozen

Afiyet Olsun!

Yazı: Ali Cerrahoğlu (TAC '78)

Bize her yıl "homecoming"

"Tarsus Homecoming 2009" büyük bir katılım ve coşku ile gerçekleşti.

Her yıl 19 Mayıs'ın hafta sonunda düzenlenen Homecoming'e bu yıl 700'ü aşkın kişi katıldı.

84 mezunları (25.yıl) tıpkı eski günlerdeki gibi cuma akşamı Stickler'da yattılar. Cuma akşamı Tarsus'ta Eyüp'ün yerindeki kebap partisinden sonra okula geldiler. Çok mutlu oldular.

50. yıllarını kutlayan 1959 mezunu abilerimiz cuma günü Mersin'de öğretmenevinde toplandılar. Birbirlerini 50 yıldır görmeyen abilerimizin karşılaşmasında çok duygulu anlar yaşandı. Tıpkı 50 yıl önceki gibi cumartesi öğlen tam saat 12'de İstiklal Marşını söylediler, ardından topluca yemekhaneye giderek 'çiftlik kebabı' yediler. Aynı tat, aynı et/patates oranı, aynı kuruluk sağlansın diye günler öncesinden aşçı ile görüşüldü ve bir gün önce, cuma günü okulda buluşup 3 abimizle bu yemeğin provasını yaptık. Şart şuydu; hiçbir lüks, hiçbir konfor olmayacaktı, yıllar öncesinin koşulları sağlanacaktı. Rehberli okul turu, rehberli Tarsus turu, Narlıkuyu'da balık rakı... Plaket töreni, Haydar Hoca'nın muhabbeti... 50. yıl yazmakla bitmeyecek bu sene... Helal olsun abilerimize, onları tanımaktan çok mutlu olduk. SEV Mütevelli Heyeti Başkanı İlter Turan ('59) abimiz de bizimleydi.

50 yıldan daha uzun süreli mezun abilerimiz de grup halinde geldiler okula. Önce şehir turu yaptılar. Profesyonel ama bizim için gönüllü olan rehberler bu yıl büyük katkı sağladılar, abilerimiz Tarsus tarihini görerek, dinleyerek çok mutlu oldular. Mete Akyol ve Engin Ünsal abilerimiz de oradaydı.

Kapıda kayıt yapıldı; kimler yoktu ki; mezunlarımız, eşlerimiz, okul hemşirelerimiz, çalışanlarımız... Çocuklarımız yaklaşık 14 saat nöbet tuttular, adres güncellediler, yaka kartı taktılar, aidat alıp tuğlalar koydular, gift center'da satış yaptılar, baklava ikram ettiler. Güneş geldi, sıcak bastırdı, karınları acıktı ama hep oradaydılar ve hepsi gönüllüydüler... Tamamı... Artık 700 kişi yerlerine oturduğunda, aslında oturmak da denmez; marşlar, şarkılar, bombalakiler söylemeye başladıktan epey sonra onlar da yemeğe geçtiler.

Teknoloji ekibimiz süperdi; bir yandan çift ekranlı havalı bilgisayarlarıyla veritabanını güncellediler, diğer yandan saat başı homecoming'i internetten canlı yayınlamaya çalıştılar.

Stickler'da yatan 84'lüler Ramazan ve Özyiğit, Hüseyin Ağa'nın çanıyla uyandılar.

Güner Baykal Basketbol Turnuvası'nın son günü öğlene kadar maçları hep birlikte seyrettik. Fenerbahçe'yi elimizden kaçırdık. İnanmak çok güç ama 1994 doğumlu çocukların içinde 2.10'luklar var. Bizim çocuklarımız aslanlar gibiydi, son saniyede 1 sayıyla verdiler maçı. Olayın büyüklüğünü, önemini, etkisini ve okulumuza katkısını görmeniz için ödül törenindeki aile fotoğrafına bakmanız yeterli... TAC Spor Kulübü büyük iş yaptı yine, helal olsun tüm yöneticilerine, hocalarına; başta Ali Çekiç ('82) başkan olmak üzere.

Mezun turnuvaları çok çekişmeliydi. Bu yıl turnuvanın en yaşlı takımı şampiyon oldu; 1984 mezunları. Basketbolda da büyük heyecan vardı.

Sinan Sudaş ('04) kardeşimizin kaybı hâlâ çok yeni. Sınıf arkadaşları sessizce diktiler ağaçlarını bahçeye, sonsuza dek yaşasın Sinan çok sevdiği okulunda diye. Tüm Homecoming boyunca bir tek kere döktük gözyaşlarımızı; 2004'ler auditorium

töreninde sahne sıraları geldiğinde ellerinde Sinan'ın fotoğrafiyla BOM çektiklerinde... TAC'mizi anlattık mezunlara, eşlerine, çocuklarına. Hep birlikte, dernekle, vakfımızla, okul müdürümüzle. Dikkatle dinlediler yapılanları, hedefleri, projeleri. Tuğlaları örerek özveriyle yaptıkları katkıların ürünlerini gözleriyle gördüler, tanıdılar, gururlandılar. Mezunların gücünü, yüz yıldır değişmeyen özelliklerini, misyon ve vizyonlarını, 50 yılda Bombalaki'nin hızından başka bir şeyin değişmemiş olduğunu teyid ettiler, test ettiler.

Plaket töreninde Haydar Hocamız her zamanki dersini anlattı, tek tek verdi plaketlerini 50 yıl önceki talebelerine, şefkatle. Yine kızdırdık hocamızı; 50 yıl önce sahneye koydukları tiyatro oyununun fotoğraflarını vermişti, scan edip sunum hazırlamıştık ki barkovizyonun azizliğine uğradık, o fotoğrafları gösteremedik. Unutur, hatırlamaz diye ümit ederken çıkışta merdivenlerde yedik fırçamızı...

Her toplu mezun grubu sahneye çıkıp sertifika ve plaketlerini aldıktan sonra topluca BOM çektiler. Yıllar geçtikçe BOM'un hızının ne kadar arttığı ortaya çıktı bir defa daha. 59 mezunu abilerimiz çok şaşırdılar, hatta biraz yadırgadılar bu işi.

Sunum sonrasında yine dileyenlerle 1,5 saatlik Tarsus turumuzu rehberler eşliğinde yaptık. Mezunlarımız çok memnun döndüler "biz 7 sene okumuşuz burada ama yanıbaşımızdaki tarihi bilmemişiz" diyerek.

Yemeğe geçildi; Baha Kerimoğlu ('76)'nun, Baykal Bayır ('94)'ın titizlikle hazırladığı masalara... Baha Abi'nin bizleri günlerce korkuttuğu kadar da varmış, tüm masalar doldu taştı. Manzara gerçekten muhteşemdi. Bu sene kebap kuyruğu olmasın istedik, masalara servis yapıldı. Hem de yakasında her dönemin numarasını taşıyan özel garsonlarla.

Müzik... TAC'li müzisyenler muhteşemdi... Mehmet Gür Abimiz ('69) Refik Kutluer Abimiz ('74), Mavi Sakal'dan Tibet Ağırtan ('83), Cenker Kardeşler ('01), Ongun Tan ('98), okulumuzun öğretmenleri Kyla, Brian ve Billy, Erol kardeşimiz gece boyunca herkesi coşturdular. Gözde Özgödek ('86) gecenin sunuculuğunu yaptı, Tuncer Abimiz eski mavraları anlattı, Ali Çekiç ('82) spor ödüllerini verdi.

Mezunlar yavaş yavaş ayrıldılar çorbalarını içtikten sonra. Mehmet Gür Abimiz Stickler'da tek başına yattı bu kez 'bu fırsat 40 yılda bi elime geçer' diyerek.

SEV müthiş bir bağlılığın meyvesi

Bir yanı motosiklet üzerinde özgürlüğe giderken bir yanı bağcılıkla toprağa kök salan SEV Genel Koordinatörü Ziya Köseoğlu, Amerikan Lisesi ekolünden gelmemesine karşın SEV ailesinin sadık bir üyesi.

Yurtdışında eğitimini tamamladıktan sonra, planlama mühendisliğinden mali işler finansmana, yatırım bankacılığından eğitime kadar birçok alanda görev yapan Ziya Köseoğlu ile SEV'deki genel koordinatörlük görevi, vakfın yeni projeleri, Amerikan Lisesi kültürü ve getirdikleri, özel zevkleri ve hobileri gibi pek çok konuyu konuştuk. Boş zamanlarında motosiklet kullanan ve bu tutkuyu kendisine bir SEV'linin aşıladığını söyleyen Ziya Köseoğlu, bağcılığa olan merakının ve Bozcaada sevgisinin de eşinin Üsküdar Amerikan Lisesi'nde öğretmenlik yaptığı zamanlardan kalma olduğunu söylüyor.

Biraz kendinizden ve Vakıf'a gelene kadarki eğitim ve kariyer öykünüzden bahsedebilir misiniz?

1960 İstanbul doğumluyum. Adapazarlı doktor bir ailenin çocuğuyum. İlk, orta ve lise eğitimimi Adapazarı'nda tamamladım. Daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla gittiğim İngiltere'de Oxford Brooks Üniversitesi'nde, Amerika'da New England College ve New Hampshire Üniversitelerinde eğitimimi tamamladım. Endüstri işletme mühendisiyim. Okulun bitiminde Türkiye'ye döndüm ve iş hayatıma ENKA Yeniköy termik santralı inşaatında planlama mühendisi olarak başladım, yedek subaylığımı İngilizce öğretmeni olarak İzmir Maltepe Askeri Lisesi'nde yaptım, mütevellimiz Hasan Güleşçi'nin Sabancı Holding'te Genel Koordinatör olduğu dönemde kurumsallaşma çalışmalarında sistem ve prosedürlerin hazırlanmasında görev aldım, daha sonra kurumsal finansman alanında halka arzlar, yabancı ortaklıkların kurulması, hisse satışları konularında çalıştım, bir müddet yabancı bir yatırım bankasında sermaye piyasaları başkanlığı ve sonrasında International Community School'da (IICS) finans direktörü olarak Büyükçekmece'deki yeni okul projesinin yürütülmesi ve yurt dışı finansman temininde görev aldım. IICS'te çalışırken tanıdığım bir "head hunter" tarafından SEV için yönetici arandığı ve Amerikan Kolej mezunu, eğitimde çalışabilecek arkadaşım olup olmadığı sorulmuştu, ben de birkaç arkadaşımı tavsiye ettim ama olmadı. Daha sonra bu pozisyon bana teklif edildi ve SEV'de çalışma sürecim başladı. On yıldır SEV'in genel koordinatörlüğünü yapmaktayım. Evliyim, eşim Linda Furneaux ile ACI'da öğretmenlik yaptığı dönemde tanıştık. 22 yaşında bir kızımız ve 20 yaşında bir oğlumuz var.

Peki, bir genel koordinatör olarak bize Vakıf'taki görevlerinizden bahseder misiniz?

Genel Koordinatörlük, adından belli olduğu gibi, kurumlar arası koordinasyon ve iletişimi sağlarken aynı zamanda Vakıf'ı idare etmekle sorumlu bir mevkiidir. Vakıf'ımızın, hepsi gönüllülerden oluşan 40 mütevellisi ve 9 yönetim kurulu üyesi bulunmaktadır. Gönüllü olmaları nedeniyle, yönetim kurulu başkanımız dahil herkesin profesyonel zamanları haricinde Vakıf'a ayırabildikleri zaman kısıtlıdır. Benim ve Vakıf'ta görevli 15 arkadaşımın temel görevi; Mütevelli Heyete, yönetim kurulumuza ve görevleri yönetim kuruluna destek olmak olan ve mezunlarımızın da görev aldığı Personel Atama ve Değerlendirme, İnşaat, Denetim, Finans, Eğitim kurullarına, gerekli bilgileri zamanında ve doğru aktarmak; bağlı kurumlarımızın ihtiyaç duyduğu yönetimsel kararlarda yardımcı olmak; kurumlarımızın ve Vakıf'ın stratejik planlarının hazırlanmasını sağlamak; bunların gelişimini, uygulamasını takip etmek; kurumların birbirleriyle iletişimlerini, inşaat ve yatırımlarını yürütmek; kurumlarda iç denetimi sağlamak; kurumların fonlarını yönetmek, kurumsallaşma sürecinin temel ögelerinden olan prosedürlerleri hazırlamak ve güncellemek ve uygulanmasını takip etmek olarak tanımlanabilir. Vakıf'ımızın Eğitim, Denetim, İnsan Kaynakları, IT, Muhasebe ve Finans, İnşaat ile Kaynak Geliştirme ve Kurumsal İletişim departmanları vardır. Beraber çalıştığımız arkadaşlarımızın önemli bir bölümü Amerikan Koleji mezunudur.

"Bizim okullarımızda çocuklarımız çok büyük bir özgüvenle yetişiyor, araştırmacı ve sorgulayıcı oluyorlar. Birbirlerine bağlı, bir taraftan da çok sayıda sosyal sorumluluk projelerinde yer alarak dünya insanı olarak yetişiyorlar."

Vakıf bünyesindeki ender Amerikan Okulu mezunu olmayanlardansınız. Bu kültüre alışmak zor oldu mu?

Belki beraber çalıştığım arkadaşlarıma göre daha fazla çalışmam gerekti. Benim yurtdışı eğitimim bunun bir kısmını kapatsa da, ilkokuldan itibaren verilen bir kolej eğitimi daha farklı oluyor. Bizim okullarımızda çocuklarımız çok büyük bir özgüvenle yetişiyor, araştırmacı ve sorgulayıcı oluyorlar. Birbirlerine bağlı, bir taraftan da çok sayıda sosyal sorumluluk projelerinde yer alarak dünya insanı olarak yetişiyorlar. Bunları çocukluktan edinmek çok farklı.

On yıl gibi uzun bir zamandır bu görevde olduğunuzu düşünürsek o zamandan bu zamana Vakıf'ta neler değişti?

Vakıf'ın gelişimini çok başarılı buluyorum çünkü kişiye ait bir vakıf değil de gönüllü insanların kolektif çalışmasının ürünü olmasına karşın, çok ciddi bir istikrar ve devamlılık da söz konusu. Genelde gönüllü insanların çalışmasıyla yürütülen vakıflarda sürekliliği sağlamak çok zordur. İnsanlar değişir, yönetimler ve profesyoneller değişir. Ama geçmişimize baktığımız zaman 10 yıldır yönetim kurulu başkanları değişse de profesyonellerin değişmediğini görüyoruz. Bu sayede güçlü

"Çamlıca'da bir kampüs projemiz var ve 2010 yılında onu devreye sokmayı düşünüyoruz. Böyle olunca ilköğretimin kapasitesi yaklaşık %25 artacak. Diğer taraftan Üsküdar SEV İlköğretim Okulu'nun Bağlarbaşı kampüsünden çıkmasıyla birlikte Amerikan Lisesi'nin kapasitesi de 620'lerden yaklaşık 840'lara ulaşacak."

bir devamlılık sağlanıyor tabii. Muhteşem Ekenler (TAC '77) ile birlikte bir profesyonelleşme dönemi başladı. Daha sonra rahmetli Güner Baykal (TAC '59) ve Mehmet Gür (TAC '69) ile birlikte okullarla bütünleşme ve iletişimin daha da iyileştiğini söyleyebiliriz. Tamer Şahinbaş (TAC '58) döneminde kurumsallaşma ve organize olma yolunda daha sağlam adımlar atıldı. Mevcut kampüslerimizi fiziksel olarak iyileştirme çalışmaları, IB, CIS akreditasyonu alınması, Tarsus'ta yatılılığın tekrar başlaması bu dönemde oldu. Erhan Dumanlı (TAC '68)'nın dönemini ise herhalde atılım dönemi olarak adlandırabiliriz çünkü bundan sonra daha fazla yatırım yapacağız ve kapasitemizi artırma çalışmalarımız var.

Yeni yatırımlar ve yeni projelerle ilgili bizlere neler anlatabilirsiniz?

İstanbul bölgesi ciddi öğrenci potansiyelimizin olduğu bir bölge ve şu an İstanbul'da bulunan okullarımız Üsküdar SEV İlköğretim Okulu ve Amerikan Lisesi aynı kampüste bulunuyorlar. Yaklaşık 1200 öğrencimiz Üsküdar kampüsünde, 440 öğrencimiz de Beylerbeyi kampüsünde yer alıyor. 2001 yılında Beylerbeyi'ni alarak ilköğretim okulunun kapasitesini 750'den 1020'ye çıkarttık. Ancak Üsküdar Amerikan Lisesi'nin kampüsünün gelişmesi oldukça zor oldu. Önce, "mevcut kampüsü geliştirirsek bu yeterli olur mu" diye düşündük fakat çok fazla sıkışma olduğundan yeni kampüs arayışlarına girdik. Bu çerçevede Çamlıca'da bir kampüs projemiz var ve 2010 yılında onu devreye sokmayı düşünüyoruz. Böyle olunca ilköğretimin kapasitesi yaklaşık %25 artacak.
Diğer taraftan Üsküdar SEV İlköğretim Okulu'nun Bağlarbaşı kampüsünden çıkmasıyla birlikte Amerikan Lisesi'nin kapasitesi de 620'lerden yaklaşık 840'lara ulaşacak. Bunun yanı sıra Ömerli'ye baktığımızda orada büyük bir projemiz var. Mütevelli heyetimizin aldığı karar doğrultusunda K12 dediğimiz, anaokulundan lise son sınıfa kadar bir yapı içine girmeye çalışacağız. Ömerli'de bir arazi almayı planlıyoruz. Bu projenin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği 2010 yılının Haziran ayında ortaya çıkacak. 2500 öğrencilik kapasite planlanan okulun faaliyete geçmesi ise zannediyorum ki 2014-2015 eğitim yılını bulur.
Bunların yanı sıra Eylül'de İzmir'de kız yatılılık tekrar başlayacak. Bu sayede yaklaşık 50 yatılı kız öğrencimiz olacak. İzmir'de kampüsün girişindeki Taner Binası yeniden yapıldı ve 8800 m² inşaat alanımız oluştu. Hazırlık bölümü, bilgisayar laboratuvarları, yatakhane ve okulun yeni yemekhanesi orada yer alacak.
Tarsus'ta yeni ilköğretim okulu yapılması için proje yarışması başlatıldı. 2012-2013 öğretim yılında 648 öğrencilik çok modern bir okulu devreye alacağız.

Siz dışarıdan bir göz olarak Amerikan Lisesi mezunlarını nasıl gözlemliyorsunuz?

Bu okullardan mezun olanlara hayranlık duyuyorum. Bizim okullarımızın mezunları, Amerikalıların deyimiyle, her şeye "out of the box" bakabiliyorlar yani tek bir açıdan değil de farklı açılardan bakabiliyorlar. Hiçbir şeyi "neden–niçin" diye sorgulamadan, analizini, sentezini yapmadan kabul etmiyorlar. Bence en önemli özellikleri birbirlerine çok bağlı ve dayanışma içinde olmaları. Okullarına ve Vakfa sahip çıkıyorlar. Çeşitli üniversitelerin ya da liselerin mezunlarına bakın, bu tür bir bağlılığı gözlemlemeniz çok zordur. Ayrıca daha önce de dediğim gibi sosyal sorumluluk duyguları çok kuvvetli, sosyal projelerde ve sivil toplum kuruluşlarında çok yer alıyorlar.

Biraz da özel zevklerinizden bahsedelim mi?

Çok fazla boş vaktim olduğu söylenemez, zira SEV zamanımın büyük çoğunluğunu alıyor. Kalan zamanımı ailemle ve arkadaşlarımla geçirmeye çalışıyorum. Doğa sporlarını severim: kayak, atv, offroad, skuba, su kayağı, balıkçılık, avcılık, bağ bahçe işleri, şarap üretimi, mekanik tamirat ve motosiklet vakit buldukça yaptığım uğraşlardandır. İzin dönemlerimde motosikletle uzun seyahatlere çıkarım. En son gezimizi, on Türk arkadaşla Afrika'nın en fakir ülkelerinden Burkina Faso, Mali ve Nijer'e yaptık. Unutulmaz bir seyahat oldu. Farklı ülkeleri, insanları gördük; "medeniyetten" nasibini almamış insanların nasıl bu kadar mutlu olabildiklerine hayret ettik. Fransızların, İngilizlerin aksine, sömürgelerine hiç altyapı götürmemiş olmalarını da yadırgadık.

Bir de Bozcaada'da şarapçılık yapıyorsunuz. Bu nasıl başladı?

Bizim Bozcaada'ya olan sevgimiz aslında, eşimin Üsküdar Amerikan Lisesi'nde öğretmenlik yaptığı dönemde başladı. Eşim ve kızım, hazırlık öğrencileri oryantasyonu için Bozcaada'ya yaz kampına gitmişlerdi. Ben ve oğlum da onları ziyarete gittik ve adaya aşık olduk. 1994 yılında arsamızı aldık, 2001 yılında da evimizi yaptık. Bozcaada şarapları ile bilinmesine rağmen aslında iyi şarap imalatı son dört senedir mimar Reşit Soley'in Corvus şaraplarını üretmesi ile başladı. Ev şarabı imalatı çoğu komşumuzun hobisiydi, bizim de bahçemizde yaklaşık bir buçuk dönümlük bir bağımız var. Orada Cabernet Sauvignon üzümleri yetiştiriyoruz ve şarap yapmaya çalışıyoruz. Önceleri ilkel metotlarla yapıyorduk. Zaman içinde gerekli alet edavatı alarak üretimi modernleştirdik. Tabii, kalite de arttı. Ancak şarap üretimi sürekli takip edilmesi gereken bir süreç, bizim de zamanımız dar. Bu yüzden komşularımız yardım ediyorlar. Tahmin ediyorum emeklilikten sonra daha iyi şartlarda üretebilecek duruma geleceğiz.

"Kayak, atv, offroad, skuba, su kayağı, balıkçılık, avcılık, bağ bahçe işleri, şarap üretimi, mekanik tamirat ve motosiklet vakit buldukça yaptığım uğraşlardandır."

Son olarak Vakıf ile ilgili ne söylemek istersiniz?

Vakfımızı orta ölçekli bir holding olarak tanımlıyorum, zira 8 bağlı kuruluşu, 1100 çalışanı ve 80 milyon TL'lik cirosu olan bir grubuz. Son 10 yılda okullarımızda ve hastanemizde 60 milyon dolara yakın yatırım yaptık. Hastanemizde günde 1000 hasta muayene olmakta ve 40 hasta ameliyat edilmektedir. Redhouse sözlüklerimiz her yıl çeyrek milyon kişi tarafından en güvenli kaynak olarak kullanılmaya devam ediyor. Ayrıca, gönüllülerimizin katılımı çok yüksek. Tüm yönetim kurulu üyelerimiz, başkanlarımız büyük bir özveriyle çalışıyorlar, zamanlarının önemli bir kısmını Vakıf'a ayırıyorlar.

Çok zengin kadrolu bir Vakfımız, yine zengin eğitim ve idari kadrolara sahip okullarımız, hastanemiz ve yayınevimiz var. Okullarımızın bu kadar iyi olmasındaki en büyük nedenlerden biri de okullarında öğretmenlik ve idarecilik yapan mezunlarımız. Umarım bu sayılar giderek de artar. Gönül ister ki daha çok mezunumuz Vakfa, okullarına, hastanemize ya da yayınevimize gelsin, sahip çıksın. Profesyonel olarak da gelsin, gönüllü olarak da. Kurulların, komitelerin içinde yer alsınlar. Öğretmen olsunlar, idareci olsunlar. En büyük zenginliğimizin, iyi yetişmiş, aynı kültürü, ruhu, dili paylaşan mezunlarımız olduğuna inanıyorum. Yaklaşık 12.000 kişilik bir mezun ailemiz var ve bu aileyi ayakta tutacak olan da mezunların desteğiyle SEV'in güçlenmesi.

Mütevelli Heyeti Toplantısı Antep'te

Sağlık ve Eğitim Vakfı, 2009 yılı I. Olağan Mütevelli Heyeti Toplantısı'nı, hastanenin 130. yılı şerefine Gaziantep'te yaptı.

Gaziantep'te 2 Mayıs 2009 tarihinde yapılan Mütevelli Heyeti Toplantısı'nın ardından, hastane bahçesinde 130. Yıl Kutlama Kokteyli verildi. Kutlama kokteylinde konuşan SEV Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. İlter Turan "130. yılını kutlayan hastanemizin bu günlere gelmesi, bir tesadüf değildir. Daha nice yıllarını göreceğimizden emin olduğumuz SEV Amerikan Hastanesi'nin 140. ve 150. yıl kutlamalarına sizleri şimdiden davet ediyorum" dedi.

SEV Sağlık Kurulu Başkanı, Prof. Dr. Serdar Küçükoğlu da konuşmasında, hastanenin bugünlere gelmesine katkıda bulunanlara şükranlarını sundu.

Hastane Başhekimi Opr. Dr. Cezmi Ük de konuyla ilgili; "Ulaştığımız noktada, SEV Amerikan Hastanesi olarak hastalarımız ile yakınlarının ve çalışanlarımızın güvenliğini, memnuniyetini artırmaya özen göstererek, hasta bakımını ve servis kalitemizdeki gelişimi sürdürmeye kararlıyız. Tıp alanındaki en yüksek teknolojiyi bünyemizde bulundurmanın yanı sıra, dünyada bu konudaki yenilikleri yakından takip ederek hastalarımıza en iyi sağlık hizmetini sunmayı görev sayıyoruz." dedi.

Kutlamalar çerçevesinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile ortaklaşa, ilköğretim öğrencileri arasında düzenlenen "Çocuk Gözüyle Hastane" konulu kompozisyon yarışması ve **Tarsus, İzmir** ve **Üsküdar SEV İlköğretim Okulları** öğrencileri arasında düzenlenen "Hayalimdeki Hastane" konulu resim yarışması sonuçlandı. Dereceye giren çocuklarımız ödüllerini aldılar. İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün katkılarıyla düzenlenen "Sağlığım için Koşuyorum" sağlık koşusu düzenlendi. Ayrıca, ücretsiz sağlık taramaları çerçevesinde yaklaşık 1500 kişiye diabet kontrolü yapıldı.

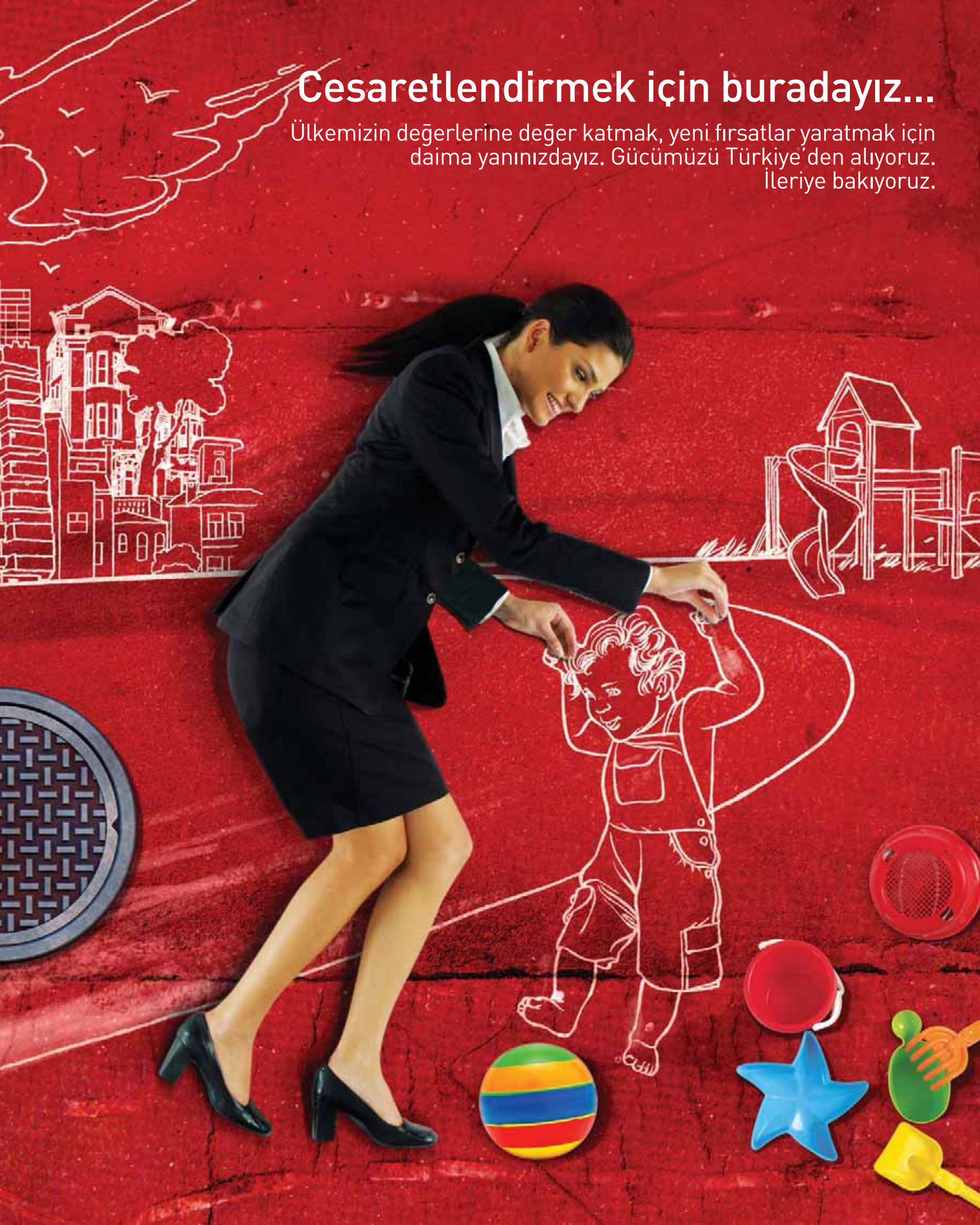
Cesaretlendirmek için buradayız...
Ülkemizin değerlerine değer katmak, yeni fırsatlar yaratmak için daima yanınızdayız. Gücümüzü Türkiye'den alıyoruz. İleriye bakıyoruz.
444 25 25
www.akbank.com
AKBANK

Tarsuslu iki dost

Oral Çalışlar (TAC '65) ve Cengiz Çandar (TAO '63, TAC '66)'ın dostlukları Tarsus yıllarına dayanıyor. Şimdi aynı ofisi paylaşan iki ünlü gazeteci, Tarsus'un ve okullarının onları nasıl etkilediğini o günlere dönerek anlattılar.

Cengiz Çandar hem Talas hem de TAC mezunu bir gazeteci. Oral Çalışlar ise TAC'da başladığı öğrenimini Tarsus Lisesi'nde bitirmiş. İki arkadaş okullarının futbol takımlarında başlayan dostluklarını Mülkiye'de okurken daha da pekiştirmişler. Şimdi aynı gazetede çalışan iki ünlü gazeteci, okul yıllarını bizimle paylaştı.

Hem Talas hem de Tarsus'ta okudunuz. Şöyle bir geriye baktığınızda bu iki okul sizde ne gibi izler bırakmış?

Cengiz Çandar: Geriye dönüp kendimi analiz etmeye çalıştığımda, gerek Talas'ın, gerek Tarsus'un, ben sonradan ne olduysam öyle olmamda çok büyük katkısı olduğu kanısındayım. Bu katkı da özgür ruh bilincidir. Buradan tabi ki bir genelleme yapamayız yani Talas ve Tarsus'tan benimle aynı kuşakta geçen herkes benim gibi olmadı. Oradaki bireysel unsuru da göz önüne almak lazım ama yine de Talas ve Tarsus'taki o özgür ruh; özgür düşünce, beni çok etkiledi ve önemli izler bıraktı diyebilirim. Düşünün 11 yaşında Ankara'da yerleşik bir bürokrat ailesinin çocuğu olarak sizi dağ başında, bir başınıza bırakıyorlar. Dersler bitiyor;

Cengiz Çandar: "Geriye dönüp kendimi analiz etmeye çalıştığımda, gerek Talas'ın, gerek Tarsus'un, ben sonradan ne olduysam öyle olmamda çok büyük katkısı olduğu kanısındayım. Bu katkı da özgür ruh bilincidir."

Oral Çalışlar: "Yeni bir dil öğrenmek, dünyaya açılmak, ufkumuzu genişletmek... Kocaman bir kütüphanesi vardı okulun. Bizim için müthiş bir olanaktı."

ıssız bir arazide, dağlar, tepeler arasında Erciyes Dağı'yla başbaşasınız. O yüzden Erciyes Dağı'na büyük bir zaafim vardır. Erciyes'i ne zaman görsem duygulanır hatta ağlarım. Bazı bilgisayarlarımın açılış ekranı da Erciyes'tir.

Oral Bey siz liseyi Tarsus Amerikan'da bitirmediniz değil mi?
Oral Çalışlar: Bitirmedim. Ben kötü bir öğrenciydim. Derslerle falan ilgim yoktu: Top peşinde koşmaktan ve yaramazlık yapmaktan doğru dürüst okulla ilgilenemedim. Coğrafya dersinden 4 alarak tek dersten sınıfta kaldım. Tarsus Lisesi'nde de tek dersten geçme vardı. Bir üst sınıfa geçebiliyordunuz. Ben TAC'dan aldığım belgeyle, Tarsus Lisesi'ne gidip bir üst sınıftan başladım. Kolejden ayrılışım böyle, ama Tarsus Amerikan Koleji'nin benim için ifade ettiği şeyler çok önemlidir. Bir taşra kasabası düşünün, ben taşralı bir çocuğum. O gün Amerika neresi, Washington ne demek, New York ne demek, dünya ne demek, hiçbirinden haberimiz yok. Yeni bir dil öğrenmek, dünyaya açılmak, ufkumuzu genişletmek... Kocaman bir kütüphanesi vardı okulun. Bizim için müthiş bir olanaktı. Bugün bazı çevrelerde "Türk çocukları İngilizce öğrenmesin" propagandası yapılıyor. Hâlbuki İngilizceyi bilmeden bugünün küreselleşmiş dünyasında hiçbir şey anlayamazsınız. Hele o günün dünyasında çok daha anlamlıydı bizim için İngilizce. Tarsus Amerikan'daki eğitimin kişiliğim üzerinde çok derin izler bıraktığını düşünüyorum.

Cengiz Bey siz kendinizi nereli hissediyorsunuz, yani genelde "nerelisin" sorusuna karşılık ne cevap veriyorsunuz?
Cengiz Çandar: Köken olarak Rumeliliyim, ama gönül bağları oluşturduğum çok yer var. Başta Diyarbakır. Sonra Mardin, Filistin... Beyrut, evim sayılır. Coğrafyam çok geniştir. Bir simge olarak Erciyes'in bende az önce de dediğim gibi çok ayrı bir yeri vardır. Erciyes beni okul yıllarıma götürür ve bir vakarı simgeler. Oysa baba tarafından İznikliyim ama Uludağ benim için öyle değil. Erciyes, bir başkaldırıdır aslında: Yüksek dağların arasında en yükseği değil, düzlükten göğe fışkırmış gibidir Erciyes.

Peki Tarsus ne ifade ediyor sizin için?
Cengiz Çandar: Ben Tarsus'u da Talas'ı da eşdeğer severim. Tarsus, küçük görünse de büyük bir şehir aslında. Okuldan biraz ötede Kleopatra Tepesi var. **Kleopatra** ile **Marcus Antonyus**'un orada buluştuğu iddia edilir. Bu şehre derinlik vurgusu veriyor, tarihte çok özel bir yer tutmasını sağlıyor. Bu tür gerçeklikler bize de tarihsel bir derinlik kazandırdı aslında. Tarsus için *"Aziz Paul'un şehri"* derler. Tarsus'un Çukurova kültürüne hakim bir konumu da vardır. "Adanalılık", "gözü peklik", "gözü karalık", "delikanlılık" gibi özellikler de kazandırmıştır bize. Gerek Tarsus gerekse de Talas sayesinde hayatı daha yakından tanıdık ve "feleğin

Oral Çalışlar: "Tarsus'ta hâlâ "Afgan Mahallesi", "Acem Mahallesi", "Giritli Mahallesi" vardır; adı böyledir bu mahallelerin. Bu renkli ortam ve Tarsus Amerikan'da okuyor olmak, bizim algılarımızı ve dünyaya bakışımızı çok zenginleştirdi. "

çemberinden geçtik" diyebilirim. 68 döneminde, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde kendimizi o kuşağın bir aktivisti olarak bulmamızın kökeninde bunlar yatıyor: Başkaldırı, bağımsız davranma, yeni düşünce, açıklık, kendine müthiş bir güven ve mücadelecilik...

Aynı soruyu size sorsak Oral Bey?

Oral Çalışlar: Cengizler yatılı okuyorlardı. Benim ailem Tarsus'ta ikamet ettiği için ben akşamları evime gidiyordum. Bize *"nehari"* deniyordu. Tarsus'ta hem okulda hem şehirde büyük bir renklilik ve bu renkliliğin oluşturduğu toplumsal ve kültürel bir zenginlik vardı. Giritliler, Afganistanlılar, Acemler, Araplar, Kürtler, Ermeniler, Rumlar, Çingeneler büyük bir zenginlik ve renklilik katıyordu Tarsus'a. Hemen hemen her etnik kesimden arkadaşlarım vardı. Tarsus'ta hâlâ "Afgan Mahallesi", "Acem Mahallesi", "Giritli Mahallesi" vardır; adı böyledir bu mahallelerin. Bu renkli ortam ve Tarsus Amerikan'da okuyor olmak, bizim algılarımızı ve dünyaya bakışımızı çok zenginleştirdi.

Oral Bey, Tarsus'tan sınıf arkadaşınız Sait Kozacıoğlu vefat ettiğinde kaleme aldığınız köşe yazısında öğrencilik yıllarınızda Sait Kozacıoğlu'yla bir "Atom Partisi" kurduğunuzdan söz ediyorsunuz. Bu partiyi hangi gerekçeyle kurmuştunuz?

Oral Çalışlar: Amacımız sınıf başkanını değiştirmekti. Sınıfın en yaramazlarından biriydim. Sınıf başkanımız sürekli şikayet ediyordu beni. Bu yüzden çok sık ceza alıyordum ve akşamın en eğlenceli saatinde herkes dışarıda top oynarken ben ve benim gibi birkaç arkadaş okulda bir odada ders çalışmak zorunda kalıyorduk. O yüzden **Sait Kozacıoğlu** (TAC '66)'nun da içinde bulunduğu bir ekip olarak mümessili değiştirme kararı aldık. Bu yüzden *"Atom Partisi"* adını aldık. *"Atom"*, **Muhammet Kara** (TAC '66) adlı arkadaşımızın lakabıydı. Muhammet'in kafası çok sertti, her yere kafa atardı; o yüzden ona *"Atom Kafa"* diyorduk. Rahmetli Sait Kozacıoğlu da partinin en aktif elemanlarından biriydi. Yaşımız daha 11 ya da 12. Mümessil seçimle geldiği için sınıf öğretmenimizden hemen bir seçim yapılmasını talep ettik. Hocamız **Barry** adında İspanyol asıllı bir Amerikalıydı. Niyetimizi anladı. Seçimden kaçış yoktu. Seçileceğimiz garantiydi ama, bütün sene sınıf başkanlığının bizim tarafımızdan yapılmasını da istemiyordu. O yüzden, *"seçilen her mümessil 1 ay görev yapacak ve tekrar seçilemeyecek"* diye bir kural koydu. İktidara geldik ama iktidarımız kısa sürdü, bir ay sonra görevi bırakmak durumunda kaldım.

Sait Kozacıoğlu sizin de yakın arkadaşınızdı değil mi?

Cengiz Çandar: Evet, Oral'ın ortaokuldan arkadaşıydı. Liseye başladığımda benim de çok samimi arkadaşım oldu. Okulun hemen karşısında Sait'in babasının çırçır fabrikası vardı. Sait o dönemlerde büyük burjuva çocuğu sayılırdı. Fabrikanın hemen yanında bir ırgat kahvesi vardı. Sait'le oraya takılırdık. O kahveye ırgatlar gelirdi. Dolayısıyla biz o yaşlarda toplumun en yoksul kesimiyle, en alt tabakasıyla iç içe bir ortamda, okulun duvarlarının dibinde çay içip sohbet ederdik. **Orhan Kemal**'in ve **Yaşar**

Cengiz Çandar: "68 döneminde, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde kendimizi o kuşağın bir aktivisti olarak bulmamızın kökeninde bunlar yatıyor: Başkaldırı, bağımsız davranma, yeni düşünce, açıklık, kendine müthiş bir güven ve mücadelecilik..."

Kemal'in romanlarındaki mekânlar bizim günlük hayatımızın içindeydi. O yüzden Ankara ya da İstanbul'da okuyan kolejli arkadaşlardan çok farklı bir toplumsal gerçeklikle iç içeydik.

Cengiz Bey, Oral Bey'le arkadaşlığınız nasıl başladı?

Cengiz Çandar: Oral ortaokulda Tarsus'tayken ben Talas'taydım. Ben Tarsus'a liseye geldiğimde o, ayrılıp Tarsus Lisesi'ne gitmişti. Fakat Oral'ın ortaokuldan sınıf arkadaşları benim arkadaşlarım oldu lisede. Sonra okul takımında oynadığım için Oral'la futbol sahalarından tanıyoruz birbirimizi. Oral ***Tarsus İdman Yurdu*** takımının en önemli oyuncusuydu. Tarsus İdman Yurdu İkinci Lig'de oynuyordu ve antrenörü **Lefter**'di. Oral, gerçekten çok iyi ve çok yetenekli bir futbolcuydu. Oral, Tarsus halkıyla bütünleşmiş bir isimdi. Oral, Tarsus'un yıldızıydı. Oral'la "yapışık kardeş" olmamız, onun Mülkiye'ye geldiği dönemde oldu. Birbirimizin en yakın arkadaşlarıydık, uzun yıllardır da devam ediyor bu arkadaşlığımız.

Bir de sizden dinleyebilir miyiz o günleri?

Oral Çalışlar: Lisedeyken futbol takımı kaptanıydım. 8 numara, "sağ iç" mevkiinde hem Tarsus Lisesi takımında hem de Tarsus İdman Yurdu'nda oynuyordum. Tarsus Amerikan'dan ayrılıp Tarsus Lisesi'ne geçtikten sonra da Tarsus Amerikan'la ilişkim kesilmedi; bu kez de spor üzerinden devam etti. Tarsus Lisesi ve Tarsus Amerikan Koleji arasında çok sıkı müsabakalar olurdu. Bu müsabakalar, sert tartışmalara hatta kavgalara yol açardı. Fakat benden sonra bu kavgalar sona erdi. Çünkü ben hem Tarsus Amerikanlı hem de Tarsus Liseliydim.

O dönemdeki arkadaşlarınızla görüşebiliyor musunuz?

Oral Çalışlar: Evet, buluşmaya çalışıyoruz. Bizim sınıfın neredeyse yarısına yakını Amerika'da profesör. Yılda bir iki kez geliyorlar. Geldiklerinde herkesi haberdar ediyor ve buluşuyoruz. Yaklaşık 40 - 50 kişi oluyoruz.

Cengiz Çandar: 2001 yılındaydı galiba, bir grup Talaslı bir araya geldik, Talas'a gittik. Eski yatakhanelerimizde kaldık, çoluk çocuk. O gelenekselleşti. Talaslı olmak, hepimizi biraz hüzünlendiriyor: 2050 yılına gelindiğinde Talas'a ayak basmış hiç kimse yaşamayacak. Çünkü Talas, 68'de kapatılmıştı. O yüzden bir "kelaynak" duygusu oluştu hepimizde. Bizi birbirimize bağlayan şey, çok küçük yaşlarda, çok özel koşullarda çocukluğumuzu paylaşmamız. Bunlar da çok değerli bir şey ve biz birbirimizi çok özel durumlarıyla bilen insanlarız, hangi sıfatı kazanırsak kazanalım, sabit kalan bir durum bu, değişmeyecek bir referans noktası bizim için. Bunu hiçbir gerekçeyle yıpratmamaya özen göstermemiz gerekir. Gerek Talas'taki gerek Tarsus'taki bütün sınıf arkadaşlarım ezberimde neredeyse, hepsini teker teker sayabilirim:

105 kocakafa **Cem Baysal,** 106 **Mustafa Bozdere,** 107 **Cevdet Caner,** 108 **Ahmet Ceranoğlu,** 109 **Cengiz Çandar,** 110 **Bülent Damar,** 111 **Kemal Dirioz,** 112 **Erhan Dumanlı...**

Üsküdar Amerikan Lisesi Reunion

4 ve 9'lular yeniden buluştu

Üsküdar Amerikan Lisesi'nden Yetişenler Derneği'nin geleneksel olarak düzenlediği "Reunion" 20 Haziran 2009 tarihinde Üsküdar Amerikan Lisesi bahçesindeydi. Sonu 4 ve 9'la biten yıllarda mezun olanlarla eski öğretmenlerin katıldığı Reunion'da yaklaşık 400 mezun vardı. Bu yıl ilk defa 2004 mezunları yaklaşık 60 kişiyle katılım gösterdi.

"Okula bağlılık asla bitmiyor"

Jale Özer Çeltikçi (ÜAA '39):
Acısıyla tatlısıyla yetmiş yıl geçmiş mezuniyetin üstünden ama okula bağlılık asla bitmiyor. Pek sıhhatli olmamama rağmen bugün gelmek için doğrusu çok çabaladım. Biz galiba sadece iki üç kişi kaldık hayatta maalesef. Ben biraz yürüme zorluğu çeksem de ayakta kaldım ve buraya gelmek için de biraz kendimi zorladım. Mezuniyetten sonra neler yapmadım ki... Evvela Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde İngiliz Edebiyatı Bölümü'nü bitirdim. Ankara Koleji'nde, sonra da Darüşşafaka'da İngilizce hocalığı yaptım. Torun torbaya karışınca emekli oldum.

"Her şey bir öncekine göre daha güzel oluyor"

Esin Erman Tümay (ÜAA '54):
Öncelikle burada olmaktan çok mutluyum. Her şey çok güzel görünüyor. Zaten yapılan her şey bir öncekine göre daha güzel oluyor. Mesela canlı müziğimiz yoktu önceden, o gerçekten çok iyi olmuş. Ama maalesef biz bu yıl çok az kişiyiz 54 mezunları olarak. Başka türlü fire vermekten değil de ihmalden dolayı sanırım kalabalık değiliz.

"Hazırlayanların ellerine sağlık!"

Zeynep İlsen Önsan (ÜAA '64-SEV Mütevellisi):
Bu yıl bizim 45. mezuniyet yılımız oluyor ve maşallah 40'tan fazla kişi toplandık. Buradan çıkınca da topluca Büyükaada'ya gidip bir otelde kalacağız ve ertesi gün öğlene kadar da birlikte vakit geçireceğiz. Burası benim için bir yuva gibiydi; çünkü burada yedi yıl yatılı okudum. Aslında zaman zaman geliyorum buraya çünkü vakfın mütevelli heyetinde de değişik komisyonlarında da çalışıyorum. Organizasyon yine çok güzel hazırlanmış. Hazırlayanların ellerine sağlık!

"Burası evimiz gibiydi"

Necla Yongaçoğlu Tschirgi (ÜAA '64):
Ben yedi sene yatılı olarak çok güzel bir talebelik geçirdim. Burası evimiz gibiydi ve birçok arkadaşımla da kardeş gibiyiz. Ben 45 yıldır Türkiye'de oturmadığım halde arkadaşlarımla dostluklarımız devam etti. Üsküdar Amerikan Lisesi'nden sonra Beyrut Amerikan Üniversitesi'ne gittim, orada BA ve mastır yaptım. Oradan Kanada'ya gittim ve siyasal bilgiler üzerine doktora yaptım; değişik ülkelerde akademisyenlik yaptım, son iki senedir de Birleşmiş Milletler'de danışmanlık yapıyorum.

"Hayatımın en güzel 8 senesi"

Zehra Özkale Sunbay (ÜAA '69):
On yıl kadar gerek Üsküdar Amerikan Lisesi Business Manager olarak gerekse vakıfta profesyonel kadroda görev aldım. Bana sorsalar hayatınızın hangi dönemini tekrar yaşamak isterdiniz diye hiç düşünmeden Üsküdar Amerikan Lisesi'ndeki sekiz yılımı derim.

"Zarif ve keyifli bir ortam olmuş"

Arzu Erdem (ÜAA '79):
Burada bulunabildiğim için çok mutluyum. Esasen, biz şanslı bir grubuz çünkü kendi aramızda da zaten çok sık görüşüyoruz. Ama bugün, yurtdışındaki arkadaşlarımız da geldiler, onları görebildiğim için mutluyum. Aslında tek beklentimiz okulun bahçesinde arkadaşlarımızla buluşmak olduğu için onun üzerine böyle zarif ve keyifli bir ortam yaratılması elbette çok hoş olmuş.

"Özellikle müzik harika!"

Hale Yamanoğlu Dicleli (ÜAA '69-SEV Yönetim Kurulu Üyesi):
Bu yıl 40. yılımızı kutluyoruz ve kaybettiğimiz iki üç arkadaş dışında tüm sınıf buradayız. Okulumuz çok güzel hazırlanmış. Müzik özellikle harika, hepimizi çok duygulandırdı. Ben zaten SEV Yönetim Kurulu'nda olduğum için sık sık geliyorum ama bugün aramızda yurtdışından gelen arkadaşlar var bu çok sevindirici. Buradan da Sapanca'ya bir otele gidip hasret gidermeye devam edeceğiz. O yüzden bugün çok mutluyuz ve iyi ki SEV'liyiz.

"Okul daha keyifli bir hale gelmiş"

Ebru Ünal (ÜAA '94):
Arkadaşlarımı görünce çok mutlu oldum. Başlangıçta, "acaba çok az kişi mi gelecek" diye endişeleniyordum ama oldukça kalabalığız. Aslında bir de hocalarımızı görebilsek daha da mutlu olacaktım. Okul da çok değişmiş, güzelleşmiş daha keyifli bir yer haline gelmiş. Ben mezun olduktan sonra avukat oldum. Master yaptım ve New York'a gidip geldim.

"Hayatımın çok önemli bir yerindeyim"

Aslı Falay Çalkivik (ÜAA '89):

Ben yirmi yıldır, yani mezun olduğumdan beri okula hiç uğramadım o yüzden şimdi içime sindirmeye çalışıyorum. Ortam çok değişmiş tabii ben de çok değişmişim. İlk önce mekânı şöyle bir yaşamak istedim ve tek başıma biraz yürüdüm. Aslında tüylerim diken diken oldu diyebilirim. Yirmi yıllık bir yoldan gelmişiz, herkesin hayatında çok şey değişmiş ve bunlar üç saate sığacak gibi değil. Aslı'yı Aslı yapan hayatımın çok önemli bir yerindeyim. Bu geçen yıllar içinde, ben okumaya devam ettim. Amerika'da Minesota'dayım şimdi uluslararası ilişkiler alanında akademisyenim.

"Bizim için ilk reunion"

Mehmet Ali Gürpınar (ÜAA '04):

Uzun zamandır görmediğim arkadaşlarım vardı onları gördüm, çok mutlu oldum. Bizim için ilk reunion bu zaten ve oldukça kalabalık bir katılım oldu. O açıdan tabi çok mutluyum. Hiç bu kadar güzel ve keyifli bir ortam beklemiyordum, gerçekten çok güzel olmuş. Açıkçası organizasyonu çok başarılı buldum. Özellikle yemekler ve müzik çok başarılı.

"Buranın öğrencileri hiçbir yerde yoktur"

Nükhet Şaröz, Eski Öğretmen:

Ben burada 1981 – 1998 yılları arasında öğretmenlik yaptım. Öğretmenlikten sonra idarede danışmanlık yaptım. O zamandan beri de gelip gidiyorum.

Buraya geldiğinde insan evine gelmiş gibi hissediyor. Hele ki eski öğrencilerimi görünce anlatılamayacak bambaşka duygular yaşıyorum. Zaten onlar ileride çok güzel mevkilere gelecek çocuklardı bunu biliyorduk. Ama şimdi yanılmadığımızı görmek çok memnun edici oluyor.

Buranın öğrencileri inanın hiçbir yerde yoktur. Bakın ben 18 yıl burada olmak üzere elli sene öğretmenlik yaptım, buradaki öğrencinin kalitesini hiçbir yerde görmedim. Hem vefalılar hem çalışkanlar hem de Atatürkçüler. Hatta her şeyden önce Atatürkçüler, şu dönemde en önemli şey bu ve beni en çok sevindiren şey de bu durum.

Profesyonelliğe dönüşen **sanat sevgisi**

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık'ın Genel Müdürü Tülay Güngen (ACI '74), uzun yıllar teknik konularda çalıştıktan sonra, kişisel olarak yaşam biçimine dönüştürdüğü sanat sevgisini işi haline getirmiş başarılı ve çok yönlü bir SEV'li.

Tülay Güngen'in Beyoğlu'ndaki ofisi birbirinden güzel tablolar ve kitaplarla dolu bir sanat mekanı. Aslında kendisi uzun yıllar teknik konularda başarılı işlere imza atmış bir mühendis. Fakat son derece teknik işler yaparken bile sanat sevgisi onu hiç bırakmamış; sergilerin, müzelerin, konserlerin sadık takipçisi; değişmez bir kitap dostu olmuş. Sohbetimizde "Bazen çok sevdiğiniz bir uğraşınız, şansınız yaver giderse, üstüne de yeterince düşerseniz karşınıza farklı şekillerde çıkabiliyor" diyor. Kulağımızda sokak kemancısının müziği; Tülay Hanım'la bu göreve gelene kadarki ilginç öyküsünü, Türkiye'deki yayıncılık sektörünü ve YKKSY'nin faaliyetlerini konuştuk.

Okul yıllarınızdan bahsedelim mi önce?

Annem ve babam iyi yabancı dil bilmemenin sıkıntısını yaşamış insanlardı. Bu yüzden benden Amerikan Koleji imtihanına girmemi istediler. O zamanlar bir tane test kitabı vardı, o çalışılırdı. Ben de herkes gibi onu çalıştım ve sınavı kazandım. Hatta o sınavda bilemediğim kelimeleri hâlâ hatırlarım. Okulun her şeyini sevdim ve her anının tadını çıkardığımı da söyleyebilirim. Mesela gün içinde sekiz tane dersimiz vardı; bir tanesi de yemekti ve orada bile İngilizce konuşmamız gerekiyordu. Yabancı dili bu şekilde öğrenmek çok hoşuma gitmişti. Oldukça keyifli bir okul dönemi geçirdim ve arkadaşlarımı da çok seviyordum. Okulda korodaydım ayrıca kültür kolundaydım. Edebiyat öğretmenlerimle beraber Cumhuriyet Bayramı ya da Gençlik ve Spor Bayramı gibi özel günler için programlar hazırlardık. Ben de şiirler okurdum ve program akışının hazırlanması için parçaları, okunacak şiirleri seçer yardım ederdim. Sanırım o zamandan beri içimde sanat sevgisi varmış çünkü gerçekten hepsi severek yaptığım işlerdi.

Okul sonrası yaşam nasıl gelişti?

Okulun son yılında daha doğrusu bizde Lise 3'e karşılık gelen yılda Amerika'ya gittim ve dönüşte de Amerika'da aldığım sınavların sonuçlarıyla Boğaziçi Üniversitesi'nde Elektrik Mühendisliği bölümüne girdim. Elektrik mühendisliğini bitirdikten sonra Computer Science alanında yüksek lisans yaptım. Ardından TÜBİTAK Marmara Araştırma Enstitüsü'nde elektronik araştırma bölümünde 5 yıl çalıştım. Oradan ayrılıp özel sektöre geçtiğim dönemde de çalıştığım işler, insan ilişkileri içeren işlerden ziyade bilgi işlem gibi teknik detayı çok olan işlerdi. Bilgi işlemde (IT) çalışırken de nihai kullanıcılarla konuşup onların ihtiyacı olan yazılımları geliştirmek değil de, o yazılımların çalışacağı altyapıları oluşturmada yani donanıma en yakın yerlerde severek çalıştım. Ondan sonra 1994'te Yapı Kredi'ye girdiğimde, IT tarafında değil banka tarafında proje ve program yönetimi konularında çalıştım. O da bana çok farklı bir disiplin getirdi. Önceden öğrendiğim disiplinleri de kullanarak, zamana karşı çalıştım ve bir bütçeyi yöneterek çok sayıda projeyi içeren program yöneticiliği yaptım. Bu kapsamdaki farklı projelerden biri Yapı Kredi'nin Gebze'deki bankacılık üssünün inşaatı, başka bir tanesi çağrı merkezinin kurulumuydu. Bu arada gördüğünüz gibi kültür-sanatla ilgili iş hayatımda hiç bir şey yok. Ama ben hep iyi bir tiyatro izleyicisi, bir konser dinleyicisi ve hem resim hem heykeli kapsayacak şekilde sergileri gezen, o konulardaki gerek

"Burada çok ciddi bir editörlük kurumu vardır ve yurt dışındakine yakın bir editörlük yapılır. Yurt dışında editörler çok söz sahibidirler ve bazı bölümleri yazara yeniden bile yazdırabilirler. Bizde de ona yakındır."

eskiden yapılanları gerekse yeni gelişmeleri takip etmeyi seven bir insandım. İştiraklerde, bankadaki yöneticiler de hep yönetim kurullarında görev alırlar. Ben de Yapı Kredi'de IT'den sorumlu olduğum dönemde Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık'ın yönetim kurulu üyesi oldum. Böylece Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş.'yi biraz daha yakından tanıdım. Burası ayrı bir şirket, Yapı Kredi'nin tamamıyla sahibi olduğu bir iştirak. Ve uzun yıllar sonra bireysel olarak sevdiğim ve hep takip ettiğim işler profesyonel hayatımın da bir parçası oldu.

Bize biraz Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık'ın yaptıklarından bahseder misiniz?

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık'ın gelişmiş bir kimliği var. Ayrıca Yapı Kredi markasına da çok olumlu katkılar yapan, onu besleyen ve kamuoyu gözünde benimsenmesinde ciddi payı olan bir oluşum. 1944 yılında Kazım Taşkent, Yapı Kredi'nin ilk şubesinin açılışında bir konuşma yapmış. Bu konuşmada benim çok önemsediğim bir kısım var. Demiş ki *"Bizim gibi büyük kuruluşların iki görevi vardır. Biri, kendi iştigal konuları ile ilgili görevleri, ikincisi ise, topluma karşı görevleridir. Biz kültür ve sanatı seçtik. O yüzden biz, kültür ve sanat bankasıyız."* O zamanlar sergiler açılmış, araştırmalar yapılmış, çeşitli çalışmalar desteklenmiş. Türkiye'nin ilk renkli filmi Yapı Kredi'nin katkısıyla çekilmiş: ***Halıcı Kız***. Bence bu Türk film tarihi için çok önemli bir şey. Bankayla hiçbir alakası yok ama Kazım Taşkent ve onunla çalışan yöneticiler buna hep çok önem vermişler. Daha ziyade folklor araştırmalarını desteklemek adına banka için bir koleksiyon oluşturulmaya başlanmış. Mesela eski kumaş koleksiyonu, tespih koleksiyonu, Karagöz-Hacivat koleksiyonu, tombak koleksiyonu ve sikke koleksiyonu gibi birçok koleksiyonumuz vardır. Bankanın ana faaliyet alanı ile ilgisi olamayacak ama toplumsal sorumluluk çerçevesinde çok önemli olan çalışmaları olmuştur. Yapı Kredi Yayınları 1988'den bu yana YKY markasıyla çıkıyor. O zamandan bu zamana 3000. kitaba yaklaşıyor. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık olarak iki ana dalda iş yapıyoruz. Bir tanesi yayıncılık diğeri de sergiler. Yayıncılıkta Türkiye'de belki de en büyük yayıncıyız. Eskiden gelen bir bakış açısıyla, bir kültürde olması gereken, bir ülkede insanların erişme imkânı bulunması gereken eserleri seçiyoruz. Bunların araştırılması ve oluşturulması da çok büyük titizlikle yapılıyor. Eski yazarların bütün eserlerine ve mümkünse el yazmalarına yeniden bakılarak yapılıyor. Yabancı dilden çevirdiklerimiz de bu şekilde oluyor. Türk yazarlar, şairler için de mutlaka kaynağına gitmeye çalışırız, bu anlamda yazarın orijinal metinlerine gitmeyi ilke edinmişizdir. Burada çok ciddi bir editörlük kurumu vardır ve yurtdışındakine yakın bir editörlük yapılır. Seçimde de benzer bir prensiple hareket ederiz. Onun dışında mesela mutlaka her sene Nurullah Ataç'ın deyimiyle birkaç genç yazar, şair için de "zar atarız." Zar atmak -yanlış anlaşılmasın- değerli bir şeydir. Zar atarız ve onları yetiştirmeye çalışırız. Bu seçim ciddi bir sorumluluktur, çünkü düşünürsek 1980–82 doğumlu gencecik bir yazarın kitabı Nazım Hikmet'in, Yaşar Kemal'in yanında yer alıyor. Önce dergimizde yer alır, başka yerlerdeki yazılarına, eserlerine de bakarız ve her yıl 2-3 kişiye böyle bir imkan tanırız. Bu bir ülkenin edebiyatı için çok önemlidir.

"Sait Faik'i bilmeden yetişen ya da Yaşar Kemal okumadan yaşayan insanlar olmamalı diye düşünüyoruz çünkü bu Ankara'nın nerede olduğunu bilmemekten farksız."

Ayrıca sadece edebiyatta değil tarihte, felsefede, sosyolojide, sanatta ve çocuk kitaplarında da çok iyiyiz. Çocuk kitaplarına özellikle dikkat ediyoruz. Büyükler için nasıl çalışıyorsak çocuklara da edebiyatı ve okumayı sevdirmek üzere öyle titizlikle çalışıyoruz. Hem çocuklar için yazılmış Türk eserleri hem de yurtdışından çok güzel çevirilerimiz var.

Bir de ünlü sergileriniz var tabi ki...

Evet; yayıncılıktan kültür ve sanata geçersek, üç tane salonumuz var. Bunlar son derece alçakgönüllü salonlar ama yeri çok güzel. Herkes de bilir ki biz belki 50–60 yıldır çok güzel sergiler yapıyoruz. Eskiden halka sanatı öğretmek, tanıtmak ve sevdirmek için amatör sergilere yer verilirmiş. 1980'lerin sonundan beri sadece

profesyonel sanatçıların eserlerini sergiliyoruz. Bu galerimizde Andy Warhol'dan Gentille Bellini'ye, Joseph Beuys ve Otto Dix'den Zühdü Müridoğlu ve Sabri Berkel'e, pek çok sanatçının eserleri sergilendi. Zaman içinde baktığımızda son dönemlerde artık Türkiye'nin güncel sanatına odaklanmış gibiyiz. Bunu da "Türkiye'de güncel sanat çok iyi yol alıyor"u göstermek ve bunu belgelemek için yapıyoruz. Her sergimizin çok iyi katalogları oluyor. Diğer iki salonumuzun birinde 'Bir Usta Bir Dünya' teması üzerine toplumsal belleği canlı tutan sergiler yaparız, bunlar da Abidin Dino, Sait Faik, İlhan Berk gibi dünya çapında bir yazarın, bir şairin ya da bir fotoğrafçının hayatını ve eserlerini anlatan sergiler olur. Burası aynı zamanda Türk fotoğrafının duayeni Ara Güler, ülkemizin yetiştirdiği en önemli belgeselcilerden Güneş Karabuda, savaş fotoğrafçısı Robert Capa, belgesel fotoğrafçısı Sebastiao Salgado gibi efsane isimlerin fotoğraf sergilerine de ev sahipliği yapan bir mekan. Diğer salonumuz ise müze. Aslında koleksiyonlarımız olduğu için Kültür Bakanlığı'na kayıtlı bir müzeyiz ama tüm koleksiyonları sürekli sergileyecek alanımız yok. Yapı Kredi koleksiyonlarından parçalarla, diğer müzelerden ve koleksiyonerlerden de eser alarak tematik sergiler düzenliyoruz. Örneğin **"Tanede Saklı Keyif, Kahve", "Kutsal Duman'dan Sihirli Damla'ya Parfüm", "İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Kağıt Para'nın Öyküsü" ve "Zamanın Görünen Yüzü Saatler".**

Biraz da Türkiye'deki yayıncılık sektöründen bahsedelim mi?

Yayıncılık çok sancılı bir sektör. Mesela 80'lerin sonlarında Türkiye'de yaklaşık 300 kadar yayınevi ve 10.000 tane satış noktası varmış. Şimdi baktığımızda 3.000 kadar yayınevi var, buna karşılık satış noktaları 6000'e düşmüş. Bunun nedenleri, ders kitaplarının bedelsiz dağıtılmasıyla, ana işi ders kitabı satmak olan küçük şehirlerdeki yayınevlerinin ortadan kalkması ve buna karşılık bazı satış noktalarının çok büyümesi. Kitap okumayla ilgili maalesef acıklı istatistikler var. Mesela Japonya'da bir kişi 25 kitap okuyorken bizde yılda sadece 6 kişi bir kitap okuyor. Televizyon, radyo, sinema, tiyatro derken eskiye oranla insanların akıllarından ve zamanlarından pay almak da giderek zorlaştığı için kitap okuma oranları düşüyor.

YKY'nin ileriye dönük hedeflerinden bahsedersek?

Amacımız niteliğinden ödün vermeden kitaplarımızın ve sergilerimizin yeterli kitleye ulaşması. Bu tabi bizim tek başımıza başarabileceğimiz bir şey değil. Eğitim sistemimizin niteliğiyle de ilişkili uzun

Hale Tenger'in "lahavle" sergisinden

Çatalhöyük sergisinden

Çatalhöyük sergisinden

vadeli bir umut bu. Ama Sait Faik'i bilmeden yetişen ya da Yaşar Kemal okumadan yaşayan insanlar olmamalı diye düşünüyoruz; çünkü bu, Ankara'nın nerede olduğunu bilmemekten farksız. İlköğretimin 8 yıla çıkmasının bu açıdan iyi bir tarafı olabilir. Ancak topyekûn bir seferberlik gerekiyor yani burada herkese bir rol düşüyor.

Siz hem bir SEV mütevellisisiniz hem de yönetim kurulunda yedek üyesiniz. SEV ailesinde hizmet nasıl başladı?

Ben iş hayatına başladıktan bir süre sonra okullarım için çalışmak istemiştim. O dönemde SEV yönetim kurulunda Ceyda Aydede (ACI '73) vardı. Ona "Ben okula faydalı olacak bir şeyler yapmak istiyorum" dedim. O da bir zaman sonra beni yedek üye olarak önerdi, bizdeki yönetim şeklinde her üyenin mutlaka bir yedeği olur. Yedek üyelerden de toplantılara, işlere katılmaları beklenir. Toplantılara düzgün gitmeye, önce öğrenmeye sonra katkıda bulunmaya özen gösterdim. Bu benim yedek üye olarak ama tam üye ruhuyla çalışmaya devam ettiğim ikinci dönem.

40.Yıl etkinliklerinde organizasyon anlamında çok önemli katkılarda bulundunuz. Şimdi bakınca kutlamaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

SEV kaçırılmaması, ıskalanmaması gereken bir zenginlik. Hem okulların hem de hastane ve SEV-YAY gibi bir yayınevinin olması hakikaten çok önemli. Bu nedenle çok çeşitli şekillerde sinerji oluşturulabiliyor ve biz bunu 40. Yıl Buluşmaları'nda çok güzel yaşadık.

Son olarak, sizce şimdi mezunlara neler düşüyor?

Bizim en büyük sorumluluğumuz okullarımızın daha iyi hale gelmesi. Yapılacak pek çok şey var. Tabii bunun içinde maddi katkı da var. Ancak bunun illa ki parayla olması gerekmiyor; fikir, tanıtım gibi katkılar da çok önemli. Elimizdeki en önemli araç mezunlarımızın kendileridir. Hepsi çok iyi yetişmiş, çok iyi yerlerde olan, çok şeyler bilen insanlar. Ben gerçekten artık Tarsus'u da Üsküdar'ı da kendi çocuğum gibi görüyorum. Okullarımızın iyi olması eğitimin de daha iyi olmasını, dolayısıyla da daha iyi mezunlar vermemizi sağlayacaktır. Bu da kendi kendini besleyen bir döngüye gidecektir. Eğer iyi bir ortamda yaşamak istiyorsak bunun sadece binalarla, havayla ya da suyla değil insanlarla sağlanacağının farkında olmak gerek. O iyi insanlar nerede yetişecek? İyi komşumuzun, iyi iş arkadaşımızın olmasını istiyorsak okullarımızın da iyi olması gerekiyor.

WEB SİTENİZ VAR AMA MEMNUN DEĞİLSİNİZ.

ARAMA MOTORU SONUÇLARINDA GÖRÜNMÜYORSUNUZ.

BİZİ ARAYIN, WEB'DE VARLIĞINIZI ETKİN HALE GETİRELİM.

İNTERNET VE İNTRANET YAZILIM İHTİYAÇLARINIZ İÇİN SİZE ÖZEL VE MODÜLER ÇÖZÜMLER ÜRETEN İŞ ORTAĞINIZ.

www.orbit.gen.tr

web@orbit.gen.tr
+90 216 385 7975

Orhan Bilişim Teknolojileri Hizmetleri Limited Şirketi

OrBiT

"Ben gazeteciliğe ne zaman başlamışım?"

Bütün Dünya dergisinin genel yayın yönetmeni, yılların gazetecisi, yazar ve SEV Mütevellisi Mete Akyol (TAO'51, TAC'55)'a gazetecilik hayatına dair pek çok soruyla gittik; o da bize bu sorulardan yola çıkarak harika bir yazı hazırladı.

Röportaj yapmaları için buluştuğumuzda da, bir dost ortamında rastlantı sonucu bir araya geldiğimizde de meslektaşlarım bana merakla hep, "Gazeteciliğe ne zaman başladın?" diye sorarlar; sonra anlattıklarımı sabırla dinlerler, dinlerler, dinlerler, yine de sorularının yanıtını alamazlar.

Çünkü gazeteciliğe ne zaman başladığımı ben biliyor değilim ki, onlara söyleyeyim. "Valla, ilkokulun üçüncü sınıfındaydım..." diye başlıyorum, sonra bir elimde silgi, öteki elimde boya kalemleriyle Ordu Gazi İlkokulu'ndaki ilk duvar gazetesini nasıl çıkardığımı anlatıyorum, bire beş, belki bire on, on beş katarak.

Oradan taa, Talas'a geçiyorum iki yıl sonrasına. Bugünlerin A4 ölçüsünde bir kağıdın önlü arkalı iki sayfasından oluşan "Talas" adlı bir okul gazetesinin

hazırlandığı odanın kapısı önünde kaç tur attıktan sonra kapıyı tıklatıp, içeri girebildiğimi ve gazeteyi çıkaran İstifan Nadir Abi'ye elimdeki yazımı nasıl uzattığımı anlatıyorum.
Onun, "Hadi oğlum, bir iki yıl büyü de ondan sonra burnunu sokmaya kalkış bu işlere" diyerek yazımı değil ama beni reddetmesi, hazırlık sınıfında bir yaşam deneyimi diploması sahibi yaptı beni.
Onun, göz atmaya gerek bile görmediği yazımla, yazımı uzattığım elimi ağır ağır geri çekebildim ve zorlukla girebildiğim kapıdan şimşek hızıyla bir çırpıda çıktım.
Koridorda kendi kendime söylendim, kendi kendime söz verdim:
"Yaşamım boyunca kimseye böyle davranmayacağım" dedim.
O gün orada verdiğim sözüme, tüm yaşamım boyunca bağlı kaldım.
Talas'ta ikinci yılımda değil ama üçüncü ve dördüncü yıllarımda, iki arkadaşımla birlikte, tek yapraklı, iki sayfalı "Talas"ı ben çıkarıyordum.
Öğretmenimiz Mr. Remaker "bu işe" ilgimi görünce beni, "Boy Scouts" adlı bir izci gazetesine abone yaptı. Bu gazetede çok ilginç kısa bilgiler de vardı. Yaz aylarında bu bilgileri çeviriyor, evimizin olduğu Ordu'da, kentin köklü gazetesi Gürses'e götürüyordum.
Bu bilgiler, "Tercüme eden: Mete Akyol" imzasıyla Gürses'te yayımlanıyor, benden bile çok, evimizde sevinç oluşturuyordu.
Tarsus'taki ilk yılımda, el koyacağım bir okul gazetesi yoktu.
"Nasıl olsa arkamdan biri yetişir, o el koyar" diyerek, Tarsus Amerikan Koleji'ndeki ilk okul gazetesini çıkardım.
Bu gazetemiz, teksir makinesiyle basılan, dört yapraklı, dört sayfalı bir okul gazetesiydi ama, aslında "kocaman bir gazete" idi. Sayfalarına, yapraklarına bakmayın; adı, en az düşlerimiz denli kocamandı. Umutlarımızın arenasının sınırsızlığında, "The New York Times", "The London Times", "The Los Angeles Times" gazeteleriyle aynı kulvarda koşuyorduk. Çünkü adı "The College Times" idi.

Talas'ta ikinci yılımda değil ama üçüncü ve dördüncü yıllarımda, iki arkadaşımla birlikte, tek yapraklı, iki sayfalı "Talas"ı ben çıkarıyordum.

Zaman zaman Manuel Bilos ('56), kimi zaman Engin Ünsal ('55) ama her zaman Ünver Ungan'la ('55) çıkardığımız "The College Times"ın yayınına, yaz tatillerinde ara veriyorduk. Okul arkadaşlarımıza "Eylül'de görüşmek üzere" diyorduk ve çalışmamızı bu kez çeviriler yaparak evlerimizde sürdürüyorduk.
Çocuk öyküleri olan bu çevirilerim, bu kez evimizin bulunduğu Ankara'da, Ulus gazetesinde çarşamba günleri yayımlanan "Çocuk Sayfası"nda yer alıyordu.
Tarsus'ta ikinci sınıfta okuduğum yıl, başta can dostum Ali Cengiz Dolunay ('55) olmak üzere bir otobüs dolusu arkadaşım, hafta tatili için gittikleri Adana'dan dönerlerken büyük bir trafik kazası geçirdiler.

"İnsanın köpeği ısırması" olayının Türkiye'de haber olabilmesi için, o insanı bir köpeği ısıracak duruma getiren nedenlerin de sıralanması gerekmektedir.

O gece karar verdim, Hürriyet Gazetesi'ne bir mektup yazdım ve Hürriyet'in Tarsus muhabiri olmak için başvuruda bulundum. Bu başvurumu nasıl yaptığımın, Hürriyet'in Tarsus muhabiri olarak nasıl çalıştığımın ve okul müdürümüz Mr. Maynard'ın yüce hoşgörüsüne nasıl tanık olduğumun, 22 Ocak 1955 tarihli Hürriyet'te yayımlanan imzalı ilk röportajımı hazırlarken öğretmenim Haydar Göfer'in yardımının ve bana foto muhabirliği yapmasının öyküsünü merak edenler, tüm bunları ***Bir Başkadır Benim Mesleğim*** adlı kitabımda ayrıntılarıyla okuyabilirler.

Ankara'da, üniversite yıllarımda babamdan gizli Yeni Sabah ve Dünya gazetelerinde yaptığım "kaçamak" çalışmalarımdan sonra sözleşme imzalayarak Ekim 1959'da Milliyet'te çalışmaya başladım.

Bana sorulan ilk sorunun yanıtını şimdi siz verin lütfen:

"Ben gazeteciliğe ne zaman başlamışım?"

Benim bu konuda bildiklerimi siz de biliyorsunuz artık.

Gazeteciliğe ne zaman başladığımı siz söyleyin de, ben de öğreneyim.

Yaşamımın beni en çok etkileyen dönemi, Talas ve Tarsus yıllarım olmuştur.

O yıllarda sınıfta öğrendiklerimi hiçbir zaman yadsımıyorum; fakat hem Talas'ta hem Tarsus'ta edindiğim yaşam deneyimlerim ve tanıdığım kişiler, o yıllarımdan sonraki yaşamımın yalnızca yol haritasını oluşturmakla kalmadılar, o yolda ilerlerken adımlarımı hangi tempoda ve hangi boyutta atacağımın ölçekleri de oldular.

Özellikle Türkiye gibi "henüz gelişmekte olan" ülkelerde gazetecilik, gelişme sürecinin tamamlandığı ileri sürülen ülkelerdeki gazetecilikten çok daha "sorumluluk sorumluluğu" içeren bir yapıdadır.

Bir Türk gazetecinin "birinci vazifesi", yalnızca ilginç haber vermek değildir, "olmakta olanın gerçekte ne olduğu"nu haber vermektir.

"İnsanın köpeği ısırması" olayının Türkiye'de haber olabilmesi için, o insanı bir köpeği ısıracak duruma getiren nedenlerin de sıralanması gerekmektedir.

Türk basınında yalnız olayların yorumcusu yazarlar değil, olayları yazan muhabirler de çok özel bir sorumluluk yükümlülüğü altındadırlar.

Her yazdığınıza inanacak denli size güven duyan bir okuru, yalan haberle ve kasıtlı yorumla yanıltmak, kör bir dilencinin önünden sessizce para çalmakla ve bunu başarı saymakla eş değerdir.

Kendisine böylesi gereksinim duyulan bir ülkede gazeteciler, olaylara beyinleri yanı sıra, yürekleriyle de bakabilmek zorundadırlar. Bu yetenek ise "öğretim"le değil, "eğitim"le geliştirilebilir.

Talas ve Tarsus'un beni mesleğime böylesi bir duyarlılıkla hazırlamış olmalarının ayrıcalığını, izlediğim her olayda, yazdığım her satırda özenle uyguladım ama sahip kılındığım bu "çok özel özelliğin" ayırdına ancak, mesleğimin son yıllarında varabildim.

Mete Akyol ve 40 yıllık hayat arkadaşı Gülçin Hanım

SEV Mütevelisi Gazeteci-Yazar Mete Akyol

Talas Amerikan Orta Okulu ve Tarsus Amerikan Koleji, Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu Mete Akyol, mesleğe Tarsus'ta öğrenciyken başladı. Milliyet, Öncü, Hürriyet, Dünya, Günaydın ve Sabah gazetelerinde muhabir, röportaj yazarı, köşe yazarı, genel yönetmen ve genel yayın yönetmeni olarak değişik görevlerde bulundu.

TRT 1, TRT 2, NTV ve TV8 televizyon kanallarında çeşitli programlar yaptı. Halen mütevellisi olduğu Başkent Üniversitesi yayını Bütün Dünya dergisinin genel yayın yönetmenliğini yapan Akyol'un beşi gazetecilik deneyimlerini anlatan 6 kitabı var.

Biz Bütün Dünya'da, devlet okullarında öğretilmesi gerekip de nedense öğretilmeyen bilgileri veriyoruz şimdiki ve geçmişin "eski" öğrencilerine.

Bir Mrs. ve Mr. Nilson, bir Mrs. ve Mr. Scott, Mrs. ve Mr. Maynard, Mrs. ve Mr. Avery, Mr. Robeson'dan kimya öğrendim, geometri öğrendim, fizik, ekonomi, felsefe öğrendim ama... Tümünde "insan olmayı" gördüm, tümünden "insan olmayı" öğrendim.

Oluşumumda yalnızca öğretmenlerimin değil, arkadaşlarımın da her zaman teşekkürle andığım katkıları olmuştur. Tümüne diyebileceğim denli çok sayıda okul arkadaşımla, yarım yüzyılı aşkın arkadaşlığımızı, aradaki sürede de bugün de aynı hatta daha da sımsıcaklıkta sürdürüyoruz.

On bir yıldan bu yana yönetmenliğini yaptığım ***Bütün Dünya*** dergisi bugün, bir başka açıdan bakıldığında, bir Talas ya da Tarsus sınıfı gibidir. Öğretmeni bile vardır bu sınıfın. Dergimizin künyesindeki değişmez isim, Tarsus'taki Edebiyat Öğretmenimiz Haydar Göfer'dir. Bilir misiniz Haydar Göfer, Türk basınında hiçbir yayın organının omuzlarına almaya cesaret edemediği bir görev üstlenmektedir ***Bütün Dünya***'da?

O, Türkiye'deki tek yayın organının tek "Türk Dili Danışmanı"dır.

"Resm-i geçit" ile "Resmî Geçit" arasındaki farkı bir zamanlar öğrencilerine öğreten saygıdeğer öğretmenimiz, aynı farkı şimdi hem meslektaşlarımıza, hem okurlarımıza öğretiyor.

O şimdi, 1950 mezunu öğrencisi İlyas Halil, 1955 mezunu öğrencisi Engin Ünsal, 1965 mezunu öğrencisi İzmir Tolga, 1955 mezunu öğrencisi Manuel Bilos ve Talaslı Metin Atamer'in, Yürük İyriboz'un, unutmadan söyleyeyim, 1955 mezunu bendenizin de yazılarını hala "elindeki kırmızı uçlu kalemle okuyor." Bunu söylediğimizde de bu kez kırmızı uçlu kalemini bırakıyor, onun yerine kaşlarının ucunu birleştiriyor ve...

"Ben o yazıları kırmızı uçlu kalemimle değil, gözlerimle okuyorum, kırmızı uçlu kalemimle ise sizin yanlışlarınızı gözlerinize sokuyorum" diyor.

Bütün Dünya'daki bu bütünlüğümüz, üstlendiğimiz görevimizi yapmamızı çok kolaylaştırıyor.

Açık açık söylemesi zor geliyor ama, izin verin de söyleyeyim:

Biz ***Bütün Dünya***'da, devlet okullarında öğretilmesi gerekip de nedense öğretilmeyen bilgileri veriyoruz şimdiki ve geçmişin "eski" öğrencilerine.

İlerideki yıllarda Sadrazam olan Talat Paşa'nın, "Ben bu hainlerle çalışamam" deyip, Dahiliye Nazırlığı'ndan (İçişleri Bakanlığı'ndan) istifa etmesini, iki gün sonra da "Mehmet" adıyla Edirne cephesine gönüllü er olarak gitmek üzere orduya katıldığını bugünün öğrencileriyle birlikte öğretmenleri de ***Bütün Dünya***'dan öğrenmişlerdir.

Erzurum Kongresi'nden sonra Mustafa Kemal'in, Sivas'a gidebilmek için Erzurum'da iki ay kalmasının tek nedeninin parasızlık olduğunu da çok kişi ***Bütün Dünya***'dan öğrendi.

Bütün Dünya'nın kendine özgü bir özelliği de, reklam gelirine gereksinim duymaksızın ve kar amacı taşımaksızın yayımlanmasıdır.

Ben tam bu tümcemi söyledikten sonra siz bana ardı ardına şu üç soruyu sordunuz:

"1950lerin sonlarından 1990'ların ortalarına kadar aktif gazetecilik yaptınız. O zamanlardaki gazetecilik ile 1990'lardan beri karşılaştığımız gazetecilik arasında nasıl bir fark var?"

Bu sorunuza kısaca şöyle yanıt vereyim:

"Eskiden basının gücü vardı, şimdi gücün basını var."

Son iki sorunuzu da yazayım:

"1- Beyefendilik, zarafet, dürüstlük nereye gitti sizce (sadece gazetecilikte değil, tüm toplumda)?

2- Türkçeye, milli değerlere dikkat etmek konusundaki hassasiyet de azalmış gibi..."

Rica etsem, bu son iki sorunuzu okurlarımız yanıtlarlar mı, acaba?Ben de öğrenmek istiyorum, çünkü.

*Yazı: Brian Johnson**

What shall we do with a drunken sailor?

A Tale of Temperance, the American Board, and ACI's Founder—Maria West

Whiskey is the life of man
Always was since the world began

Although the men and women of the American Board of Commissioners for Foreign Missions in the nineteenth century might have agreed that intoxicating drink had existed since Creation, they would have taken exception to these opening lines of the familiar sea chantey *Whiskey Johnny.*[1] For the members of the ABCFM[2] there was only one rule for the bottle—abstinence. Teetotalism was their creed.

When the American Temperance Society held its first annual meeting in 1827, the American Board's news journal, *The Missionary Herald*, duly reported the event. The aims of the Society coincided with those of the ABCFM:

> . . . [to] labor diligently to impress the minds of the young with the alarming and dreadful evils . . . of strong drink; to make affectionate and earnest addresses to . . . all other persons and to set clearly before them the effect of spirituous liquors on health, on reputation, and all the temporal and eternal interests of men, and to urge them . . . to keep themselves at a distance from this insidious and destructive foe. . .

Whiskey here, whiskey there
Whiskey almost everywhere

Even in the lands of the Ottoman Empire, where the Muslim prohibition of alcohol earned the Board's praise, its members encountered many who indulged in the cup. The wayward were mostly Christians. Beginning in 1820 at the port of Izmir (then known as Smyrna), the ABCFM strove to disseminate the Scriptures and introduce Protestant beliefs to the Christian inhabitants, predominantly Greeks and Armenians, whom the members of the Board viewed as "nominal believers." The ABCFM won adherents over time, but on occasion those who had accepted the Americans' teachings went astray.

Engraving from an American Board children's journal published in Turkey. The article it illustrates warns about meyhanes–"the devil's most evil and dangerous traps."

In 1869, when J.W. Parsons of the Board visited a small chapel and school founded by the ABCFM for Greek Protestants in a town near Izmir, he was shocked to find the caretaker making wine and brandy. "The whole atmosphere of the place—a place purchased by the Board for prayer and worship—was reeking with alcoholic stench, in a word a distillery, and the distiller an employee of the Smyrna station, receiving four liras a month, rent free."

Caught in the midst of his "scandalous work," the hapless Greek was at a loss for words—"as though a bolt from the

---

[1] A work chant sung on ships in the Age of Sail. The chorus is:
Whiskey-o, Johnny-o / John rise her up from down below / Whiskey, whiskey, whiskey-o / Up aloft this yard must go / John rise her up from down below

[2] Founded in 1810 and chartered in the State of Massachusetts as a corporate association in 1812, the American Board of Commissioners for Foreign Missions was the United States' first organized Protestant mission agency.

An American trading vessel at anchor in Izmir's harbor. Barks such as this carried cargoes of New England rum across the Atlantic to Turkey in the 1800s.

clear blue sky had struck him dumb." Quickly recovering his wits, he resorted to an excuse similar to one first told in a story about a serpent and an apple tree: "I have yielded to temptation, this is the fruit of my wife's vineyards, we will put all this away, sell the vineyards, and devote ourselves to the Lord's work."

Some likes whiskey, some likes beer
I wisht I had a barrel here

Contemporary accounts indicate no shortage of barrels in the nineteenth-century Ottoman Empire and neighboring lands. To the dismay of those who worked for the American Board, their fellow countrymen were profiting from their sale. When Eli Smith and Harrison Dwight of the ABCFM reached Tiflis during an extensive tour of Anatolia, Georgia, and Persia in 1830, they found a single product of American manufacture in the city's bazaars:

> In the first caravanserai we entered . . . we stumbled upon a hogshead of New England rum! What a reproof to the Christians of America, that, in finding fields of labor for their missionaries, they should allow themselves to be anticipated by her merchants, in finding a market for their poisons! When shall the love of souls cease to be a less powerful motive of enterprise than the love of gain?

Millions of gallons of distilled spirits—particularly rum—were exported yearly to Turkey by Yankee traders in the early 1800s, much for transshipment to Persia and Russia. Keen to promote the interests of commerce, the staff of the U.S. legation in Istanbul advised that liquor of cheaper grades was generally preferred. The diplomats also noted that hardly an American vessel arrived at Izmir which did not have 50 to 100 kegs in its hold.

Bound for Turkey in the winter of 1840, the two hundred-ton bark *Emma Isadora* of Boston was one such craft. Besides a cargo of 5,213 gallons of New England rum, eight members of the ABCFM were also on board. When a violent storm arose, the "rough and profane captain" cursed his passengers for bringing bad luck, whereupon one sharply told him to blame the spirits below. Apparently the skipper took the reprimand to heart, for he was later "converted" in Izmir—enough to cleanse his soul perhaps, but not to alter his fate. On his very next voyage, the unfortunate captain was washed overboard and lost at sea.

Whiskey up and whiskey down
Whiskey all around the town

Situated near Anatolia's most productive lands and blessed with a magnificent bay and harbor, Izmir, the Ottoman Empire's commercial entrepôt on the Aegean, was truly the "Pearl of the Levant" and the "Ornament of Asia." Yet, despite its prosperity and charm, the city—like many famous ports—also had a reputation for decadence, earning it another name: "Infidel Smyrna."

Izmir's mixed and partly itinerant population, a blend of ethnic and religious groups from Anatolia and around the globe, was known for worldliness and excessive love of revelry. High on the list of faults was fondness for the bottle. Izmir boasted numerous bars and beer halls, especially along the waterfront. American Board member Cornelia "Nellie" Storrs Bartlett recounted in the late 1800s that "this quay is Smyrna's breathing-place, and a great blessing to rich and poor; yet, as usual in places of public resort, Satan has taken possession with strong force and a large part of the two miles is lined with saloons, in nearly all of which liquor can be bought."

Nellie further reported a grand total of 2000 taverns throughout the city. This estimate was slightly excessive. A later survey calculated the number at a more sober 226.

I wish I knew where whiskey grew
I'd eat the leaves and branches too

Alcoholic beverages did not grow on trees in Izmir, but the surrounding region offered a rich harvest for the vintner and distiller. The land was among the most fertile in the Aegean, yielding, among other produce, an abundant crop of grapes. In early autumn, long caravans of camels brought the fruit to Izmir for export to distant, less temperate climes. Some of the

harvest made its way in American ships to Boston and other ports on the eastern seaboard of the United States, especially as raisins, but also pressed and fermented as wine.

Most of this vintage, as well as *rakı*, Turkey's famed "lion's milk," a liqueur distilled from the same crop, remained in Izmir to stock the city's bars. In 1838, Eli Smith (who had discovered the barrel of rum in far off Tiflis) reported on the manufacture and consumption of liquor in Izmir for the readers of *The Missionary Herald*. The results of his investigation—which included visits to roughly 35 wineries and distilleries for statistical inquiries—disclosed an annual local production of 1,760,000 gallons of wine and 383,000 of *rakı*.

Oh the mate likes whiskey, the skipper likes rum
The sailors like both but me can't get none

Fresh from the sea, often after weeks or months without much recreation and perhaps a drop to drink, the crews of the vessels that anchored in Izmir's harbor must have quickly succumbed to the lure of the city's saloons. And, as the contemporary reports reveal, there was no shortage of alcohol, both imported and local, to satisfy their desire.

According to an old adage, "Bacchus has drowned more men than Neptune," but the men and women of the ABCFM did not accept every truism as gospel, nor could they sit idly by and watch sailors plunge into oblivion. One member of the American Board wrote: "Of all men they are, as a class, the most abandoned. But we do not despair, for we know there is One who can touch their hearts and call them from the dead."

The Izmir quay and the Smyrna Rest. The tree-shaded areas mark the sites of the Café Poseidon and the Brasseries Gratz and Budapest.

In May of 1879, with funds from donors in Great Britain, Miss Maria West of the ABCFM,[1] along with an assistant, Miss Grimston, opened a coffee-house on Izmir's wharf as an alternative to the beer halls and taverns. Maria West described the new establishment for readers of *The Missionary Herald:*

> It is a sultry summer evening; the heat of the densely-crowded town, with its close, narrow streets, has drawn the multitudes of both sexes, and all races and classes to the beautiful seaside. Glittering saloons and wine-shops, with all the allurements of music and dancing, line the gay esplanade, and greet the promenaders at every step, and the sound of merry-making will not cease till long past the midnight hour.
>
> But as they pass the imposing buildings that have lately arisen, as by magic, attention is arrested, and many pause to gaze upon a scene unlike anything before known in the East. The three great doors of a lofty and noble room stand widely open. Over the center arch is inscribed, in English, "The Smyrna Rest," and over the others, in Greek, "Coffee-Room" and "Reading Room."

Although the Smyrna Rest was not an American Board institution, it received the wholehearted support of ABCFM. The most notable contributor was Maria West, who had founded a school in Izmir the previous year (1878), to which today's American Collegiate Institute (ACI) traces its origins. Miss West is better known to posterity for her educational contribution, but at the time, she put her waterfront work foremost, stating in a letter to the executive officers of the American Board: "the 'Smyrna Rest' is the direct fruit of my own exertions: it would not be in existence had I not . . . set things in motion for its establishment." Soon after, she left the ABCFM to pursue her calling independently in Istanbul, where she planned to open a second coffee-house. Her associate, Miss Grimston, took responsibility for the Rest.

Located on the quay, a short distance from Café Poseidon and the Brasseries Gratz and Budapest, three of Izmir's most popular

[1] A native of Palmyra, New York, Maria Abigail West (1827–94) served the American Board in various parts of Turkey between 1853 and 1869 when she was forced to return to the United States because of ill health. After a long convalescence, she was specially appointed by the ABCFM in 1876 to work in Izmir. Acclaimed for her energy and zeal, Miss West also achieved recognition for a book she wrote about her early service in Turkey, *The Romance of Missions,* which generated enthusiasm both in the United States and Great Britain for the efforts of the American Board.

Maria West (1827–94), founder of the American Collegiate Institute (ACI), as well as coffee-houses in Izmir and Istanbul.

drinking establishments, the Smyrna Rest was an island of temperance in a sea of insobriety. Dedicated to quenching mariners' thirst, as well as revitalizing their souls, it offered coffee, tea, cocoa, and revival meetings in place of "the Demon Rum" and his fellow spirits. Writing two decades later, Nellie Bartlett described a typical scene at "the one Christian temperance saloon" among all the "liquor-saloons of Smyrna":

> . . . we are heartily greeted [at the door] by a stout, cheery sailor. . . Once a faithful servant of the evil one, while on land and on sea, now he is an enthusiastic worker for Christ among the sailors. . . Accepting his invitation, let us look into the "Rest.". . . The walls of the reading-room are decorated with beautiful Scripture texts in many tongues. Around the tables are groups of young men, of different nationalities, quietly reading the latest news, each in his own language. Here any one who wishes may procure a refreshing cup of coffee, chocolate, tea, or lemonade; also, a more substantial lunch. Here the sailor is invited to sign the pledge [to forgo the bottle], and here too every evening, in an inner room, are gospel meetings, in English. We can enter and join heartily in the same precious hymns that we sing at home. . . .

Oh whiskey straight, and whiskey strong
Give me some whiskey and I'll sing you a song

Not at the Smyrna Rest, where a cup of cocoa was enough for the patrons to raise their voices in worshipful harmony. With the thought of such melodies drifting across the waves of time, we end this tale with a final verse:

A glass of whiskey all around
And a bottle full for the chanteyman

Now, I'll drink to that! —java, of course.

Epilogue

In February 1880, Maria West opened a second coffee-house, in Istanbul, named—as one might guess—the "Constantinople Rest." Although its exact location is uncertain, the site was near the Galata Bridge, in Karaköy. Modeled on its counterpart in Izmir, the Constantinople Rest was equipped in a similar style, served the same refreshment, and was frequented by a diverse clientele. The Turks called it "the Holy Coffee Room."

By 1884, The Constantinople Rest had been placed under the superintendence of Miss Grimston, who also managed its sister institution in Izmir. Reportedly, more Rests soon sprang up in other ports around the globe. After opening the coffee-house in Karaköy, Maria West's precise whereabouts and activities are uncertain; it seems that she resided for a time in Bebek. In 1894, following a long illness, she passed away in London, England.

As for the Smyrna Rest, it apparently operated until 1922, when it was destroyed along with the rest of the buildings on the waterfront in the fire that swept through Izmir after its capture by Turkish forces from the Greek army of occupation. Today, as in the past, the district in which it stood is popular for its restaurants, clubs, and bars—"where the sound of merry-making does not cease till long past the midnight hour."

---

* **Brian Johnson** *has resided in Turkey since 1993, working primarily in the publishing sector. He earned a Ph.D. in Middle East history with a specialty in Ottoman numismatics, from the University of Washington in 1999. Currently, he is researching the history of American Board institutions in Turkey on behalf of the Sağlık ve Eğitim Vakfı.*

Yazı: Tangül Aktuğlu Kardeş (ACI '95)

"TOGETHER WE'RE STRONG!"

İzmir Amerikan Koleji, 130. yılını görkemli bir balo ile kutladı.

İnsan böyle bir ihtişam karşısında nasıl etkilenmeden durabilir ki! Hazırlığa başladığım ilk gün bu heybetli binalarına, uçsuz bucaksız yemyeşil bahçesine, amfiteatr'a bakarken de aynı hisler içindeydim, o akşam okulumuzun kuruluşunun 130. yılını kutlamak için geldiğim kampüs bahçesine adım attığım anda da aynı şeyleri hissettim. Dile kolay, 130 yıllık bir tarih yazılmış ve biz bunu kutlamak için, bu törende bir araya gelmiştik.

Yetişenler Derneği Başkanı sevgili Sevin Oran'ın önderliğinde, bu kutlama balosunun okul kampüsünde, kendi deyimi ile ana kucağında olacağı kararı alınmıştı. O gece, mıcırlı yolu yürürken bunun ne kadar doğru bir karar olduğunu düşünüyordum. Sanki yıllar sonra ana kucağına geri dönüyorduk.

Konuklar için hazırlanmış bir karşılama ikramı, müzik eşliğinde sunulurken, okulumuzun kampüsündeki binalara selam vermeye başladık biz de... Yeni yapılan yurt binası Taner Hall gençlik ve dinamikliği ile karşılıyordu bizi... Derken Blake Hall, Parsons Hall, Beacon Hall, Greene Main Office, Hill Science Center, Shepard Sports Hall, West Hall, Bristol Hall ve diğer tarih dolu binalar yaşlı ama dimdik duruyorlardı. Sorumluluklarının bilincindeydiler. Ne de olsa bu okulun geçmişinde mihenk taşı olarak kabul edilmiş çok değerli öğretmenlerimizin isimlerini taşıyorlardı... Hepsi de o gece bizlerle birlikte okulumuzun kuruluşunun 130. yılını kutluyorlardı adeta...

Okuldayken öğle aralarında, beden eğitimi derslerinde volleybol ve badminton oynadığımız, bugünkü adıyla Blake Kültür Merkezi'nin önündeki mıcırlı alan gitmiş yerine muhteşem bir balo alanı gelmişti. Mumların loş ışığındaki şık şamdanlar ve capcanlı çiçeklerle süslenmiş masalar, dans edilebilmesi için özel hazırlanmış pist ve dev kadrosu ile Sunshine Band'in performansı için hazırlanmış muazzam bir sahne... Mezunların birbirini seneler sonra görmesinin heyecanı ile bol sohbetli bir başlangıç yapıldı geceye. İzmir'in tatlı serinliğinde yerlerimize oturduk ve tören başladı.

Okulun tarihini saygı ile anmak anlamında, bilmeyenlere bilgi, unutanlara hatırlatma olarak sunulan barkovizyon gösterisi 130 yıllık kocaman bir tarihi 10 dakikalık bir film şeridine nasıl sığdırabilirse öyle başladı, bitti...

Geceye ev sahipliği yapan İzmir Amerikan Koleji'nde Yetişenler Derneği Başkanı Sevin Oran (hepimizin Sevin Teyze'si) yaptığı açılış konuşmasında okulun birey yaşamındaki yerine ve önemine değinerek,

mezunlarının ACI'yı her zaman bir ana kucağı olarak görmeye devam ettiklerini belirtti. Şehrin en eski ve en köklü eğitim kurumu olmasının yanısıra, İzmirliler arasında kampüsünün güzelliği ile de ün salmış olan ACI'nın, çok kuvvetli sosyal bağlarla birbirlerine bağlı bir mezun kitlesine sahip olduğunu söyledi. Mezunların her fırsatta konserlerde, tiyatrolarda, helva pikniklerde, reunion'larda, home-coming'lerde ve spring day'lerde bu keyifli bahçede biraraya gelmeyi alışkanlık haline getirmiş olduklarını bizlerle paylaştı.

ACI Türk Müdür Başyardımcısı Anet Gomel (ACI '70), ACI'nın hem mezunu hem velisi hem öğretmeni hem de yöneticisi olarak gece hakkında duygularını paylaştı. Törende konuşan okul müdürü Chris Hanna, tarihi başarılarla dolu okulun gelecek nesillerle beraber daha da güçleneceğini, İzmir'in önemli bir eğitim yuvası olma sorumluluğunu uzun yıllar devam ettireceğini söyledi.

O gece orada, anılan onlarca insanın en başında, adı verilmiş olan Blake Kültür Merkezinin önünde, bu okula hayatını adamış 1948'den 1971'e kadar yöneticilik yapmış, Mrs. Lynda Blake'ın sevgili kızı Jacklyn Clayton ve eşi, sevgili oğlu Lincoln Blake bizlerle birlikteydi. Jacklyn Clayton'ın yaptığı konuşmanın Türkçe olması, bize kültürümüze olan sevgisini belirtir nitelikteydi. Ardından erkek kardeşi Lincoln Blake'in, Mrs.Elizabeth Frank ve SEV Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. İlter Turan'ın konuşmaları geceye renk kattı.

Sağlık ve Eğitim Vakfı yetkilileri, ACI Okul yöneticileri ve çok sayıda mezunun yoğun katılımıyla, muhteşem bir gece geçirdik.

Sunshine Band, dev kadrosu ile geceyi adeta bir şölene dönüştürdü. Liseli öğrenciler gibi pistte bol bol dans ettik, geçen yıllara inat "I will survive" a yapılan eşlik tüm Göztepe semtinde yankılandı! Veysi Usta'mız yine yaptı yapacağını ve geceye kattığı lezzet ile yine alkışları topladı. Gecenin sonundaki pasta o kadar nefisti ki, liseli halimize dönüp, yüzümüzü kızartıp ikinci dilimleri bile istedik… Ellerinize sağlık Veysi's ailesi!

Özetle, Sunshine Band'in keyifli müziği ve Veysi Usta'nın leziz ikramları eşliğinde unutulmaz anılarla dolu benzersiz güzellikteki okul bahçemizin büyüleyici gece atmosferinde, geçmişe doğru uzanan bir zaman yolculuğu yaptık.

Geceye katkı sağlayan sponsorlar sayesinde de piyangomuz bir hayli heyecanlı geçti. ACI amblemli bayraklar üzerinde yazılı rakamlarla masaları dolaşırken çok sevgili Ayşe Mayda'nın masasına geldim. Elimde az sayıda numara kalmıştı. Mezuniyet yılı 1937 olduğu için 37 numarayı alabileceğini belirtti. Çekilişin sonuna gelindiğinde hediye kazananların mutlu, henüz numarası okunmayanların meraklı sessizliği arasında en büyük hediyeye çıkan rakam Ayşen Carfi tarafından okunduğunda hediye sanki bana çıkmış gibi sevinmiştim. Ve evet, büyük ödülü Ayşe Mayda'ya büyük mutlulukla takdim ettik! Bu okulun tarihini yazanlar arasında eski öğretmenleri kadar, idarecileri, çalışanları ve tabiî ki olmazsa olmaz; mezunları da vardır. Özellikle bazı mezunları bizler için hayatta idol olmuş, aynı okulun mezunu olmaktan gurur duyduğumuz çok değerli insanlardır. Ayşe Mayda da öyle değerli bir mezunumuzdur…

22 Mayıs 2009 gecesi kutladığımız şey bir okulun kuruluş yıldönümü olarak görülüyordu belki, ama aslında 5000'den fazla mezunun hayatını kutluyorduk,

okulun bu hayatlara kattıklarını…

Gece bittiğinde, dans etmekten yorulmuş bir şekilde mırıllı yoldan çıkışa doğru yürürken hepimizin yüreğinde aynı duygu vardı: Biz, ACI mezunları, hayatımızın her anında, büyük bir ailenin parçası olarak ACI mezunu olmaktan gurur duyuyoruz. Bunun bir ayrıcalık olduğu kadar bir sorumluluk olduğunu biliyoruz. Okulumuz geçmişimiz, okulumuz geleceğimiz. O nedenle de okulumuza destek olmak en baş vazifemiz, mutluluğumuz, gurur kaynağımızdır. Yüreğimiz geniş, başımız dik, adımlarımız sağlam, hayatlarımıza geri döndük o gece, tıpkı mezun olduğumuz günkü gibi…

Okulumuzun kuruluşunun 130. yılını kutlamak için bir Gençlik Kurulu üyesi olarak parçası olduğum Sevin Oran'ın başkanlığındaki Yetişenler Derneğimizin ev sahipliğinde toplandığımız bu geceyi hep beraber bir okul alkışı ile bitirmek istiyorum. Öncelikle Dernek Yönetim Kurulu Başkanımız Sevin Teyze'mize, son ana kadar yorgunluklarını belli etmeden yüzlerindeki gülümsemelerle ev sahipliklerini başarıyla sürdüren Yönetim Kurulu Üyesi ablalarımıza, emeği geçen herkese ve bu gece bizlerle olan tüm dostlara yolluyoruz bu okul alkışını. Bu okulun bugünlere gelmesinde emeği geçen herkese teşekkürü borç biliyor, hepsini sevgiyle anıyoruz…

Ve Sevin Teyze'mizin biz gençlere hep söylediği gibi "TOGETHER WE'RE STRONG!".

İzmir Amerikan'dan parlayan bir cevher: Yelda Temizocak Aysan

Kuyumculuk sektörünün en önemli kuruluşlarından Gemological Institute of America'dan "Graduate Jeweler and Diamonds' Grader" olarak mezun olan Yelda Temizocak Aysan (ACI '86), kuyumculuk sektörünün başarılı simalarından biri.

*Yelda Temizocak Aysan, Türkiye'de kuyumculuk sektörünün önde gelen şirketlerinden **Temizocak Kuyumculuk**'un yöneticilerinden. Kendisi aynı zamanda İzmir Amerikan Koleji'nden miras aldığı çok yönlü eğitimini kariyerindeki ustalığıyla birleştiren mezunlardan biri. Kendisiyle İzmir Amerikan Koleji yıllarından, Amerika'daki eğitim sürecine; Türkiye ve dünyada kuyumculuk sektörünün işleyişine uzanan keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.*

Öncelikle kendinizden bahsedebilir misiniz? İzmir Amerikan Koleji'nden kaç yılında mezun oldunuz? Mezuniyetiniz sonrasında neler yaptınız?

İzmir Amerikan'dan 1986 yılında mezun oldum. Sonrasında Dokuz Eylül Üniversitesi Endüstri Mühendisliği

Bölümü'nde okudum ve aile şirketimizde çalışmaya başladım. Daha sonra kuyumculukla ilgili bir eğitim görmek amacıyla, kuyumculuk sektörünün en önemli kuruluşlarından biri olan ***Gemological Institute of America***'da eğitim gördüm. Mücevher sektöründe pırlanta değerlendirme *(Diamonds' Grading)* kuruluşunun güvenilirliği çok önemlidir. Bunlardan en güvenilir ikisinden biri benim de eğitim gördüğüm GIA'dir. Aynı anda iki programı 'overload' ederek *Graduate Diamonds ve Graduate Jeweller* olarak mezun olup, pırlantaya sertifika verme yetkisine sahip oldum.

Peki aile şirketinde çalışma süreciniz nasıl gelişti?

Üniversite son sınıfta, şirketimizin Dış Ticaret bölümünde çalışmaya başlamıştım. Mühendislik okumakta olduğum için bu alan bana yabancıydı; ancak, o dönemlerde dış ticaret mevzuatının değişme süreci başlamış ve özellikle değerli madenlerin ithalat ve ihracatının serbest kalması ile birlikte bu konuda bilgili ve yetkili kişilerin sınırlı olması benim işime yaramıştı. Üniversite mezuniyeti sonrasında imalatla da ilgilenmeye başladım. Amerika dönüşümde ise İstanbul'da toptancılık yapan bir yer açmaya karar verince buraya geldim. Şu anda toptan kurumsal hediyelik ve perakende mücevher işlerimizi İstanbul dükkanımızda birlikte yürütüyoruz.

İzmir'de ağırlıklı olarak ne üzerinde çalışıyorsunuz?

Bizim ağırlıklı imalatımız altın zincir üzerine. Toptan satışımız da yine kendi imalatımız olan altın zincir. Hem fabrikamız, hem de perakende dükkânlarımız İzmir'de. Toptan için imal ettiğimiz altın zincirlerin yanı sıra, sadece kendi perakende dükkanlarımız için de mücevher imal ediyoruz. Bunların yanı sıra, kuyumculuk dışında tuttuğumuz, sadece iş dünyası için şirketlere özel, logolu olarak üretmekte olduğumuz, gümüş kurumsal hediyelik ürünlerimiz de önemli iş konularımızdan.

"Diğer sektörler gibi kuyumculuk da zaman içinde değişim geçirdi. Bu değişim özellikle 1990'dan itibaren çok hızlı oldu. Yatırım amaçlı alışverişin yerini daha çok keyfe ve zevke yönelik alışveriş aldı."

İstanbul'daki işiniz nasıl yürüyor? İstanbul'un özel konumunu da göz önünde bulundurursanız nasıl gelişti buradaki işiniz?

Şirket merkezimiz, fabrikamız ve dükkanlarımız İzmir'de. İstanbul Cağaloğlu şubemizi ilk açtığımızda bir ofis niteliğinde idi. Zaman içinde altın toptan dükkanı ve gümüş kurumsal hediyelik ofisimiz olarak ikiye ayrıldık. Ben İstanbul'a ilk geldiğim zamanlarda Kapalıçarşı ve civarında çalışan kadın sayısı yok denecek kadar azdı. Sonra zamanla hem kadın sayısı arttı, hem de çevre daha toparlandı ve çalışması rahat bir yer haline geldi. Yine de ben çarşı içindeki eski hanları ve onların yollarının bozukluğunu, doğal hallerini çok seviyorum.

İzmir Amerikan Koleji'ne dönersek, ilk olarak ne çağrışıyor zihninizde?

Okula hep çok severek gittiğimi hatırlıyorum. Ben okulun sırf kız okunduğu zamanın son mezunuyum. 1986'da biz mezun olduk; o yılın Eylül'ünde ilk erkek öğrenciler girdi. Kız okulunda okumak bizim için oldukça keyifli ve rahattı.

Okulun en önemli simalarından biri **Bercis Hanım**'dı. Hem çok sever hem de korkardık kendisinden. Kapısının yanında bir karatahta vardı ve teneffüste tüm öğrenciler tahtayı kontrol ederdi. *"See Bercis Hn."* ya da ***Bercis*** imzasıyla *"See me after class"* yazısını görmeyi kimse istemezdi.

Bizim zamanımızda okula çivi çakmak yasak olduğu için, yeterli sınıf yoktu İzmir Amerikan'da. Biz her ders için bir sınıftan

diğerine giderdik. Beş dakikalık tenefüslerde bile hummalı bir koşuşturma ile kampüsün bir köşesinden diğerine gider, bu sırada da mutlaka Bercis Hanım'ın ofisinin önünden geçer ve karatahtayı kontrol ederdik.

Türkiye'de kuyumculuk sektörünün seyri hakkında ne düşünüyorsunuz? Altın yatırımına kıymet veren bir kültür olduğumuzu düşünürsek geçmişten bugüne bu anlayışta ne gibi bir değişiklik oldu sizce?

Diğer sektörler gibi kuyumculuk da zaman içinde değişim geçirdi. Bu değişim özellikle 1990'dan itibaren çok hızlı oldu. Yatırım amaçlı alışverişin yerini daha çok keyfe ve zevke yönelik alışveriş aldı. Eskiden düğün için sadece altın bilezik alınırken, şimdi artık tek taş alınıyor.

"Pırlanta son zamanlarda epey ön plana çıktı ve reklamı yapılır bir ürün haline geldi. Bunun yanında bir de alınabilir bir ürün olduğu ortaya çıkmış oldu. Çünkü piyasadaki pırlanta miktarı fazla, dolayısıyla ürünler alınabilir nitelikte. Bu kültürün yerleşmesinde, tabi bu sektörde çalışan kuruluşların etkisi de var."

"Yatırım yapılması amaçlanıyorsa alışılmış olarak tam ya da yarım Ata alınması en doğrusu olacaktır. Değişen piyasalarla artık has külçe de almak mümkündür. Artık o kadar değişik ürünler yapılmaya başlandı ki, işçilik maliyetleri bir hayli yüksek."

Yatırım amaçlı altın alırken ne gibi tavsiyeleriniz olur?
Yatırım yapılması amaçlanıyorsa tam ya da yarım Ata alınması en doğrusu olacaktır. Değişen piyasalarla artık has külçe de almak mümkündür. Artık o kadar değişik ürünler yapılmaya başlandı ki, işçilik maliyetleri bir hayli yüksek. Dolayısıyla nasıl aksesuar alındığında "Ben bunu geriye satarsam ne kazanırım, ne kaybederim?" diye düşünülmüyorsa; altın mücevher alırken de böyle düşünülmemeli. Altınla ilgili olarak bu anlayışı biraz değiştirmek gerekiyor.

Kuyumculuk anlayışında neler değişti sizce? Sözgelimi tasarımın daha ön plana çıktığını söyleyebilir miyiz?
Artık operasyon sırf madenden çıktı, işin içine ağırlıklı olarak tasarım ve diğer moda ürünlerden etkileşimler de girdi. Kuyumculuğun da modası var ve son 10 yıldır altın da modayla birlikte hareket ediyor. Zamana göre beyaz ya da yeşil altın moda oluyor; renkli taşlar piyasaya çıkıyor. Yaz ya da kışa göre takıların rengi ve üzerindeki taşların renk seçeneği değişiyor. Üretim tamamen modayla beraber adım atmaya başladı. Bu, sırf yatırım amaçlı alımın dışında bir moda ürünü alımını getirdiği için bir avantaj.

Bu yıl hangi ürünler revaçta? Örneğin pırlanta, şöhretini neye borçlu sizce?
Pırlanta son zamanlarda epey ön plana çıktı ve reklamı yapılır bir ürün haline geldi. Bunun yanında bir de alınabilir bir ürün olduğu ortaya çıkmış oldu. Çünkü piyasadaki pırlanta miktarı fazla, dolayısıyla ürünler alınabilir nitelikte. Bu kültürün yerleşmesinde, tabi bu sektörde çalışan kuruluşların etkisi de var. Bunlardan biri de ***Diamond Trade Center***, sadece pırlantanın tanıtımını yapıyor. Pırlanta ticaretini artırmak için yapılan etkinliklerle o yılın modasını belirleyerek, reklam alanında ortaklık yaptığı kuyumcuları bu ürüne yönelterek tüketicinin oraya gelmesini sağlıyor. Mesela bir dönem tek taş için bu durum söz konusu oldu, bütün kuyumcular vitrine tek taş koydu, reklamları yapıldı, belirli sloganlar kullanıldı ve bir anda tek taş ön plana

"Okulumu hep çok severek okudum. Sonra her okuduğum okulda hep ACI'yı aradım. Yine olsa aynı yerde okumak isterdim. Yeni mezun olacaklara, henüz oradayken, okullarının kıymetini bilmelerini salık veririm."

çıktı. Son 10 senedir beyaz altın çok revaçta. Geçen sene bir ara, yeşil altın moda oldu. Fakat geçen yaz beyaz-kırmızı altının birlikteliği aranmaya başladı.

Bu renkler nasıl ortaya çıkıyor?
Bu alaşımlamayla ilgili bir durum. Mesela 18 ayar altının içinde 1000'de 750 altın, 250 gümüş ve bakır var; hangisi gümüş ve bakır oranından daha çoksa o kadar beyazlıyor veya o kadar kızarıyor altın. 14 ayarda 1000'de 585 altın var, geri kalan 415 gümüş ve bakır var. 24 ayarda 995 altın var, 22 ayarda 916 altın var geri kalan 84'ü bakır.

Birlikte çalıştığınız tasarımcılarınız var mı?
Dışarıdan da çalıştığımız, bünyemiz dahilinde de olan tasarımcılar var. Bir de sektörümüzde, özellikle perakendede çok değerli ustalar var; onları bünyemizde bulundurma ihtimalimiz yok. Tamamen kendi başlarına çalışan insanlar. Dolayısıyla onlara gidip *"Usta, benim böyle bir taşım var ve ben bunu, yüzük yapmak istiyorum; ama şu tarz bir insanın kullanmasını arzuladığım bir yüzük"* dediğiniz zaman; o sizi zaten hiçbir şeye karıştırmadan; oturup, yapıp, veriyor. Sayıları azalsa da bu şekilde elde çalışan ustalar, kuyumculuğun hâlâ sanat olarak kalmasını sağlıyorlar.

Bu işte kalifiye eleman eğitimi nasıl veriliyor?
İlk kuyumculuk bölümü, Taş ve Metal İşlemeciliği Yüksek Okulu, 9 Eylül Üniversitesi İzmir'de açıldı. Bölümün açılmasına biz de çok destek verdik, senelerce bünyemizde stajyer çalıştırdık. Bu durumun bize de faydası oldu.

Dünya kuyumculuk sektörü ve Türkiye'deki arasında kullanılan teknoloji ve nitelik açısından ne gibi farklar var?
İtalyanlar daha çok tasarım ağırlıklı çalışırlar. Teknoloji konusunda İtalyan ve Almanlar bizden ileri noktadalar. Üretilen her yeni makine türü ürünün niteliğini de değiştirdiği için önemli bir konu. Maalesef teknolojimizi biz üretmiyoruz. Dünyada çeşitli kültürlerde çeşitli altın ayarları aranıyor. Biz de 22 ayar kültürü olan bir toplumduk; ancak, dünyadaki alım gücüne paralel olarak son on senedir Türkiye'de de 14 ayar çok satılmaya başladı. İhracat kısmına bakarsanız, İngiltere ve Avustralya gibi ülkeler 8 ve 9 ayarlar kullanıyor, Amerika 10 ve 14 ayar kullanıyor. Dubai ve Arap Ülkeleri 18 ve 21 ayar kullanıyor. Bizim firma olarak avantajımız, her tür pazara her ayarda ürün yapabilme esnekliğinde olmamız.

Son olarak mezunlara ne söylemek istersiniz?
Okulumu hep çok severek okudum. Sonra her okuduğum okulda hep ACI'yı aradım. Yine olsa aynı yerde okumak isterdim. Yeni mezun olacaklara, henüz oradayken, okullarının kıymetini bilmelerini salık veririm.

İdil Ayvalıklı Kartoğlu, Murat Özsuvari, Defne Erdur Bekdik

Okul ruhunu yaşatıyorlar

Defne Erdur Bekdik (ACI '94) ve İdil Ayvalıklı Kartoğlu (ACI '94) dostluklarını, farklı projelerle pekiştiriyorlar.

Okul yıllarında kulüplerde komitelerde birlikte çalışan, Boğaziçi yıllarında da dostlukları devam eden ikili, iş hayatlarında çok farklı alanlara yönelmiş olmalarına rağmen ne yapıp edip yine birlikte bir projeye imza atmanın yolunu bulmuşlar.

Defne Erdur Bekdik'in koordinatörlüğünü gerçekleştirdiği dans, müzik ve görsel sanatları buluşturan Transit Festival çerçevesinde bu yıl İdil Ayvalıklı Kartoğlu ve eşinin sahibi olduğu Ara Kafe, kendi işleyişlerinin dışına çıkarak festivalde yer alıyor. Bu buluşmanın ardında, iki İzmir Amerikan'lının ele ele verip birlikte ilerlemeye devam etme arzularının ötesinde Ara Kafe'nin ve Transit Festival'in görsel sanatlara olan bağı ve kendi alanlarındaki yenilikçi yaklaşımları yatıyor.

4 yıldır, farklı altyapılardan ve birikimlerden gelen artist ve izleyicileri, doğaçlama pratiği ve performans sanatları içinde; dans, müzik ve görsel sanatlar aracılığı ile bir araya getiren Transit Festival'in koordinatörlüğünü yapan Bekdik, Boğaziçi Üniversitesi'nden Sosyoloji mastırı ile mezun olduktan sonra, basın-yayın ve reklamcılık sektörlerinde yaratıcı yazar olarak çalışmış. Kurumsal hayattan ayrılarak tamamen dans ve hareket çalışmalarına odaklanan Bekdik, yurtiçinde ve yurtdışında dansçı ve koreograf olarak birçok performans sergilemiş, eğitsel ve sanatsal atölye çalışmaları yönetmiş. Şu anda bir yandan "Sanatla Terapi ve Yaratıcılık" eğitimine Yrd. Doç. Dr. Nevin Eracar süpervizyonunda devam ederken, diğer yandan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Modern Dans Ana Sanat Dalında Prof. Aydın Teker'e asistanlık yapıyor. 3 yıldır da Fransız dans sanatçısı Yanael Plumet ile birlikte Transit Festival'i organize ediyor. İdil Ayvalıklı Kartoğlu da Boğaziçi Ekonomi Bölümü'nü bitirdikten sonra ana yoldan ilerlemeyi seçmeyenlerden. Sinema sektöründe sanat yönetmeni olma yolunda ilerlediği yıllarda eşiyle tanışıyor, bir süre bu sektörde çalıştıktan sonra eşiyle birlikte Ara Kafe'yi açıyorlar. Kartoğlu şu anda 3 yaşındaki kızları Elif ve Ara Kafe arasında mekik dokuyor.

Transit Festivali 1-17 Temmuz, 2008 tarihleri arasında, **Saint Benoit Lisesi, Fransız Kültür Derneği, Depo, Anadolu Kültür, Garanti Bankası, Ara Kafe, Diagonal, Uçhisar Belediyesi ve Efes Pilsen**'in katkılarıyla Türkiye'nin çok özel iki bölgesinde düzenlendi ve açılışı **Tophane'deki Tütün Deposu**'ndaki özel buluşma ile oldu. Diagonal'den Osman

Danişment'in küratörlüğünü yaptığı, geçen 3 yılın fotoğraf ve video görüntülerinden oluşan Retrospektif Fotoğraf Sergisi'nin açılışı Ara Kafe'nin ünlü şefi Murat Özsüvari'nin tasarladığı özel lezzetlerin dans, müzik ve görsel sanatlar buluşmasına eklemlenmesiyle gerçekleşti. Bu gurme yaklaşımla mutfak sanatı da Transit Festival'in buluşturduğu farklı sanat disiplinleri arasında yerini almış oldu. Enteresan olan Murat Özsüvari ve Ara Kafe'yi buluşturanın yine İzmir Amerikan Lisesi bağlantısı oluşu. '93 İzmir Amerikan mezunu Begüm Özsüvari'nin kardeşi Murat Özsüvari.

1 Temmuz'da 'Vernissage apéritif' ile açılan sergi ve festival, 8 Temmuz'a kadar St. Benoit Lisesi ve Tophane'deki Tütün Deposu'nda gerçekleşti. 10-17 Temmuz tarihleri arasında Uçhisar, Kapadokya'da devam eden festival'in İstanbul programı bu sene yine oldukça zengindi. Koordinatör Defne Erdur Bekdik'in sözleriyle "ses ve hareket yaratımını birbiriyle ilişkilendiren" festivalin ilk performansı, 3 Temmuz'daydı. Dünyaca ünlü caz ve doğaçlama basçısı Barre Phillips ve yine doğaçlama dansın en önemli isimlerinden Julyen Hamilton "Mention Obligatoire" isimli duette bir araya geldi. 1968 yılında caz tarihinin ilk solo doğaçlama kontrbas albümünü kaydeden Phillips, sinema, tiyatro ve bale sanatçılarıyla yüzlerce ortak proje gerçekleştirmiş; Avrupa'nın en önemli doğaçlama dans eğitmenlerinden biri kabul edilen Hamilton ise dansı, doğaçlama metin ve ışıkla birleştirmesiyle tanınan bir sanatçı.

İki usta, İstanbul'da bulundukları süre içerisinde 25-30 kadar dansçı ve müzisyenin katıldığı "anlık kompozisyon" atölyesini gerçekleştirdiler. Atölyenin tüm katılımcıları 8 Temmuz Çarşamba günü bir gösteriyle izleyici karşısına çıktı. Phillips ve Hamilton ayrıca, 6 Temmuz'da vizyon ve deneyimlerini paylaşmak için düzenlenen panelin konuşmacıları oldu. Bu yıl Türk, Fransız, Norveç, Bulgar, Yeni Zelandalı, Kolombiyalı, Portekiz, Hollandalı ve İspanyol sanatçılar kervanına Nijeryalı sanatçılar da eklendi.

"Müzisyenlerin dansçıların dilini, dansçıların müzisyenlerin dilini öğrendiği ve birlikte yeni bir dil oluşturdukları" festivalde; 5 Temmuz akşamı dansçılar Renata Arnedo, Stéphanie Parents ve Defne Erdur Bekdik, müzisyenler Cyprien Bussolini, Youen Cadıou ve Burçin Elmas'la aynı sahnede yer aldı. 7 Temmuz'da ise Marjolaine Charbin ile Theodossia Stathi ve Fréderic Blondy ile Yanaël Plumet piano-dans düetleri gerçekleştirdi.

Tütün Deposu

Uçhisar-Kapadokya

St. Benoit Lisesi

Julyen Hamilton, Defne Erdur Bekdik, Barre Phillips, Yanael Plumet

Tütün Deposu-Redrospektif Resim Sergisi

Festival 10 Temmuz'da kendini Kapadokya'nın küçük beldesi Uçhisar'a "aktardı". Doğal ve kültürel çevrelerin, sanatsal önermelerin kilit unsurları olarak kullanıldığı bir atölye çalışması da köy ve çevresinde, Yanaël Plumet tarafından yönetildi. Geçen yıl yerli ve yabancı izleyiciler tarafından büyük ilgi gören festival gösterileri bu yıl da yine köy meydanları, vadiler, mağara kiliselerde yoğun yağmura rağmen gerçekleşti. Gösterileriyle, atölye ve panellerle doğaçlama sanatının tanınmasına ve gelişmesine katkıda bulunmayı; dünyanın farklı yerlerinde yaşayan sanatçıların yaratıcı işbirliklerini desteklemeyi hedefleyen Transit Festival, Türkiye'nin çağdaş gösteri sanatlarına yeni açılımlar sunmaya önümüzdeki yıllarda da devam etmeyi planlıyor.

TALAS REVIVAL

Talas "yahoogroups"un Yüce Mod'u Cem Baysal 'Talas revival'ı anlattı

Cem Baysal (TAO '64) Talas'ın yeniden doğuşu olarak tanımladığı ve 2002 Şubat ayında başlayan "Talas Revival" sürecini bizimle paylaştı.

Talas'ı bize biraz anlatır mısınız?

1967'de kapanan Talas'ın birkaç tane çok ciddi özelliği vardı. Bir kere en mahrumiyet bölgesinde; Erciyes'in eteklerinde bir Ali Dağı vardır. Çevresinde hiç yerleşim alanı yok, yani çıktığın anda kırda, bağda, dağdasın. Evet, birkaç ev vardı yukarı Talas'ta, orada o zaman daha çok Ermeni aileler filan otururdu ama çarşı-pazara gitmek istediğinde mutlaka aşağı Talas'a yürümek zorundaydın, yani en mahrumiyet bölgesi bizdeydi.
Bir diğer özelliği en küçüğü olması. O zamanlar Tarsus, İzmir ve Üsküdar'ın liseleri de var. Tek ortaokul olan Talas'tı, diğer hepsi ortaokul liseydi. Talas toplam dört sınıf 168 kişiydi sadece. Diğer okulların hepsi şehrin içinde, biz dağ başındaydık.
Üçüncü özelliği de, en kısa ömürlü olan Talas; 1967'de kapanıyor yani kapanmasının üstünden kırk iki sene geçti.

Talas zor bir okulmuş öyle mi?

E tabi, Talas zor bir okuldu. Hazırlıkla beraber okulu dört, beş, hatta altı senede bitirenler bile vardı. Okula geliyorsun, tabi nasıl çalışılır bilmiyorsun. İlkokuldayken evde annen, baban seni yönlendiriyor. Talas'a gelince çok özgürsün ya da ufak bir akvaryumdaki

özgür bir balıksın. Kimse sana çalış demiyor, akşamları mütalaa var; istiyorsan mektup yaz, dalga geç, kitap oku. Ses yapma da, ne yaparsan yap. Bunun hazmı kolay değil.

Öğretmenlerle ilişkileriniz nasıldı? Sizi çok kollarlarmış...

Doğrudur. Öğretmenlerin evine istediğin zaman giderdin. Bazen de onlar bizi çağırırdı. Bazen kapıları açık olurdu. Zaten çoğu bizimle aynı binada otururlardı. Böyle kurabiye kokuları falan gelir, sana taze kurabiye verirlerdi. Onları eleştirebiliyorduk, ama saygımız da vardı.

O dönemde Talas'a girmek zor muydu?

O dönemde bizden çok anne babalarımızın hakkını vermek lazım. Mesela benim kızım Üsküdar Amerikan'ı kazandı, belki ben o zaman şimdi onun girdiği sınava girsem Talas'ı kazanamayabilirdim. Yani biz Talas'ı kazanırken çok zeki, çok bilmem ne, değildik. Büyük, zorlu bir sınavdan geçmedik. Fakat anne-baba aşamasından geçtik. Bugün herkes çocuğunun iyi bir okulda okumasını istiyor. O zaman sadece eğitime önem veren küçük bir kesim çocuğunun iyi bir okula gitmesi için uğraşırdı. O zamanlar çocuğunu Talas'a falan yollamazdı insanlar. Kayseri'den gelenlerin velileri ya öğretmen ya doktordu. Biri İstanbul'dan gelir, biri Bayburt'tan gelir; değişik bir sürü yerlerden gelirlerdi.

Siz nereden geldiniz?

Bizimkiler şeker fabrikalarında çalışıyorlardı, bir dönem de Kayseri'deydiler. Velilerin geneli memurdu zaten.

Herkesin ayrı bir hikayesi vardı. Bazen gece kalmalı toplantılarda, gezilerde falan, herkes Talas'a nasıl geldiğini anlatır. Ailede bazen bir amca, dede veya işte komşunun oğlu gitmiş, gelmiş; görüyorsun beğeniyorsun onu. Benimkini korur musun diyorsun, mesela Kırşehir'den gelmişler işte bir ağabey var orada onları himaye eder, elinden tutar götürür.

"Bugün herkes çocuğunun iyi bir okulda okumasını istiyor. O zaman sadece eğitime önem veren küçük bir kesim çocuğunun iyi bir okula gitmesi için uğraşırdı."

Hazırlık olarak çok zor bir iş, bir de orada bir sürü yabancı öğretmen, sen ufacıksın. Yahu, hepimiz ağlardık hazırlıkta.

Fakat çok büyülü bir yerdi. Gidince onun büyüsüne kapılıyorsun. Büyükler var, mesela büyüklerin de altı kişilik, sekiz kişilik masaları var. Son sınıflar masa başı olmuş, yemeği onlar dağıtıyor. Cumaları, en güzel yemek çıkar, en güzel yemek köfte patates.

Talas'lıların birbirine bağlılığını nasıl açıklıyorsunuz?

1967'de kapandı okul. Şimdi artık değişimler giderek hızlanıyor değil mi, mesela sosyal, teknolojik gelişmeler ivme kazandı. Bizde henüz 67'de bu değişim başlamamıştı, hızlanmamıştı. Dolayısıyla 1937'de okuyan birisiyle otuz sene sonra 1967'de okuyan birisi arasında çok da bir yaşam farkı yoktu. Talas'ın binaları, zaten taş binalar yani evladiyelik binalar onlar; bütün asır kalabilirler orada. O binaların, o köklülüğünün değişmesi zaten zor; bir de sosyal, teknolojik, ekonomik değişim genel olarak çok yavaştı o senelerde. Dolayısıyla 37'de mezun olan birisi otuz sene sonra gelse çok az yadırgıyordu ortamı; yani bir hafta tatile gitti döndü, oraya kendinden daha genç birileri gelmiş gibi.

Bugün bir Talaslıyla tanışsan, sanki onunla beraber mezun olmuş gibi beş dakikada konuya girersin. Hâlâ öyledir, yani biz şimdi yedi yıldır çok yoğun beraberiz,

Şeker İlkokulu'ndaki son senesinde **Cem Baysal**, kapı önünde sağda.

Wingate, atölye ve Kayseri...

Wingate Hall okul binası.

Okul bahçesi...

"Talas'ın yeniden açılması gibi çok romantik bir düşüncemiz yok. Talas'ın eski halinin açılması çok yanlış bir şey olur."

artık öyle pek bir şey kalmadı ama birisi yeni girdiği anda *"Bizim sınıftan kimse var mı?"* diye bana sorar, *"sınıf yasak artık, sınıf yok Talas var; bir sınıfız,"* deriz. Ayrıca okulun mahrumiyet bölgesinde olması ve çok küçük oluşu da bizi birbirimize oldukça yaklaştırdı. O zamanlar bütün vakitleri birbirimizle geçirirdik. Hafta sonu zaten Kayseri'ye gidilir, ailesiyle oturanlar çok azınlıktaydı, gündüzlü yok denecek kadar azdı, yüzde üç-dört yani altı-yedi kişi filan. Kayseri'ye inersin, Kayseri'de büyük sinema vardı, ona gidersin. Pastane vardı orada bir şey yersin, oradan beşte okula dönmek zorundasın yani. Tüm bu nedenler bizi birbirimize çok yaklaştırdı.

Talas revival nasıl başladı?

Sınıf arkadaşları birbirleriyle görüşüyorlardı. İşte, Amerika'dakiler var, Avustralya'da olanlar var, Avrupa'da olanlar var. Bir dönem biri çıkıyor bir yemek düzenliyor, bir araya gelme bir iki sene sürüyor. Mezunların İstanbul'da bir araya geldiği *"The Club"* vardı. Orada toplanılıyor ya da uğradığında bir kaç kişi görüyorsun. Derken *"revival"*la birlikte hızlandı herşey. Hani kumda kazarsın, bir anda yanına birileri çöker onlar da kazmaya başlar ya. Giderek böyle oldu. Giderek ivme kazandı. Hele biz bu *yahoo-group*'u kurduktan birkaç ay sonra bir enerji patlaması yaşandı günde beş yüzer tane ileti geliyor falan. İşte biz ilk 2002 Nisan'da Talas'a gittiğimizde orada 36 kişiydik, 7-8 kişi de Kayseri'den katıldı bize. Talas'a gittik ve okulda, daha doğrusu Klinik'te kaldık.

Okulun reviri miydi kaldığınız yer?

Hayır; okulun reviri yukarda okulun içinde; bu halka açık bir klinik. Bütün köylüler gelirdi hatta bizim Amerikalı doktorlar at sırtında giderler köylere, tedavi falan ederlerdi ama bize kağnıyla gelen hasta çok olurmuş köylerden. Okul iki bölüm, üst bölümünü okul kapandıktan sonra Beden Terbiyesi alıyor ve orası küçük bir grup güreşçinin kampı ve eğitim yeri oluyor. Bence bu o binaların olağanüstü kısır şekilde kullanılması demek. Alt taraf ise Erciyes Üniversitesi'ne verildi. Biz gidince orada kalıyoruz, orası yapılmış.

Misafirhane mi olmuş?

Misafirhane olmuş, öğretmen lojmanı ve doğrusunu istersen aslına aykırı yapmamışlar, güzel olmuş. Doğrusu içim cız ediyor ama sen de bu gün yapmaya kalksan herhalde çok daha iyi yapamazsın yani fena değil. Sonra Erciyes Üniversitesi Rektörü ve oradaki elemanlarla, çalışanlarla oraya gittik. Daha sonra Erciyes Üniversitesi'yle bir protokol yaptık. Bu aşağı yerleşkedeki binayı, biz oraya *'konak'* derdik, aramızda para toplayıp ***Talas Kültür ve Anı Evi***'ne döndürme çalışmaları yaptık. Mülkiyet üniversiteye ait, fakat restore etmemiz için orayı bize verdiler. Kaba inşaası bitti fakat işlerliliğini sağlayamadık.

Binanın nasıl kullanılması gerektiği konusunda tıkandık. Mesela ***Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)***'nın kullanımına açmayı düşündük, ama okulun yeri biraz ücra kaçınca ve Kayseri'den birileri daha merkezi bir yer bağışlayınca bu proje hayata geçmedi.

Avrupa Birliği veya Birleşmiş Milletler'in Kültürel Varlıkları Koruma fonları falan var, ben hemen yayına geçtim. *"Paramız var"* dedim ama bu konuda da ciddi bir gelişme sağlayamadık.

Talas'ın yeniden açılması gibi çok romantik bir düşüncemiz yok. Talas'ın eski halinin açılması çok yanlış bir şey olur. Çünkü bugün artık Kayseri'deki bir yatılı okula tüm Türkiye'den öğrenci yollanması çok zor bir şey. Ama, örneğin ben iş hayatım boyunca çok sıkıntısını çektim, eliyle iş yapan, eli alet tutan üstelik de İngilizce bilen bir sınıf yok Türkiye'de. Teknisyenler var, meslek okulları var, ama hiç yabancı dil bilgileri yok. Talas'ta meslek lisesi kurulabilir diye düşünüyoruz. Meslek lisesi için bir üniversitenin liseyi bir nevi himayesine alması gerekiyormuş yani bitirdi meslek lisesini, öğrenci *"Ben üniversiteye devam etmek istiyorum"* deyince o şansın ona verilebilmesi lazımmış. Erciyes Üniversitesi ona da razı oldu. Biz orada aylık programlar yapacaktık, hatta bir ara Sabancı Üniversitesi'nin bir bölümü vardı; bir ay tüm kadın, erkek, isteyenlere bilgisayar eğitimi; bir ay belki dil, bir ay işte nakış gibi eğitimler veriyorlardı. Belediyeyle konuştuk; belediye başkanı,

kaymakam da çok desteklediler o dönem ama maalesef beceriksizliğimizden mi, ilgisizliğimizden mi bunu hayata geçiremedik. Bina bomboş duruyor. Gayet tabi her boş, kullanılmayan bina gibi geriye doğru gidiyor; boyaları atıyor, sıvaları dökülüyor.

İşletilmesi gerekiyor değil mi?
Evet ve işletilmesi için de para gerekiyor. Biz bir dernek değiliz, yani resmi bir tüzel kişiliğimiz yok, çok gerekirse paraları ***Tarsus Mezunlar Derneği***'nin bünyesinde topluyoruz.

Bir de yaz okulu girişiminiz olmuştu...
Evet, üç sene sürdürebildiğimiz Yaz Okulu girişimimiz var. Bu Talas Evi dediğim yerde, o sırada yaşanan enerji patlamasını yakalamak ve yönlendirmek için girişmiştik bu işe. Eski Amerikalı öğretmenlerimiz geldi, ya da onların çocukları torunları katıldı aramıza. Talaslı çocuklara üç hafta ders verdiler. Sonra çevreden baskılar, Talas biraz kapalı da bir muhit, bir tutuculuğu da var, tepkiler geldi yaz okuluna. Bir sene de Merzifon'da yapıldı ama olmadı. En son 2005'te yapıldı. O zamandan beri yapılmıyor.

Bir de yahoo-group'unuz var sanırım...
Bu Talas Evi'nin haricinde, *"revival"* için bir elektronik posta yazışma grubu oluşturuldu. Talas Evi projesi ayrı ama işin merkezinde yazışma gurubu var. Bir *"yahoogroup"* oluşturduk. Ben de grubun moderatörlüğünü üstlendim. *"Yüce Mod"*luk buradan geliyor.
Yazışma grubumuzda 400 kişi falan var. Elektronik posta kullanmayanlar için ayrıca bir telefon gurubumuz var, iki ayrı sms gurubumuz var; bir de uzak duranlar var. Biliyoruz orada olduğunu, yaşadığını, var olduğunu ama uzak duruyorlar, mesela telefonları yok, istersen bul ama onlar da yahoo gurubumuza girmiyorlar, beş ayrı guruptayız. Tüm dünyada 470-480 kadar Talaslı olduğunu sanıyoruz. Zaten en gencimiz 1954-1955 doğumlu falan. 2050 yılına geldiğimizde muhtemelen hiç Talaslı kalmayacak. Geçenlerde okulda ve klinikte hemşireliğimizi yapmış birini kaybettik. 105 yaşındaydı, **Isabel Hemingway.** Ünlü yazar **Hemingway**'in kuzeni. O en kıdemli Talaslımızdı.
Bu grupların dışında yemekler, toplantılar ve geziler var. Talas'ta bir araya gelmelerimiz oluyor. İlk sene 36 kişiydi, ertesi sefer 145'e çıktı, yani herkes birbirine haber veriyor. Kayseri'den de gelenler oluyor. Bu sene mezuniyetinin ellinci yılını kutlayanlar, yani 59'lular Talas'a gidiyorlar. Onları organize ediyoruz ve 2010'da tekrar hep beraber gideceğiz.

Bu gezilerde neler yaşanıyor?
Ben tabi yılda dört kez filan giderim ama oraya özellikle ilk defa tekrar gidenler için çok duygusal anlar. Orada her şeyini, okuldan kaçışını, pisliğini, kirini, aileni özleyişini ya da mesela yattığın yeri, her şeyi hatırlıyorsun. Yattığın yerde tekrar yatıyorsun ya da sınıflarda tekrar dolaşıyorsun ve oldukça duygusal anlar yaşanıyor yıllar sonra. Mesela ilk gidişte kimse bir şey istemez herkes oturur. Pazarları bir *brunch* yapıyoruz en son ayrılmadan evvel, o *brunch* saatlerce sürüyor. Saatlerce sürüyor ve de dediğim gibi yani sen bir Talaslısın ve Talas'a oraya geliyorsun, ilk defa yıllardır, belki de hiç

"Orada her şeyini, okuldan kaçışını, pisliğini, kirini, aileni özleyişini ya da mesela yattığın yeri, her şeyi hatırlıyorsun. Yattığın yerde tekrar yatıyorsun ya da sınıflarda tekrar dolaşıyorsun ve oldukça duygusal anlar yaşanıyor yıllar sonra."

karşılaşmamışız. O ekip burada saatlerce konuşabiliyor, çünkü aynı zamanda aynı mekân, aynı yer, yani hep aynı.

Sonuç olarak Talas için şu anda ne yapılması gerek sizce?
Daha önce de söylediğim gibi Talas'ın eski günlerdeki gibi bir okul olması gibi romantik bir hayalimiz yok. Fakat bir meslek okulu olabilir. Aynı zamanda Talas Kültür ve Anı Evi'nin de işletilmesi ve tekrar hayata dönmesi gerek. Bu konuda danışman anlamında desteğe ihtiyacımız var. Çok eski bir yapı, bir kültür değeri orası. 1889'da yapılmış. Birleşmiş Milletler gibi kurumların tarih ve kültür fonları var ve böyle yapıların tekrar hayata dönmeleri için de bu tür fonlara uygun projeler yaratmak gerek. Bu konuda mutlaka bizden daha iyi bilen mezunlarımız vardır. Ve onlardan destek bekliyoruz.

Atölyenin arkasında, Talaslılar ve eşleri Yüce Mod'un etrafında...

Mystery Pix

Can you identify the subject, location, and approximate date of this photo from ABH history? Special credit will be given to anyone who can name the individuals in the picture. E-mail your responses to **Brian Johnson** *(bdjohnson62@gmail.com). The answers will be published in the next issue of the magazine.*

Doğru cevabı ilk gönderen mezunumuza bir SEV-YAY yayını olan ***An American Cook in Turkey*** kitabını armağan ediyoruz.

Identifying the Pix

The Mystery Pix photo from Buluşma's May 2009 issue, shows members of the Üskudar American Academy (ÜAA) 1966-7 Puppet Club, along with art teacher Dorothy Blatter (front row, far right), after the performance of a show. According to quiz respondents, the class of 1973, prep-level students pictured are as follows:

Front row (left to right): Itır Sabuncu, Hanife Karahasan, Yasemin Orhon, Pınar Büyükuysal, Gülnur Ozan, and Matild Beresi.

Back row (left to right): Gülderen Dolunay or Gülay Tansel (?), Sema Bozok, Füsun Aydemir, and Füsun Akyürek.

Bahar Ünen (ÜAA '73) sent the first correct answer, and is the quiz winner. Special thanks are due to the other respondents—Hande Ülgen Güçlü ('73), Neşe Yörük Kınay ('62), and Roxie Barry ('66)—who offered details about the Puppet Club, as well as Dorothy Blatter.

Miss Blatter taught art at Üskudar American Academy from 1945 until 1967, and this photo was taken just prior to her retirement. The 1967 ÜAA yearbook, *Memoranda*, contains a special dedication for her years of service to the school.

Besides teaching at Üskudar, Miss Blatter worked in the Publication Department of the American Board and launched a program in the 1940s for producing children's books, some of which she also authored. Perhaps her best known title is *Cap and Candle*, the story of a fictional ÜAA student, Filiz Demir, who decides to pursue a career in nursing.

Miss Blatter also wrote an art handbook for her courses at ÜAA. This brief work covered the principles of design, color theory, drawing techniques, and even sculpture and Turkish tile patterns. Besides developing practical skills, the book aimed to instill its readers with the ability "to see beauty and to create beauty"—a motto and a talent that many still recall and apply today.

Puppet-making was one activity Miss Blatter employed in art classes. Students fashioned the marionettes from newspaper and glue, painted and dressed them, and then prepared and performed shows. It was a task well suited to developing inventiveness and creativity.

In this spirit, how about a final test of recall for ÜAA's class of '73 (maybe coupled with a bit of ingenuity). Now that the students in the picture have been named—who can identify the puppets?

ÇOCUĞUNUZ OKUMAK İÇİN YURTDIŞINA MI GİDİYOR?

Paris, Fransa 48°K

Uzaktayken yakın olabilmek için: Uluslararası Acil Destek Hizmeti

HSBC Premier müşterisiyseniz Uluslararası Acil Destek Hizmeti ile çocuklarınız yurtdışında da desteğinizi hep yanlarında hissederler.

- 2.000 USD Acil Nakit Çekim Hizmeti
- 7/24 arayabilecekleri Uluslararası Acil Yardım Hattı **+1-908-PREMIER**
- Premier avantajlarından yararlanabilecekleri HSBC Premier Ek Kredi Kartı
- Acil Kart Yenileme Hizmeti

HSBC Premier Aile Paketi

444 0 112
www.premier.hsbc.com.tr

HSBC PREMIER
Dünyanın yerel bankası

Bizde takım oyunu esastır

Mehmet Fahri Can (TAO '61 - TAC '64), Anadolu'nun değişik bölgelerinde yıllarca mülki amirlik yapmış bir bürokrat. 2005 yılından bu yana İstanbul Vali Yardımcılığı görevini yürüten Fahri Can, "Talas ve Tarsus mezunu olarak bizler belli bir sistemden geliyoruz. Bizde plan, program, ciddiyet, işbirliği, takım oyunu esastır." diyor.

Mehmet Fahri Can, 1961 Talas, 1964 Tarsus mezunu bir Amerikan Kolejli. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, o zamanki adıyla Hariciye Bölümü'nü bitiriyor ama İçişlerine girip kaymakam oluyor; Anadolu'yu karış karış geziyor. Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Kütahya'nın Tavşanlı ilçelerinde kaymakam vekili olarak görev yaptıktan sonra Adana Pozantı ilçesinde ilk kaymakamlığına başlıyor. Sırasıyla Urfa'nın Akçakale ve Trabzon'un Vakfıkebir kaymakamlıklarında görev yapıyor. Çorum vali yardımcılığının ardından Kırşehir'in Mucur, Manisa'nın Kırkağaç, Gaziantep'in Şehit Kamil ve Antalya'nın Kemer ilçelerine kaymakam oluyor. Şehit Kamil ve Kemer kaymakamlıklarının bizzat kuruluş sürecinde yer alıyor. Kemer'in, bugün turizmin gözde mekanları arasında yer almasında onun dönemindeki çalışmaların katkısı çok büyük. Zira Türkiye'de ilk mavi bayrağı Mehmet Fahri Can'ın yönetimindeki Kemer ilçesi alıyor. Gürültü ve deniz kirliliğiyle ilgili çalışmaları da epey ses getiriyor o dönem. Kemer'den sonra Konya ve İzmir vali yardımcılıkları ve Buca kaymakamlığı geliyor. Mehmet Fahri Can, 2005 yılından bu yana İstanbul'un çevre ve orman işlerinden sorumlu vali yardımcısı. Müftülük ve sivil toplum örgütleriyle ilgili konular da ona bağlı.

Mehmet Fahri Can'la, okul yıllarını, Amerikan okulu mezunu olmanın kattıklarını ve bürokratlığın bu ülkeye özgü koşullarını konuştuk.

Nasıl Talaslı oldunuz?

Mersin'de Gazi Paşa İlkokulu'nda okudum. Dayım **Zeki Ökten** (TAO '46-TAC '49), Talas'ın çok güzel olduğunu, keyifli bir öğrencilik hayatı yaşadığını anlatarak oraya gitmem konusunda beni de ailemi de ikna etti. İyi ki de etmiş.

Talas'a nasıl girdiniz? Nasıldı okul? Sonrasında?

Test ağırlıklı, sosyal, kültürel ve genel yetenek odaklı bir sınavı kazanıp 1957 yılında Talas'a girdim. O zamanlar Talas'ta pek gündüzlü yoktu, çoğumuz yatılıydık. 1961'de orayı bitirip Tarsus Amerikan'a girdim. Oradaki üç yılın sonrasında da Mülkiye'ye girdim.

Okul size nasıl bir farkındalık kattı?

Talas'ın hem meslek hayatımızda hem de kişiliğimizin gelişmesinde sosyal, kültürel ve çeşitli alanlarda başarılı insanlar olarak yetişmemizde çok büyük katkısı var. Okul yatılı olunca kardeşlik ve paylaşma gibi duygular daha çocuk yaşta hepimizin içine işledi. Talas mezunları kültürel, sosyal ve sportif yönlerden çok aktiftirler. Futbol, basketbol, voleybol, güreş, dağcılık, kayak, Amerikan sporları dahil çok çeşitli spor dalları yapılıyordu okulda. Ben de okulun futbol ve basketbol takımındaydım. Atletizmde 100 metrede ve gülle atmada okul şampiyonu oldum. Mersinli olduğum için yüzmede de çok iyiydim. Masa tenisinde yine okul şampiyonuydum. Ayrıca boks ve judoyla uğraştım.

Sizin döneminizden tanıdığımız kimler var?

Bizim dönemimizden **İstemihan Talay** ve **Uluç Gürkan** var. Uluç Gürkan, hem Amerikan'dan hem Mülkiye'den sınıf arkadaşım. **Cengiz Çandar** da Amerikan ve Mülkiyelidir. **Oral Çalışlar,** Tarsus'ta okudu. Rahmetli **Yavuzer Çetinkaya** da Talas mezunudur, o da Mülkiyelidir.

Arkadaşlarınızla görüşüyor musunuz?

Zaman zaman bir araya geliyoruz. Geçen yaz mezun arkadaşlarla Ayvalık'ta bir araya geldik. Zaten Talas ve Tarsus'un bize verdiği önemli kazanımlardan biri arkadaşlık duygusu. Bugün çoğu insanda olmayan bir vefa duygusu, bir kardeşlik duygusu var bizde. 1957'de Talas'a girdim, 52 sene geçmesine rağmen hâlâ bir araya gelir, o güzel günleri mutlulukla anarız. Sonra Mülkiye arkadaşlıklarım da devam ediyor. Üç büyük gelenek; Talas, Tarsus ve Mülkiye, benim hayatımı şekillendirmiştir.

"Talas'ın hem meslek hayatımızda hem de kişiliğimizin gelişmesinde sosyal, kültürel ve çeşitli alanlarda başarılı insanlar olarak yetişmemizde çok büyük katkısı var. Okul yatılı olunca kardeşlik ve paylaşma gibi duygular daha çocuk yaşta hepimizin içine işledi. "

Unutmadığınız özel anlar da vardır muhakkak.

Hiç unutmam, her Cumhuriyet Bayramı'nda okulun arkasındaki Ali Dağ'a çıkar, Cumhuriyet'in kaçıncı yıldönümü ise taşlara kireçle o sayıyı yazardık. Bu yazılar Talas'ın merkezinden görünürdü. Hepimizin ruhuna vatan, Cumhuriyet ve Atatürk sevgisi işlenmişti. Şimdi bugün Talas, Tarsus mezunu olup da bu duyguları taşımayan insan yoktur. Okulda Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği'ni öğrendik; tiyatro etkinlikleri yaptık. Kütüphanemizdeki kitapları, *"Bookmobile"* aracılığıyla okuma fırsatı olmayanlara dağıtıyorduk. Fakir öğrencilerle ilgilenmemizi sağlayan sorumluluk projelerinde yer alıyorduk. Bu faaliyetlerden birini hiç unutmam: Talas'a daha yeni gitmiştim. Okul **Aşık Veysel**'i getirdi. 11 yaşındaki hazırlık sınıfı öğrencisi olarak Aşık Veysel'i dinledim okulda.

Türkiye'de bürokrat olmak zor mu?

Türkiye'de bürokrasiyi olması gerektiği gibi yaparsanız çok zor. Biz Talas ve Tarsus mezunları olarak belli bir sistemden geliyoruz. Bizde plan, program, ciddiyet, işbirliği, takım oyunu esastır. Kimden ne bilgi alınacağını, bu bilgiden nasıl faydalanılacağını, kimlerle nasıl bir işbirliği yapılacağını bilmek gerekir. Birey değil sistem ön plana çıkmalıdır. Ama Türkiye'de sistem denince hâlâ 'bu da neymiş?' diyenler var. Okulda öğrendiklerimiz ile gerçek hayattaki uygulama farklı. Bundan ötürü bürokrat

"Bize her zaman doğru ve dürüst olmayı öğrettiler. Ben de mesleğe adım attığımdan beri bunlardan taviz vermiyorum."

olmak kolay değil. Mesela ben bütün görev yaptığım yerlerde, memurlardan önce mesaiye gelirim. Biz öyle yetişmişiz. Aramızdan çok iyi bürokratlar çıktı, ama kıymetleri bilinmedi. İdareci olarak üzüntü duyduğum noktalardan biri budur.

Kariyerinizden söz edelim biraz da. İvme hep yukarı doğru.

Yükselmek mecburiyetindesiniz. Zaten belli kurallara uyduğunuzda ve kendi ilkelerinizden taviz vermediğinizde bu gerçekleşiyor. Şimdi diyeceksiniz ki *'ilkelerinizden taviz vermemenin zararını görmediniz mi?'* Elbette gördüm. Çünkü yapılması gerekeni yapıyorsunuz ve birileri, buna alışkın olmadığı için rahatsız oluyor. Yine de bu tür tavırlar bizi yolumuzdan alıkoymuyor. Bize her zaman doğru ve dürüst olmayı öğrettiler. Ben de mesleğe adım attığımdan beri bunlardan taviz vermiyorum.

Anadolu'nun değişik bölgelerinde çalışmışsınız. Bazı kaymakamlıkları da siz kurmuşsunuz. Anlatır mısınız?

İçişleri Bakanlığı yönetmeliklerine göre kaymakamlar belli bölgelerde belli sürelerde görev yaparlar. Mezuniyetten sonraki üç yıl staj dönemidir. Bu dönemin sonunda sınav yapılır, başarılı olanlar kura çeker ve kaymakam olarak çektiği yere atanır. Benim ilk gittiğim yer Adana Pozantı idi. Kaymakam vekili olduğum dönemde Pazarcık ve Tavşanlı'da görev yaptım. Mahrumiyet hizmeti kapsamında Urfa'nın Akçakale kaymakamlığını yürüttüm. Oradan Trabzon-Vakfikebir'e atandım, sonra Çorum vali yardımcılığı ardından sırasıyla Kırşehir-Mucur kaymakamlığı, Manisa-Kırkağaç kaymakamlığı ve Gaziantep-Şehit Kamil kaymakamlığı geldi. Şehit Kamil ve sonrasında atandığım Antalya'nın Kemer ilçeleri benim dönemimde ilçe oldular. Ben de ilk kaymakamları oldum. Kemer'de turizm, kültür işleri ile yakından ilgilendim ve Türkiye'de ilk mavi bayrağı benim kaymakamlık dönemimde Kemer

"İstanbul'a atandıktan sonra mümkün olduğu kadar SEV'in toplantılarına katılmaya çalışıyorum. Geçen yılki 40. yıl kutlamalarına geldim."

aldı. O zaman gürültü ve deniz kirliliği, ayrıca arazi işgalleriyle yakından ilgilendik. Kemer'den sonra sırasıyla Konya ve İzmir vali yardımcılığı, ardından Buca kaymakamlığı geldi. 2005'ten bu yana İstanbul vali yardımcılığını yürütüyorum.

Zor ve yorucu bir süreç değil mi?
Yorucu olmayan iş yok. İnsan bir kere hangi meslekte olursa olsun yorulur. Ben atandığım yere ilk gittiğimde daire müdürleriyle toplantı yapar ve şunları derim: *"Önce işinizi seveceksiniz ve ekibinize de işlerini sevmeyi öğreteceksiniz. İşine saygı göstermeyen, işini sevmeyen başarılı olamaz. Biz davranışımız ve yaptığımız işlerle örnek olmalıyız. Taraf tutamayız, çünkü biz devletiz. Devlet taraf tutmaz, yasalar vardır, yasaları uygular. Yasa düzgündür, değildir; o bizim işimiz değil, yasa koyucunun işidir. Bizim idare olarak görevimiz yasaları uygulamaktır."*

İstanbul'da kaç vali yardımcısı var? Sizin sorumluluk alanlarınız neler?
16 vali yardımcısı var ve her bir vali yardımcısının ayrı bir görev alanı var. Beş vali yardımcısının görev yeri valilikte değil. Biri Atatürk Havaalanı'na, biri Sabiha Gökçen Havaalanı'na, biri limanlara, biri kriz merkezine bakıyor. Müftülük bana bağlı, sivil toplum örgütleriyle ilgili çalışmalardan da sorumluyum. Ayrıca çevre, orman ve hayvanlarla ilgili valilik çalışmalarını koordine ediyorum.

Sizin icraat döneminizde çevre, orman ve denizler üzerinde yapılan projeler nelerdir? Biraz onlardan bahseder misiniz?
Gürültü ve yangınla ilgili mücadele konusunda çalışmalar yapıyoruz. Yangın gözetleme kuleleri ile İstanbul'un her tarafı gözlem altında. Ayrıca havadan müdahaleler için Büyükşehir Belediyesi'nin uçakları var.

Cezaların artırılması söz konusu mu?
Cezaların artması yasamanın konusu ama caydırıcı önlem olarak şuna taraftarım ben: Eğer doğaya zarar veriyorsa bir şey ister gürültü ister kirlilik şeklinde olsun, onu engellemek lazım. Ben aynı zamanda ***İstanbul Valiliği Hayvan Koruma Kurulu*** başkanıyım. Bizim yapmamız gereken önce doğayı sevmek; bitkisiyle, hayvanıyla, insanıyla tüm doğayı. Üçünü birbirinden ayıramazsınız. Hepsini birden sevmek, korumak lazım.

Sağlık ve Eğitim Vakfı (SEV) ile ilişkileriniz nasıl başladı?
İlk defa Konya vali yardımcısı iken 1999 Marmara depreminden sonra geçici görevle Düzce kaymakamlığına geldim. Çadır ihtiyacımız vardı. Tarsus Amerikan'dan sınıf arkadaşlarım kendi çabalarıyla ahşap barınak yerleri yaptılar. Sonra **Mr. McCain** geldi, neye ihtiyacımız olduğunu sordu. Diyaliz merkezimizin yıkıldığını ve kışlık çadırlara ihtiyacımız olduğunu söyledim. Norveç çadırlarından getirdiler ve merkezi yaptırdılar. İstanbul'a atandıktan sonra mümkün olduğu kadar SEV'in toplantılarına katılmaya çalışıyorum. Geçen yılki 40. yıl kutlamalarına geldim.

"İyi ki Talas ve Tarsus Amerikan Kolejleri'nde okumuşum. Çünkü bizim şahsiyetimizi artıran, güzel işler yapmamızı sağlayan ve böyle meslekte de aranılan kişiler olmamızı sağlayan Talas ve Tarsus Amerikan Kolejleri'dir."

Son bir mesajınız var mı SEV mezunlarına?
İyi ki Talas ve Tarsus Amerikan Kolejleri'nde okumuşum. Çünkü bizim şahsiyetimizi artıran, güzel işler yapmamızı sağlayan ve böyle meslekte de aranılan kişiler olmamızı sağlayan Talas ve Tarsus Amerikan Kolejleri'dir. Güçlü arkadaşlıkların aynen devam ettiği, kardeşliğin, sevginin, dayanışmanın olduğu bir ortamda eğitim aldığım için çok mutluyum. Bütün arkadaşlarımız da aynı düşünceyi taşıyorlardır. Bunun başkalarına da örnek olmasını istiyorum.

Not: Röportajımızdan kısa süre sonra Mehmet Fahri Can, başarılı bir karaciğer nakli ameliyatı geçirmiştir. Kendisine geçmiş olsun dileklerimizi sunuyoruz.

Duvar işçiliği sertifikası olan bir rektör; Prof. Dr. Canan Efendigil

Prof. Dr. Canan Efendigil (ÜAA '61) Türkiye'nin ilk ve tek butik üniversitesi olan Bilim Üniversitesi'nin enerjik, sıra dışı ve başarılı rektörü.

Odasına girdiğimizde ilk gözümüze çarpan masasındaki tabakta bulunan yaban mersinleri oldu. Sonra biz kahve ve çay isterken, o limonlu sıcak suyu tercih etti. Sohbet ilerledikçe ise yaptıklarıyla, daha yapmak istedikleriyle ve tüm bunlar için yaşattığı enerjisi ve meslek sevgisiyle bizi kendisine hayran bıraktı. ***Prof. Dr. Canan Efendigil,*** *okul yıllarından beri yaptığı sporlar, hafta sonları gittiği çalışma kamplarıyla, duvar işçiliği sertifikası bile almış bir bilim kadını. Onunla hem kendisinden, hem mesleğinden hem de sağlığımızla ilgili bilmediklerimizden konuştuk.*

Öncelikle sizden bahsederek başlayalım. Üsküdar Amerikan Lisesi'ne nasıl başladınız ve daha sonraki kariyer hayatınız nasıl ilerledi?

Ben Elazığ Harputluyum ve orada ilkokulu bitirdikten sonra 11 yaşındayken Üsküdar Amerikan Lisesi'ne daimi yatılı olarak geldim. Annem lise öğretmeni babam da orada avukattı ve iyi yetişeyim,

lisan öğreneyim istediler. Daha sonrasında tıp fakültesine gittim ki o zamanlar bir tane tıp fakültesi vardı: o da İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi idi. 1967'de mezun oldum ve o zamandan beri de hekimim. Önce iç hastalıkları uzmanı sonra da üst ihtisas yaparak kardiyoloji uzmanı oldum. Kardiyoloji ihtisasımı iki sene İngiltere'de, İngiliz Hükümeti bursuyla yaptım. Daha sonra yine kardiyovasküler uzmanlığım için Cape Town'da, dünyada ilk defa kalp nakli yapan **Christian N. Barnard** ve ekibiyle beraber çalıştım. Cape Town'da iki yıl kaldım ve doçentlik tezimi hazırladım. Devamında ülkeye dönüp profesör oldum ve eşimin çalışmaları dolayısıyla Amerika'ya gittik. Amerika'nın Syracuse şehrinde 12 yıl kaldık. Eşim Syracuse Üniversitesi'nde çalıştı; ben de New York State Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Kardiyovasküler Araştırma Laboratuarı'nın başında araştırmalar yaptım. Ardından yurda döndük. Döndükten sonra Gaziantep'te bir özel hastanenin kalp bölümünü kurdum ve koroner anjiyoyu ve kalp ameliyatlarını başlattık. Sonra Yeditepe Üniversitesi'nde dekan yardımcısı olarak çalıştım. Ardından Kadir Has Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde çalıştım. Kadir Has Üniversitesi'nde sağlık bölümünü ***Türk Kardiyoloji Vakfı*** finanse ediyordu. Sonra Türk Kardiyoloji Vakfı ayrılarak sadece sağlık bilimleri üzerine eğitim veren Bilim Üniversitesi'ni kurdu. Onun da üç yıldır kurucu rektörlüğünü yapıyorum.

Üsküdar Amerikan Lisesi yıllarınıza geri dönecek olursak okul yıllarınızı nasıl hatırlıyorsunuz?

Ben Üsküdar Amerikan Lisesi'ne giderken orası sadece kız lisesiydi. Bizim dönemimizde 1955 - 1961 arası çok sıkı bir disiplin vardı. Mesela üniforma giyerdik ve kravat takmak, ceket giymek mecburiydi. Biz yakamızı biraz açmak isterdik ama kravatların iki santim bile aşağıda olmasına izin verilmezdi. Ama her türlü imkânımız da vardı. Spor faaliyetlerimiz çok genişti. Ben tenis oynamaya Üsküdar Amerikan Lisesi'nde başladım. Ayrıca voleybol ve basketbol takımındaydım. Amerika'dayken de tenis oynadım hatta orada elli yaş grubunda şampiyonluklarım vardır. Şimdi de haftada üç gün oynamaya devam ediyorum. O zamandan kalan çok güzel alışkanlıklarımız oldu. Sadece spor aktiviteleri de yoktu. Yuvalara giderdik ve oralarda gönüllü çalışırdık. Ayrıca tiyatro kolumuz vardı, oyunlar sahneye koyardık. Klasik müzik grubumuz vardı. Kulüplerimiz de çok sayıdaydı. Dans, folklor gösterileri yapardık. Sonra şiir matinelerimiz olurdu. Hem sosyal açıdan hem de bilgi açısından çok güçlü ve çok iyi bir okuldu.

"Bilim Üniversitesi üç yıl önce Türk Kardiyoloji Vakfı tarafından kurulan, Türkiye'nin tek butik üniversitesidir ve sadece sağlık bilimlerine yönelik eğitim vermektedir. Tabii bunun yurtdışında örnekleri bulunuyor ama şu an Türkiye için tek."

Okulunuzun size kazandırdıklarından bahsedersek...

Her şeyden önce kendine güven kazandırdı ki, bu hayata hazırlama açısından çok önemli. Sonra "sorgulama" alışkanlığı kazandırdı. Bu yüzden de bizden çok araştırmacı çıktı. Bunun haricinde ufkumuzu genişletti. Biz 1960'da Anadolu'ya geziye gittik. O yaştaki bir çocuk için çok güzel bir deneyim bu.

Rektörlüğünü yaptığınız Bilim Üniversitesi'nden biraz bahseder misiniz?

Bilim Üniversitesi üç yıl önce Türk Kardiyoloji Vakfı tarafından kurulan, Türkiye'nin tek butik üniversitesidir ve sadece sağlık bilimlerine yönelik eğitim vermektedir. Tabii bunun yurtdışında

örnekleri bulunuyor ama şu an Türkiye'de tek. Bu üniversite kurulmadan önce Kadir Has'ın Tıp Fakültesi, hemşirelik yüksekokulu ve sağlık meslekleri yüksekokulu vardı. Şimdi biz sağlık eğitimi kısmını tek başımıza yürütüyoruz. Kuruluş kanunu gereği fen-edebiyat kısmı da olması gerektiği için bunun altında da psikoloji bölümümüz var. Hatta Fen-Edebiyat Bölümünün Dekanı **Prof. Dr. Betül Aydın ('68)** da bir Üsküdar Amerikan Lisesi mezunudur.

Tek alana yönelik eğitim veren bir üniversitenin sağladığı avantajlar nelerdir?

Bilim Üniversitesi bünyesinde tıp fakültemiz, hemşirelik yüksekokulumuz, sağlık yüksekokulumuz ve sağlık hizmetleri meslek yüksekokulumuz var. Bunun sağladığı avantajlardan biri hiç kadro problemi yaşamıyor olmamız. Çünkü hekimliği isteyen bir grup var ve onlar zaten geliyor. Bunun yanı sıra dört yıllık yüksekokullarımız olan hemşirelik yüksekokulumuz, bu yıl açılan beslenme, fizik tedavi ve ebelik gibi bölümleri olan sağlık yüksekokulumuz haricinde iki yıllık yardımcı sağlık personeli yetiştirmek üzere bir yüksekokulumuz var ki onun kadrosu da çok çabuk doluyor. Bunun içerisinde radyoloji teknikerliği, sağlık dokümantasyon, ambulans teknikerliği, tıbbi sekreterlik, tıbbi laboratuar ve radyoloji laboratuarı gibi bölümler var. Sonuçta çocuklar iki yıl içinde sağlık teknisyeni olarak meslek sahibi oluyorlar. Üstelik bu konularda da çok iyi olduğumuza inanıyorum ve devletten de parasal olarak hiç destek almıyoruz. Biz ara personelin de çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bizim programımızda çocuklar birinci sınıftayken staj yapmaya, ikinci sınıfa geçtiklerinde de iş teklifi almaya başlıyorlar. Ayrıca sağlık meslek liseleri var biliyorsunuz. Oradan mezun olanlar da bizde devam edebiliyorlar.

Yazılarınızdan birinde yurtdışından alınan diyetlerin Türk beslenme alışkanlıklarına uygun olmadığını bu nedenle de verilen kiloların yo-yo etkisi ile tekrar geri alındığını belirtmişsiniz. Bu konuda bizi biraz aydınlatır mısınız?

Diyet çok önemli ve dikkat edilmesi gereken bir konudur aslında. Bakın ben hem kardiyoloğum hem de iç hastalıkları uzmanıyım. İleri yaşlarda gözüken kalp hastalıkları, tansiyon, şeker vb. rahatsızlıkların en rahat ve en ucuz çözüm yolu "korunmak" yani hastalanmayı önlemektir. Korunmamız gereken en önemli şeylerin başında da şişmanlık geliyor. Bunu yalnızca ben söylemiyorum, ***Dünya Sağlık Örgütü,*** kilo almanın en büyük hastalık olduğunu söylüyor. Bizim beslenme alışkanlıklarımız çok farklı, biz Akdeniz ülkesiyiz ve bugün dünyaya baktığımızda Akdeniz mutfağı en sağlıklı mutfak. Ancak uygulanan diyetlere baktığımızda hepsinin tercüme diyetler olduğunu görüyoruz. Bu nedenle de bizim elimizdeki materyalle ve yaşam biçimimizle bu diyetler uyuşmuyor. Mesela bakın diyetlere hepsinde kırmızı et yasaktır. Neden yasak kırmızı et? Evet, Amerika'da yasaktır çünkü giden gelenler de bilirler, Amerika'da sığır ve domuz eti yenir yalnızca. Yedikleri sığır eti de o kadar kalındır ki bizim halkımızın belki de bir haftada tüketeceği et miktarını Amerikalılar

"Uygulanan diyetlere baktığımızda hepsinin tercüme diyetler olduğunu görüyoruz. Bu nedenle de bizim elimizdeki materyalle ve yaşam biçimimizle bu diyetler uyuşmuyor."

"Bütün yağlar kötü değildir, vücudumuzun sağlıklı yağa da ihtiyacı vardır. Bu sağlıklı yağlar da balıklarda bulunan Omega 3'ler ve zeytinyağıyla fındık, fıstık ve ceviz gibi yemişlerde bulunan Omega 9'lardır."

bir öğünde yerler. Oysa biz en çok koyun ve kuzu yeriz. Sığır ya da dana etini fazla tüketmeyiz ya da bunu en çok kıyma olarak kullanırız. Amerika'daki kırmızı et ile benim ülkemdeki kırmızı etin alakası yokken ben neden halkıma kırmızı eti yasaklayayım ki? Bunun yanı sıra halkın erişebileceği ve ulaşabileceği yiyecekler ve alışkanlıkları da çok önemlidir. Türkiye'de problem ekmektir. Türkiye bütün dünyada kişi başına yılda 200 kilogram ile en çok ekmek tüketen toplumdur. Amerika'da ekmek yenmez, Çin'de, Rusya'da ekmek yenmez. Bizdeki hastalık sebebi budur. Onun haricinde, dışarıdan tercüme edilen diyetlerin hiçbirinde kahvaltıda zeytin bulamazsınız. Çünkü memleketlerinde zeytin yoktur. Ama zeytin en sağlıklı meyvedir ve her sabah dokuz-on tane tüketilmesi lazımdır.

Yazılarınızın birinde kolanın bir bardağında yirmi kaşık şeker bulunduğu ve bunu içtiğimizde vücudun aslında şoka girdiği ve mide bulantısı şeklinde bir tepki vermesi gerektiği halde yine kolanın içinde bulunan bir maddenin bunu önlendiğini anlatıyorsunuz...

Evet çünkü içinde sitrik asit var. Bunları aslında ben söylemiyorum, bilimsel makalelerden çevirerek yazdım. Ama Türkiye'ye duyuran ben oldum tabi ve bildiğim kadarıyla şimdi internette dolaşıyormuş. Bütün bunlar karaciğer yağlanmasını başlatıyor. Karaciğer yağlanması başlayınca 30 yaşından sonra bütün hastalıklar başlıyor. Hastalıkları ileriki yaşlarda görüyoruz ancak temellerini çok erken yaşta atıp hastalığın filiz vermesine neden oluyoruz. Bunun yanında zaten *fast food*'ların tehlikeli olduğu biliniyor, onların içindeki trans-yağlar en büyük tehlikeyi oluşturuyorlar.

Peki başka doğru bildiğimiz yanlışlar var mı?

Mesela günümüzde ilaç firmalarının yarattığı üç tane hastalık vardır. Bunlar menopoz, osteoporoz ve kolesteroldür ve bu durumu zaten tüm dünya literatürü de kabul etmiş durumdadır. Menopoz, osteoporoz ve kolesterol kesinlikle hastalık değillerdir. Temeline yani hücresel seviyedeki sağlığa baktığınızda, hastalığın sebebi, ilerleme durumu ve tedavinin bunun üzerindeki etkilerini görebiliyorsunuz. Bu sayede elbette hücresel seviyedeki bozukluklar da ortaya çıktı. Bu bozuklukların sebebinin de yapay gıdalar ve kötü yağlar olduğu gösterildi. Bütün yağlar kötü değildir, vücudumuzun sağlıklı yağa da ihtiyacı vardır. Bu sağlıklı yağlar da balıklarda bulunan Omega 3'ler ve zeytinyağıyla fındık, fıstık ve ceviz gibi yemişlerde bulunan Omega 9'lardır. Esas tehlikeli olan transyağlardır çünkü kanserojendir. Transyağlar hücreye girerek hücre zarına yerleşirler ve normal yağların hücreye giriş çıkışına engel olarak işlevlerini yerine getirmesini engeller. Kanserojen olan ve kolesterolün yükselmesine neden olan durum budur.

Yabancıların diyetlerine bakarsanız ceviz fındık gibi yiyecekleri göremezsiniz çünkü onların memleketlerinde yoktur. Ama bizim ülkemiz bu tip gıdalar/ürünler açısından cennet gibidir. Ara öğünlerde yemek için çok uygun. Zaten ben ara öğün vermiyorum. Öğle yemeğinde bir tabak ceviz yiyin yeterlidir. Bir gün ceviz yiyorum, bir gün yaban mersini yiyorum ve bol bol su içiyorum. Ama tabii gençlerin enerjiye ihtiyacı var o yüzden bu onlar için yeterli olmaz fakat sağlıklı yeme alışkanlıkları edinmek lazım. Yani Omega 3 çok önemli dolayısıyla balık çok önemlidir ama balık kızarmayacak. Sonra ton balıkları konserve haline getirildiği için içinde Omega 3 kalmıyor, balık taze ya da dondurulmuş olmalıdır. Tıpkı yumurtada olduğu gibi burada da pişirme şekli çok önemli. Aynı şey et için de geçerli; eti yakarak pişirirseniz ya da Amerikalıların yaptığı gibi barbekü şeklinde yağları ateşe damlayıp yanarak dumanı çıkacak şekilde pişirirseniz elbette o et bozulur ve kanserojen hale gelir. Zaten Amerika'daki o sığırların etlerinin içi o kadar yağ dolu ki o yağlar yanınca transyağ oluyor ve dolayısıyla kanserojen hale dönüyorlar. Bu yüzden de *"Kırmızı et kanser yapar."* deniyor. Evet, yapar böyle pişirirsen tabii ki yapar. Ama kuzu pirzolası yapmaz. Kuzu pirzolası en sağlıklı ettir çünkü yağı dışarıda görünür ve istemezseniz bıçağınızla kesip ayırırsınız. Çünkü o yağ henüz kırmızı etin içine yerleşmemiştir.

İlaç firmalarının yarattığı bu sahte hastalıklar için geliştirilen ilaçların zararları oluyor mu?

Tabii ki, mesela menopoz doğumumuz gibi ya da

kadınların adet görmeye başlaması gibi ya da erkeklerin testesteron salgılayıp sakal bıyık çıkarmaya başlaması gibi doğal bir süreçtir. Fakat bunu bir hastalık olarak kabul ederek menopozda uygulanan hormon tedavisinin 2002'de yapılan bir araştırmaya göre %30 oranında meme kanserine yol açtığı ortaya çıktı. Ama bize yapılan promosyon yüzünden o kadar çok kullanılıyor ki.

Kolesterol ilaçları için de aynı şeyi söyleyebilir miyiz?

Kolesterol ilaçları Alzheimer yapıyor, geçici unutkanlığa neden oluyor ve kansere yol açıyor. Kolesterol hücre zarının doğal bir parçasıdır yani biz yesek de yemesek de günde 200 miligram kolesterolü vücudumuz karaciğer, bağırsaklar ve bazı diğer hücreler yoluyla üretir. Esas tehlikeli olan, *oksidasyon* dediğimiz vücuttaki bu kolesterolün iç ve dış etkenlerle bozulmasıdır. Bu etkenler de sigara, hava kirliliği ve transyağlardır. Kolesterol tek başına zararlı değil, gerekli bir şeydir. Mesela vücudumuzdaki hormonların hepsinde kolesterol var. B vitamininde de var, ki B vitamini azlığının kanserojen olduğu bugün biliniyor.

Yumurta'yı kolestrolü yükselttiği için özellikle belli bir yaştan sonra doktorlar yasaklıyor, siz buna da karşı çıkıyorsunuz ve hatta günde iki tane yumurta yediğinizi söylüyorsunuz...

Önemli çalışmalarla yumurtanın kolesterolü yükseltmediği gösterildi. Evet, ben senelerdir günde iki adet yumurta yiyorum ve benim kolesterolüm normal. Kolesterolü vücut yapar, yediklerimiz değil. Yumurtanın zararlı olduğu ve kolesterol yaptığı bir mittir yani ben yumurtanın ne kadar faydalı olduğuna dair araştırmalarla elde edilmiş bütün verileri size gösterebilirim. Ayrıca yumurtanın sarısı ve beyazı ayrı ayrı çok önemlidir. Yumurtanın beyazında vücut proteininin yapı taşlarını oluşturan dokuz tane temel aminoasit vardır ve başka hiçbir gıda ile vücuda girmez. Sarısında da *lisitin* denilen bir madde vardır; o da kan kolesterolünü düşürür. Ayrıca *kolin* denilen bir madde de çok önemli bir enzim olan ve sinir iletimini etkileyen asetilkolin'in yapısında görev alır. Bunlar artık hücresel seviyede enzimler üzerinden araştırılarak ortaya çıkarılmış gerçeklerdir. *"Yumurta yemeyin"* diyerek siz bu insanlara *"vücudunuza bu gerekli maddeleri almayın"* diyorsunuz. Yumurta eğer aşırı derecede pişirilirse tehlikeli hale gelir çünkü o artık yumurta değildir. Çok pişirildiğinde yumurta katılaşır, rengi değişir ve sarısı un gibi dağılır, işte o zaman oksidasyona uğramıştır ve yapısı bozulmuştur dolayısıyla kanserojen ve zararlı hale gelir. Ayrıca yağda çok yakıldığı zaman da yumurta özelliğini kaybeder ve bozulur. Ancak rafadan ve hazırlop ya da yağda kısa bir süre pişirilmiş yumurtanın hiçbir zararı yoktur aksine çok faydalı ve gereklidir. Kilo vermek istiyorsanız ya da karaciğer yağlarınızın inmesini istiyorsanız sabahları yumurta yiyin öğlenleri de fındık, fıstık ya da ceviz yiyin.

Siz aynı zamanda fotoğrafçılıkla da ilgileniyorsunuz ve yarışmalara da katılmışsınız değil mi?

Evet şu an yapmıyor olsam da fotoğrafçılığım da var. Fotoğraf merakım da lisede başlamıştır. Gerçi ben dijital çıktıktan sonra fotoğrafçılığın öldüğüne inanıyorum. Ben siyah-beyaz çalışmayı ve slayt çalışmayı çok severdim; hatta siyah-beyazda ödüllerim vardır. İFSAK üyesiydim ama yurtdışına gidince tabi yarım kaldı. Yurtdışından ödüllerim var.

"Önemli çalışmalarla yumurtanın kolesterolü yükseltmediği gösterildi. Ben senelerdir günde 2 adet yumurta yiyorum ve benim kolesterolüm normal."

Romanya'dan ve İFSAK'tan mansiyonlarım var.

Ayrıca başka sporlarla da ilgileniyorsunuz sanırım?

Evet, mesela dağcılığım var. 13 günde Toroslar'a tırmanmıştık. Bunlardan başka benim yaz aylarında çalışma kamplarında çalıştığım dönemler olmuştur. Mesela Almanya'dan duvar işçiliği sertifikam vardır. Yaz ayları için tatil anlayışım hep farklı bir şeyler öğrenmek olmuştur. Benim öğrencilik dönemimde de çok güzel uluslararası çalışma kampları vardı. Mesela böyle bir kampa Türkiye'de de katıldım, Eskişehir'in Bardakçı köyünde Çin usulü çamaşırhane inşaatı yapmıştık sonra Gaziantep'te de Atatürk İlkokulu'na tuvalet inşaatı yapmıştık.

Üç okulun mezunlarına eski bir mezun, başarılı bir bilim kadını ve idareci olarak ne tavsiye edersiniz?

Benim tavsiyem öncelikle her şeyi tanımaları, dünyayı tanımaları ve sevdikleri işe girmeleri. Çok sevdiğim, 9. yy'a ait bir tapınak yazısında şöyle diyor. *"İnsan sevdiği işe girdiği zaman hayat boyu yorulmazmış."* Ben de tüm mezunlara bunu başarmalarını tavsiye ediyorum.

Yaşam
Bireysel Güvence Planları

YAŞAM RİSKLERİ SİGORTASI İLE BAŞINIZA NE GELİRSE GELSİN SİZ VE SEVDİKLERİNİZ İÇİN YAŞAM DEVAM ETSİN.

Kendiniz ve sevdikleriniz için bir çok hayaliniz ve planınız var. Çalışıyorsunuz, sağlıklısınız ve ailenizin tüm ihtiyaçlarına yetişiyorsunuz. Ne yazık ki tüm planlarınız, başınıza gelebilecek kritik bir hastalık ya da kaza ile tamamen değişebilir. Böyle bir durum sizi ve ailenizi hem duygusal hem de maddi olarak etkiler.

Başınıza bir şey geldiğinde ihtiyacınız olan maddi desteği size Yaşam Riskleri Sigortası sağlar.

Yaşam Riskleri Sigortası, kişinin çalışma yaşamını etkileyecek, hatta yaşam kaybı ile sonuçlanabilecek 20 ayrı kritik hastalık ya da maluliyet durumunda sigortalıyı maddi güvence altına alır.

www.ykemeklilik.com
www.AKILLIADIM.com
444 0 953
444 0 YKE
Türkiye'nin her yerinden

YapıKredi
Emeklilik

"Önemli olan yılmadan yürümektir"

Emekli büyükelçimiz Oktay İşçen (TAC '45), Atatürk'ün bir sözünü, özellikle Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik süreci için bizlere tekrar hatırlatıyor; "Yorulmadan yürümek mümkün değildir, önemli olan yılmadan yürümektir".

40 senelik diplomatlık hayatına pek çok başarıyı ve anıyı sığdıran ***Oktay İşçen*** *(TAC '45), aynı zamanda SEV Mütevellisi. Kendisi 2. Dünya Savaşı sırasında Tarsus Amerikan Koleji'nde okumuş ve mesleğini de Soğuk Savaş yıllarında yapmış. Oktay İşçen'le okul ve meslek yıllarını ve özellikle günümüz Türk dış politikası hakkında merak ettiklerimizi konuştuk.*

Tarsus Amerikan Lisesi 1945 mezunusunuz, okul yıllarınızdan ve mezun olduktan sonraki hayatınızdan bahsedelim mi öncelikle?

1938-39'da Robert Kolej'de okudum. Adana'da oturuyorduk, o sırada annem milletvekili oldu ve Ankara'ya taşındık. Teyzemin benden iki yaş büyük oğlu **Korkut Beriker ('43),** Tarsus Amerikan Koleji'nde okuyordu. Onlar da Ankara'da

oturuyordu. Onun da babası milletvekili seçilmişti. Ben de Robert Kolej'de ihzari (hazırlık) sınıfı okuduktan sonra liseyi Tarsus Amerikan Koleji'nde bitirdim. Tarsus'a geldiğim 1939 yılının Eylül ayında 2. Dünya Savaşı çıkmıştı; savaşın bittiği 1945 yılı Mayıs ayında okuldan mezun oldum.

Nasıldı o savaş yılları?

Allaha şükür, Türkiye savaşa girmediği için nispeten iyiydi. Sonradan öğrendik Avrupa ne inanılmaz katliamlar, inanılmaz açlıklar, sefaletler geçirmiş. O zamanki Cumhurbaşkanı **İsmet İnönü**'nün basireti sayesinde Türkiye bu vahşetin dışında kaldı. Savaş süresince zorunlu olarak elbette, ekmeğin karneyle verilmesi gibi bir takım sıkıntılar çekildi. Bu da günün koşulları gereği askerlik süresinin çok uzun olmasından kaynaklanıyordu. Yanılmıyorsam zorunlu askerlik bir ara dört seneye kadar çıkmıştı. Velhasıl, bir ara ekmek sıkıntısı çekildi ama kimse açlıktan ölmedi.

Okul yıllarınızdan bahsedelim mi biraz?

Hemen şunu belirteyim, Tarsus Amerikan Koleji çok kısıtlı olanaklar içinde iyi eğitim veren disiplinli bir okuldu. Müdürümüz **Mr. Woolworth**'tan herkesin ödü kopardı. O yıllardan bu yıllara nasıl Türkiye'de inanılmaz gelişmeler yaşandıysa Kolej'in olanakları da aynı şekilde bambaşka bir düzeye geldi. Disiplinli yetişmenin yararlarını hayatta her zaman gördük. Üstelik İngilizce öğrendik. Tarsus'tan mezun olduğum sene Siyasal Bilgiler Okulu'na girerek 1949'da yüksek eğitimimi tamamladım. Aynı yıl sonunda Dışişleri'nin meslek memurluğu sınavını kazanarak Dışişleri Bakanlığı'na katıldım. Dışişleri'nde 42 yıl hizmet verdim.

Dışişleri Bakanlığı'na girmeniz ilginç olmuş bildiğim kadarıyla...

Bir bakıma doğru. O dönemde Siyasal Bilgiler Okulu'nda üç şube vardı; Siyasi Şube, İdari Şube ve Mali Şube. Hariciye'ye girmek isteyenler Siyasi Şube'ye girerdi. O dönemde Dışişleri imtihanında yabancı dil olarak yalnız Fransızca geçerli idi. Benim de Fransızcam zayıftı. O yüzden Mali Şube'den mezun oldum ve Maliye Bakanlığı'nda göreve başladım. Ancak Dışişleri'ne girmek istiyordum. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra İngilizce uluslararası diplomaside Fransızca'nın önüne geçmişti. O zamanlar **Şemsettin Günaltay** Hükümeti iktidardaydı. Başbakan yardımcısı da **Prof. Dr. Nihat Erim**'di. Rahmetli Nihat Erim'den randevu aldım. Nihat Erim, iki arkadaşımla birlikte beni kabul etti. Durumu anlattım. Bize aynen, *"Biz de artık İngilizce'nin de eleme lisanı olması gerektiğine inanıyoruz. Ancak Dışişlerinde üst kadroyu oluşturan büyükelçiler Fransızca olmadan bu iş olmaz diyorlar. Ancak İngilizce'nin de kabulü kaçınılmaz. Siz buna göre imtihana hazırlanmaya bakın."* dedi. Hakikaten iki ay içinde Fransızca'nın yanında eleme lisanı olarak İngilizce de kabul edildi. Biz üç arkadaş, Dışişleri'ne İngilizce'den kazanıp ilk girenler olduk. 8-10 ay çalıştıktan sonra askerliğimi yaptım. Askerlik dönüşü kısa bir süre daha merkezde çalıştıktan sonra 1952 senesinde, Sofya Büyükelçiliği'ne 2. Katip olarak atandım. O dönem, Soğuk Savaş'ın çok gergin yılları idi. Türk-Bulgar hududu kapalıydı. Askeri karakollardan girer çıkardık. Sık sık hudut çatışmaları olurdu. Orada iki sene geçirdikten sonra Meksika'ya tayin oldum. Mexico City, Sofya'dan sonra tam bir cennetti. Orada da 2,5 yıl kaldıktan sonra, Ankara'ya döndüm. 3 sene kadar Ticaret ve Ticari Anlaşmalar Genel Müdürlüğü'nde şube müdürü olarak çalıştım. Rahmetli **Fatin Rüştü Zorlu**'nun bakan olduğu o dönemde, rafineri, boru hattı inşaası gibi ekonomik konularda bile Dışişleri çok faaldi. 1960'ta önce Atina Büyükelçiliği'nde Başkatipliğe, oradan da 1962'de Bonn Büyükelçiliği Müsteşarlığına atandım. 1964'te Paris'te NATO Daimi Delegeliği'ne geçtim. 1965 sonunda Ankara'ya döndüm ve Enformasyon Genel Müdürü ve Bakanlık Sözcüsü oldum.

"Tarsus Amerikan Koleji çok kısıtlı olanaklar içinde iyi eğitim veren disiplinli bir okuldu. Müdürümüz **Mr. Woolworth**'tan herkesin ödü kopardı. O yıllardan bu yıllara nasıl Türkiye'de inanılmaz gelişmeler yaşandıysa Kolej'in olanakları da aynı şekilde bambaşka bir düzeye geldi. Disiplinli yetişmenin yararlarını hayatta her zaman gördük."

1972'de Tito döneminde Belgrad Büyükelçisi, 1976'da Yeni Delhi Büyükelçisi olarak görev yaptım. Hindistan, çok enteresan, büyüleyici bir ülkedir. Hindistan'dayken aynı zamanda Nepal'de, Sri Lanka'da ve şimdi Myanmar olan Burma'da büyükelçi olarak görev yaptım. 1979 sonunda merkeze döndüm ve Ekonomik İşler Müsteşar Yardımcısı oldum. 1982 senesinde Bonn'a Büyükelçi olarak atandım. Almanya'daki görevim 6 sene kadar sürdü. 1989'da merkeze döndüm, 1992'de de emekli oldum.

Diplomatlık yaptığınız dönem dış politika açısından en yoğun zamanlardan biriydi. İkinci Dünya Savaşı sonrası bir dönemde diplomatlık yapmak nasıldı?

Soğuk Savaş yılları tam bir bloklaşma dönemiydi. Türkiye'nin dış politikasını etkileyen en önemli olay, savaş biter bitmez SSCB'nin Türkiye'den, resmen nota ile Boğazlar'da üs istemesi olmuştu. Ayrıca, Sovyet basınında Kars ve Ardahan'ın SSCB'ye verilmesi gerektiği yolunda yazılar çıktı. Türk-Sovyet Dostluk Anlaşması da Sovyetler tarafından yenilenmedi. Türkiye, Sovyet notasını kesin bir dille reddetti. Bu olay, Türkiye'nin çok ciddi bir dış güvenlik sorunu ile karşıkarşıya bulunduğunu ortaya koyuyordu. Amerikan ***Missouri*** savaş gemisinin Türkiye'ye gelmesiyle başlayan Türk-Amerikan yakınlaşması, Türkiye'nin

"Dışişleri'ne girdiğime hiç pişman olmadım. Ülkenizi temsilen dünyanın çeşitli ülkelerinde hizmet veriyorsunuz, çeşitli milletlere mensup insanları tanıyorsunuz, ufkunuz genişliyor. Bence mesleğin en ilginç yönü bu."

güvenliği için Batı ile kader birliğine girmesi ve NATO'ya katılması ile sonuçlandı. Stalin dönemi, Soğuk Savaş'ın en gergin olduğu yıllardır. Stalin'in ölümünden sonra nispi bir yumaşama ve diyalog dönemi başladı.

42 yıl nasıl geçti? Yani iyi ki diplomat olmuşum diye düşünüyor musunuz?
Dışişleri'ne girdiğime hiç pişman olmadım. Ülkenizi temsilen dünyanın çeşitli ülkelerinde hizmet veriyorsunuz, çeşitli milletlere mensup insanları tanıyorsunuz, ufkunuz genişliyor. Bence mesleğin en ilginç yönü bu.

Emekli olduktan sonra neler yaptınız, şimdi neler yapıyorsunuz?
Emekli olduktan sonra bir süre Milliyet Gazetesi'nde danışmanlık yaptım. Halen bazı vakıfların, fikir kulüplerinin üyesiyim, toplantılarına katılıyorum.

Günümüzün güncel dış politikasına dönersek; son yıllarda dış ilişkilerin bürokratların elinden çıkıp hükümet odaklı işlemeye başladığını düşünüyor musunuz?
Ben temelde bir değişiklik olduğuna inanmıyorum. Elbette ülkeyi hükümetler idare eder. Ancak Hariciye köklü bir müessesedir, gelenekleri ve birikimi vardır.

Oktay Bey'in dönem arkadaşları Tarsus'a mandalina büyüklüğünde dolu yağdığı gün...

Atatürk'ün, Cumhuriyeti kurarken Dışişleri özellikle önem verdiği müesseselerden birisi olmuştur. Her hükümetin Dışişleri'nden yararlanması doğaldır. Neticede bir ülkenin dış politikası, her şeyden evvel ülkenin bulunduğu coğrafi konumdan doğar, milletin özlemini ifade eder. Batı değerlerini paylaşan, Batılıların sahip olduğu güvenceleri benimseyen Türkiye, daima kendisini Batı'nın bir parçası saymıştır. Bütün Batı kuruluşları içinde yer almıştır. Amacımız Avrupa Birliği'ne tam üye olmaktır. Türkiye bu hedeften hiç şaşmamıştır. Türkiye'nin önünü kesmek isteyenler her zaman çıkmıştır. Ancak, Türkiye'nin Batı için önemini görenler Türkiye'den vazgeçilemeyeceğinin idraki içindedir.

Dış ilişkiler her zaman hükümetler üstü müdür?
Genelde öyledir. Hükümetlerin değişik üslupları benimsemesi doğaldır. Ancak, dediğim gibi ülkenin coğrafyasından, milletin özleminden doğan temel çizgide bir değişiklik söz konusu olmamıştır.

Avrupa Birliği ile ilişkilerimizde son dönemde bazı Avrupa ülkelerinin olumsuz açıklamaları ve sonu çok da kestirilmeyen bir süreç var. Siz bu konuya nasıl bakıyorsunuz?
Değindiğim gibi, Türkiye'nin elinde, Atatürk'ün gösterdiği istikamette, Batı düzeyine ulaşmayı Batılıların sahip olduğu güvencelere sahip olmayı hedefleyen bir yol haritası var. Avrupa Birliği'ne katılmayı öngören bir yolda yürümek bunun doğal bir sonucu. Elbette, birçok sıkıntılar ve Türkiye'nin de yapması gereken şeyler var. Bu arada, şu veya bu dönemde şu veya bu ülke Türkiye'nin karşısına çıkabilir. Bundan yılmamak gerekir. Avrupa Birliği için Türkiye çok önemli bir ülkedir. *"Olsa da olur, olmasa da olur"* denecek bir ülke değildir. Üstelik imzalar atılmış, *"sen şunları yerine getirirsen bir gün tam üye olabilirsin"* denmiş. Türkiye bu yolda yürüdüğü sürece, bu hedeften vazgeçmedikçe eninde sonunda AB'ye tam üye olacaktır. Artık

"Dünyada belki Türkiye kadar nazik bir konumu olan, çok boyutlu bir ülke yoktur. İçinde bulunduğumuz bölge tarih boyunca dünyanın en önemli ulaşım yolu olmuştur."

bu süreç, dönüşü pek kolay olmayan bir yörüngeye oturmuştur. Dünyada belki Türkiye kadar nazik bir konumu olan, çok boyutlu bir ülke yoktur. İçinde bulunduğumuz bölge tarih boyunca dünyanın en önemli ulaşım yolu olmuştur. Türkiye bir Avrupa, bir Asya, bir Ortadoğu, bir Kafkas, bir Akdeniz, bir Karadeniz ve bir Balkan ülkesidir. Bu konum Türkiye'ye imkanlar sağladığı gibi, elbette sorumluluklar da yüklemektedir. Sonuç olarak, herkes bu gerçekleri görmek zorundadır. Elbette belli bir konjonktür içinde belli sıkıntılar yaşanır, bunların üstesinden gelmek gerekir. Diplomasi bunun için vardır. Önemli olan hedeften şaşmamaktır.

Ataürk ile ilgili bir anıdan söz edeyim. Atatürk'ün Ankara'da Yüksek Ziraat Okulu'nda okuyan bir yakınım anlatmıştı: Yüksek Ziraat Mektebi'nin Halk Evi'nde balosu var, sene 1936. O yıllarda balolar çok revaçta. Gece yarısı Atatürk baloya geliyor, tabii alkış kopuyor. Bir öğrenci Atatürk'e hitaben övgü dolu heyecanlı bir konuşma yapıyor ve sonunda *"Emin ol, Atam! Senin yolunda yorulmadan yürüyeceğiz"* diyor. Atatürk söz alıyor, *"Bak evladım, yorulmadan yürümek mümkün değildir. Mühim olan yılmadan yürümektir"* diyor. Türkiye de, Atatürk'ün izinde AB yolunda yılmadan yürümelidir.

Bu sürecin çok fazla uzaması, Türkiye'de de Avrupa Birliği karşıtlığını biraz körükledi, siz ne dersiniz?

Ülkemizde bıkkınlık yaşayan, kızan kesimler elbette var. Tepki göstermekte de haksız değiller. Fransa'da Cumhurbaşkanı **Sarcozy** *"Türkiye bir Avrupa ülkesi değildir"* diyor. Türkiye, uzun yıllardır, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere çeşitli uluslararası kuruluşlarda hep Avrupa grubu içinde yer almış Avrupa Konseyi üyesi, AB'ye adaylığı kabul edilmiş bir ülke. Böyle bir tartışma ile bir yere varılabilir mi? **Merkel** de *"Türkiye Akdeniz'de oluşacak bir örgütlenme içinde yer alsın"* diyor. Gayet tabi bu davranışlar, ülkemizde hayal kırıklığı ve tepki uyandırıyor. Unutmayalım ki, Türkiye'nin tam üyeliği uzun bir süreç. Elbette bir takım sıkıntılar yaşanacak. Önemli olan, Türkiye'nin bu süreçte kendine düşeni bir takvim içinde yerine getirmesi. Sanıyorum, işin bir de duygusal yönü var. Türkiye kurallar gereği, AB içinde, Avrupa Parlamentosu başta olmak üzere Birliğin çeşitli kuruluşlarında önemli bir söz hakkına sahip olacak. Türkiye karşıtı çevreler bu gerçeği kolay hazmedemiyorlar. AB'yi bir *"Hıristiyan Kulübü"* olarak görmek istiyorlar. Bunlar duygusal tepki. Ne demişti rahmetli **Özal,** *"Alışırlar, alışırlar"*. Onlar da Türkiye'ye alışacaklar. Başka çaresi yok.

"Unutmayalım ki, Türkiye'nin tam üyeliği uzun bir süreç. Elbette bir takım sıkıntılar yaşanacak. Önemli olan, Türkiye'nin bu süreçte kendine düşeni bir takvim içinde yerine getirmesi."

Amerika Birleşik Devletleri başkanını seçti. Obama'nın gelişi, pek çok çevrede Amerikan Ortadoğu politikasında köklü değişiklikler olacağı yönünde. Sizce de durum böyle mi?

Bence **Obama** geldi diye ABD'nin tutumunda köklü değişiklik beklemek gerçekçi değildir. Genel olarak şartlar değişince, tutumlar değişir. Temel kural budur. Fakat üslup da önemlidir. Yani politika değişmez, ama üslup değişir. Obama'nın gelişi ile bir üslup değişikliği ortaya çıktı. Obama geçmişi ve karizmatik kişiliği ile sempati uyandıran bir insan. ABD'de siyahi bir insana, yakın geçmişe kadar nasıl davranıldığı göz önüne alındığında Obama'nın Başkan seçilmesinin ABD için büyük bir aşama olduğu herkesçe kabul ediliyor.

Son olarak Tarsus Amerikan Koleji'nin çok eski bir mezunu olarak neler söylemek istersiniz?

Tarsus Amerikan Koleji'nde ciddi bir eğitim aldım. Bunun yararını hayatta her zaman gördüm. Bu bakımdan, TAC mezunu olmakla iftihar ederim. Yeni kuşakların da aynı duygularla yetiştiğine inanıyorum.

Yazı: Leyla Keskiner (ACI '85)
Fotoğraflar: Hazar Boz, Ahmet Ceylan, Hilmi Güngen

SEV'lilerin Güneydoğu günlüğü: Antep-Urfa

Tadı damaklarda kalan iki günlük gezi serüvenimiz Antep'te rüzgarlı bir kokteyl ile başladı. Göbeklitepe ve Balıklıgöl ziyaretimiz sonrasında akıllarımızda en çok kalan ise buraya tekrar gelme fikri oldu.

SEV Amerikan Hastanesi'nin 130. yılını kutlamak için Gaziantep'teyiz. Bu vesileyle Sağlık ve Eğitim Vakfi'nın 2009 yılı I. Olağan Mütevelli Toplantısını da Hastanede yapıyoruz. Toplantı hazırlıklarını gözden geçirmek, son kontrolleri yapmak, herşeyin yolunda gideceğinden emin olmak için bir grup Vakıf personeli bir gün öncesinden orada. SEV Amerikan Hastanesi yöneticileri, görevlileri İstanbul'dan, Adana'dan, İzmir'den, gelen konuklarına dört dörtlük bir program ayarlanmış. Her türlü ikram, misafirlere Antep turu, sonrasında kokteyl... Meteoroloji Cumartesi gününe yağmur ihtimali veriyor. Yağmur yağarsa ne yaparız düşüncesi sarıyor organizasyon komitesindekileri. Yağmur yok, ama hiç beklemediğimiz bir rüzgar zorluyor bizleri. Kokteyl alanında sandalyeler devriliyor, peçeteler uçuşuyor sürekli! Toplantıdayız ama aklımız dışarıda.
Toplantıya katılanlara Buluşma'nın ilk sayısını veriyoruz. Dergimizle ilgili ilk olumlu tepkiler mütevellilerden, yönetim kurulu üyelerinden ve diğer Vakıf yöneticilerinden geliyor. 'İyi bir iş çıkarmış olmalıyız' diye düşünüyoruz.
Mütevelli toplantısına katılanlara özel bir mönü ayarlanmış: Gaziantep'te olunur da ne yenir? Kebap diyecektir çoğunluk, ama kebaplar sonraya. Mönü: lahmacun, içli köfte ve ayran. Antep'e özel "zerde" var bir de. Antep dışından gelen herkes bu beyaz zerdeye yorum yapıyor. "Bizim bildiğimiz, zerdeye safran konur, rengi de altın sarısı olur ki zaten Farsçada zer altın demektir." Bilmediğimiz bu zerde ise pirinç lapası gibi, şekeri az, hafif gülsuyuyla kokulandırılmış, üstünde Antep fıstığı var, lezzeti gayet yerinde. Toplantı bitiyor, bir grup Tuğcan Otel'e dinlenmeye, bir grup şehir turu yapanlara katılmaya giderken bir grup da kahve içip soluklanmak üzere 130 yıllık hastanenin güzeller güzeli bahçesinde kalıyor. Ulu ağaçların gölgesinde, Türkiye'nin en büyük bayraklarından birinin dalgalanmasını seyrederek, "bu rüzgar hiç hesapta yoktu, neyse ki yağmur yok" diye düşünerek kokteylin başlamasını bekliyoruz.

Kokteyl davetlileri saat beş sularında tek tek gelmeye başlıyorlar. Nezih bir topluluk; doktorlar, Antep'in önde gelenleri, SEV'liler. Mütevelli Heyeti Başkanımız **Prof. Dr. İlter Turan (TAC '59)** ve Sağlık Kurulu Başkanı **Prof. Dr. Serdar Küçükoğlu (TAC '76)** kısa ve anlamlı konuşmalar yapıyor. Her ikisi de "130 yıla ulaşmak tesadüfi değildir, pek çok kişinin emeği geçmiştir ve hastane daha nice yaşlarını görecek kurumsal yapıya oturmuştur" diye özetlenebilecek şeyler söylüyor. Kokteylin en büyük olayı, "dev balon ekranda" gösterilen hastane tanıtım filmi oluyor: **Mustafa Emre'nin (TAC '74)** elinden çıkan 2,5 dakikalık tanıtım filmi büyük sükse yapıyor.
Hızını kesmeden esen rüzgar, konuklara zor anlar yaşatsa da, müzik ve lezzetli yiyecekler ve tatlı sohbet sayesinde herkes alanda...

Herkesin üstünde bir enerji, okul gezisine çıkmış çocuklar gibiyiz.

Kokteyl sonrası şehir dışından gelen ekip, Tuğcan'a dönüyor. Herkesin üstünde bir enerji, okul gezisine çıkmış çocuklar gibiyiz. Bu saatte Antep'te ne yapılır sorusunun cevabı "paçacıya gidilir" olarak geliyor. Otelin lobisinden ünlü bir paçacıya hareket ediliyor. Yemek konusunda bir hayal kırıklığı daha: özellikle İzmirlilerin oluşturduğu grubun "ayak paça" hayalleri suya düşüyor. Kelle etlerinden yapılan "bol" acılı ve sarımsaklı paça çorbası, aynı çorbanın içine pirinç konularak hazırlanan

"büryan", beyin tava ve yeşillikler arasında, "sosyalleşmek için paçacıya gelip" de sadece mercimek çorbası içenlere imrenerek bakıyoruz. Tam bu noktada, dükkana giren çok genç gelin ve damat, düğün günlerinde paçacıya gelerek, "paçacı ziyaretimizi" iyice sosyolojik ve gastro-antropolojik bir saha çalışmasına dönüştürüyor. Paçacı sonrası, bir grup Tuğcan'ın yanındaki Mado'da, diğer bir grup otelin barında sosyalleşmeye devam ederken, ertesi sabah erkenden kalkıp Urfa'ya yola çıkacağımızı hatırlıyoruz.

"Göbeklitepe'ye de gidelim!"

Sabah 8:30. Otobüsümüz otel kapısında bekliyor. Kahvaltısını bitiren, otelden çıkışını yapıp otobüse yönleniyor. Baklava, fıstık ezmesi ya da Maraş dondurması almak için son fırsat dakikaları! Her zamanki gibi en yakında oturanlar geç geliyor ve Gazianteplileri bekliyoruz, tekerleklerin dönmesi için. Orijinal plan, Urfa'ya gitmek Balıklıgöl'ü görmek, çarşısında alışveriş yapmak, Balıklıgöl'ün yanıbaşındaki bir otelde öğle yemeğimizi yiyip Gaziantep Havaalanı'na dönmek. Yola çıkıldığında rehberimiz bu bilgileri veriyor. Bilgi aşığı ve yeni yerler görmekten keyif alan grubumuzdan sesler yükseliyor "Göbeklitepe'ye de gidelim!" Göbeklitepe neolitik döneme ait, yeni keşfedilmiş bir kazı alanı. Çoğunluğun talebine uyuluyor, tur şirketi yetkilisinin ve rehberimizin daha önce hiç Göbeklitepe'ye gitmediklerini itiraf etmeleri duymazdan geliniyor, "alışveriş yapmayıveririz" yorumları arasında yola düşülüyor. Türkiye genelindeki tabelalandırma ve yönlendirme eksikliği burada da kendisini gösteriyor, önce dönmemiz gereken sapak kaçırılıyor sonra tarlaların arasına sapılıyor. GPRS gibi teknolojiler de bir işe yaramıyor, henüz sisteme girmeyen kazı alanını bulmak biraz uzun sürüyor. Buğday tarlalarının arasındaki, dar stabilize yollardan ilerliyoruz. Tekerleklerin bir kısmı yol yerine tarladan da gidiyor olabilir,

Sütunlardaki hayvan kabartmalarının muhteşemliği, havanın sıcaklığıyla birlikte nefesimizi kesiyor.

o denli dar yollar. Otobüsten sesler yükseliyor, "dönsek mi acaba?" Nerede olduğumuzu bilememenin gerginliği ile ilerlerken, mütevellilerimizden **Aykut Tuzcu (TAC '67)**, evsahibi sıfatıyla bizleri Göbeklitepe hakkında bilgilendiriyor. Derken bir tepenin ardından kazı alanı görünüyor.

Yerel kıyafetleri içinde, kırlaşmış sakalı göğsüne inmiş, boynunda kokartıyla Göbeklitepe'nin mihmandarı Mahmut Yılmaz karşılıyor bizi, otobüsten inerken. Hava, Mayıs'tan ziyade Ağustos sıcağına yakın -İstanbul'un Ağustosu. Uzakta, karşıda Harran Ovası ve Harran Üniversitesi yerleşkesi. Uçsuz bucaksız "boz" renk içindeyiz. Mahmut Yılmaz, bizi göbeklerden birinin başına götürüyor. Pür dikkat dinliyoruz rehberimizi, bölgenin koyu aksanıyla konuşuyor ve bize Göbeklitepe'nin keşfedilme hikayesini anlatıyor. Büyük ihtimalle sunak olduğu düşünülen göbekte yetişen gelincikler ve kalabalığın gürültüsünden sessizce kaçmaya çalışan iri kertenkeleler dikkatimizi çekiyor. Mihmandarımız, amcasının bulduğu taşları Urfa müzesine nasıl götürdüğünü, müze yetkililerinin bu taşları ciddiye almayışını, sonra Alman arkeolog Dr. Klaus Schmidt'in bu taşları tesadüfen görüp Göbeklitepe'de kazıya başladığını anlatıyor. Bir yanda coğrafyanın ve doğanın farklılığını gözlemliyor, bir yandan yaklaşık 12 bin yıl öncesinin tapınak alanı yerleşimininden kalanları inceliyoruz. Sütunlardaki hayvan kabartmalarının muhteşemliği, havanın sıcaklığıyla birlikte nefesimizi kesiyor. Kazı alanında keçiler misali tırmanıyoruz, ayağımızın altından çakıl taşları, toprak kayıyor. Mahmut Yılmaz elindeki Almanca kitabın sayfalarından fotoğraflar göstererek kazı alanını gezdiriyor bize. Kendimizi iyice kaptırmışken, okul gezisinin sorumlu öğretmeni İlter Bey, zamanın daraldığını ve otobüse dönmemiz gerektiğini hatırlatıyor. Toparlanıp, otobüse dönüyoruz. Mihmandarımız bizi uğurlarken, yere atılmış bir sigara paketini yavaşça alıp cebine koyuyor. Mahmut Bey'in kazı alanına nasıl sahip çıktığının bir kanıtı. İklimlendirilmiş otobosümüzle tarlalar arasından Şanlıurfa'ya doğru yola düşüyoruz.

URFA

Balıklıgöl, efsanesi ve İbrahim Peygamber bağlantısı nedeniyle tam bir din turizmi merkezi/mesire yeri haline gelmiş.

Bir haftada tüm Avrupa'yı gezen Amerikalı turistlerin hızıyla dalıyoruz şehre. Zaman daralıyor, uçağa az kaldı. Otobüsün içinden görüyoruz Urfa'nın bazı önemli, tarihi binalarını. Balıklıgöl'e yakın bir yerde iniyoruz otobüsten. Rehberimiz sıkı sıkı tembihliyor: "Birbirinizden ayrılmayın, çantalarınıza sahip çıkın, gruptan koparsanız öğle yemeği El-Ruha'da." Balıklıgöl, efsanesi ve İbrahim Peygamber bağlantısı nedeniyle tam bir din turizmi merkezi/mesire yeri haline gelmiş. Pazar günü böylesi bir kalabalık neyle kıyaslanabilir diye düşünüyorum. Tombul, aç gözlü balıkların yem kapma yarışını seyrederek koşar adım dolaşıyoruz gölün civarında. Bu arada, becerebilenler ışık hızıyla poşu satın alıyorlar ancak poşu bağlama tekniklerini öğrenmeye zaman yok.

El-Ruha Otel'e giriyoruz öğle yemeği için. Masalar hazırlanmış, bizi bekliyorlar. Urfa mutfağından seçme yemeklerimizi yiyoruz. Şıllık ve mırra favorimiz. Uzun servis aralarında ise bir koşu otelin "giftshop"ından otantik parçalar (!) satın alıyoruz. Yemek sonrası gene koşar adımlarla otelden çıkıyor otobüse biniyoruz. Dönüş yolu başlıyor, bu kez herkes sessiz, dolu karınlar ve yorgunlukla birlikte uyku bastırıyor. Uyanık kalanlar Tolga Örnek'in Nemrut belgeselini izliyorlar. Belgesel biterken, havaalanında buluyoruz kendimizi. Herkes, "bu olmadı, tekrar yapılmalı bu gezi" diyor. Ağzımıza bir parmak bal çalınmış da, biraz tadını almış ama kanmamışız gibi geliyor bana.

Yazı: Tülay Güngen (ACI '74)

Göbeklitepe

Yakın zamana kadar bilim insanları; tarım, hayvancılık ve yerleşik düzen gibi Yeni Taş (Neolitik) Devri'ne ait yapıtaşlarının ilk olarak Filistin ve çevresinde başladığını ve belirli bir aşamadan sonra bu yerleşik yaşam biçiminin Kuzey Suriye ve Anadolu'ya aktarıldığını düşünmekteydi. Ancak, Şanlıurfa yakınlarında, 1995 yılından bu yana Alman arkeolog Klaus Schmidt başkanlığında yürütülen Göbeklitepe kazıları kısa sürede dikkatleri üzerine çekmiş ve Güneydoğu Anadolu'nun Neolitik kültür oluşum süreci içinde önemli bir yeri olduğu ortaya çıkmıştır.

Yaklaşık olarak M.Ö. 12000'lerde başlayan Neolitik dönem, atalarımızın göçebe yaşam biçiminden yerleşik düzene, avcı-toplayıcılıktan tarım ve hayvancılığa geçişleriyle belirginleşir. Tarımın toprağa bağlı yaşam nedeniyle, köylerin gelişmesine yol açtığı, kalıcı konutların yapımı için yeni yapım malzemeleri, mimari teknikler, araç-gereçlerin gerektiği; toprağın ekilip biçilmesinin depolama, mülkiyet, miras, işçilik kavramlarını ortaya çıkardığı; elde edilen ürünün besin hazırlama, artı-ürün gibi daha önceleri olmayan tanımları doğurduğu, yeni yaşamın gereklerini karşılayabilecek yeni hammaddelere yöneldiği genel olarak bilim insanları tarafından kabul edilmiştir. 6000 yıl gibi oldukça uzun bir zaman dilimini kapsayan bu oluşum sürecini arkeologlar Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ, Çanak Çömlekli Neolitik Çağ olarak farklı kültür basamaklarına ayırarak tanımlamaktadırlar. Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemin anıtsallığının en iyi izlendiği yer ise Göbekli Tepe'dir.

Göbeklitepe buluntuları ışığında ele alınan bu erken dönem ile ilk yerleşik toplulukların halen avcı ve toplayıcı oldukları, etkin besin üretiminin ancak ve ancak ileri aşamalarda ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Daha da çarpıcı olan halen avcı ve toplayıcı olan bu yerleşimlerde tapınak olarak tanımlayabileceğimiz anıtsal yapıların, görkemli heykel ve kabartmaların toplumu yönlendirdiği, öbür dünya ile ilişkiyi sağladığı anlaşılan ruhban ya da yönetici sınıf gibi belirli toplum katmanlarının varlığıdır. Dört bin yıl kadar süren bu süreç içinde mimarinin, uzak bölgeler arası mal aktarımının, yeni teknolojilerin geliştiği; ancak çanak çömleksiz dönemin sonu olarak adlandırdığımız M.Ö. 7000 içinde tarım ve hayvancılığın önem kazandığı ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, önceki yıllarda Neolitik olarak tanımlanan yapılanma, Göbekli Tepe'de yaşanılan dönemin en sonuna denk gelmektedir.

Buraya kadar değindiklerimizden anlaşılacağı gibi, Göbeklitepe kültürü, yaşam mücadelesi veren, zorluk içinde yaşayan ve yiyecek bulamadığı için tahılları toplayan insan toplulukları ile değerlendirilemeyecek kadar gelişkin bir düzeyi yansıtmaktadır. Dört metreyi geçen boyutlardaki dikilitaşları kabartmalarla süsleyebilen, en sert taşları biçimlendirerek takı yapabilen, çanak çömlek yapımından önce yontu tekniği ile kendilerine taş kaplar üretebilen bu toplumun bulguları şaşırtıcı olduğu kadar heyecan vericidir. Bu veriler, Göbeklitepe sakinlerinin, Güneydoğu Anadolu coğrafyasının sağladığı zengin doğal çevre ortamının besin üretimine, tahıl ve hayvan evcilleştirmeye gerek kalmadan sabit yerleşmeler kurabildiğini ve bir üst kültürel düzeye sadece avcılık ve toplayıcılıkla eriştiğini göstermektedir.

Bugün, 14 yıldır devam eden arkeolojik araştırmalar sonucunda, M.Ö. 10000-9000 yıllarına tarihlenen ve anıtsal taş mimari kalıntılarıyla dikkat çeken Göbekli Tepe'nin taş devrine ait bir merkez olduğunu ve o yıllar için emsalsizliğini koruduğunu görüyoruz. İngiltere'nin güneyinde bulunan ünlü Stonehenge'dekine benzeyen bu görkemli mimariye Göbeklitepe'de Stonehenge'dekinden yaklaşık 6000 yıl önce ulaşıldığını anlıyoruz.

Göbeklitepe, insanlık tarihi için önemli bir evreyi, Neolitik Devrimi gerçekleştirmek ve bilinçli üretim yoluyla besin sağlamada çiftçiliğe dayalı bir yaşam tarzını keşfetmek üzere olan avcı-toplayıcı bir kültürün çok etkileyici kapanış evresini temsil etmektedir.

KAYNAKÇA

Schmidt, K.,2006, Taş Çağı Avcılarının Gizemli Kutsal Alanı Göbeklitepe, En Eski Tapınağı Yapanlar. Arkeoloji ve Sanat, İstanbul.

Özdoğan, M., 2007 Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi Sergi Kataloğu, , 12000 Yıl Önce, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Uygarlığın Anadolu'dan Avrupa'ya Yolculuğunun Başlangıcı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Braidwood, Robert J., 1995, Tarih Öncesi İnsan, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

"3G ile mobil teknoloji çağı başlıyor"

Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkanı (CEO) Serpil Timuray (ÜAA'87) önümüzdeki dönemde kablosuz mobil cihazlar ile iletişim ve bilgi paylaşım hizmetlerine istediğimiz her an her yerden ulaşabileceğimizi söylüyor.

Bugüne kadar farklı sektörlerde ama hep dünya lideri konumundaki firmalarda görev alan ve şu an Vodafone Grubu bünyesinde Vodafone Türkiye CEO'su (İcra Kurulu Başkanı) olan Serpil Timuray (ÜAA'87) hem yakın gelecekte bizleri bekleyen telekomünikasyon yeniliklerinden bahsetti hem de bizimle kariyerindeki başarısının sırlarını paylaştı.

1987 yılında Üsküdar Amerikan Lisesi'nden mezun oldunuz. Bize o yılları, sonrasında eğitim hayatınıza nasıl devam ettiğinizi ve profesyonel hayata geçişinizi anlatabilir misiniz?
Orta ve lise eğitimimi, 1980-87 yılları arasında, Üsküdar Amerikan Lisesi'nde

aldım. Bu dönem içinde, 85-86 akademik yılında North Carolina Asheville High School'da eğitim gördüm ve 1987 yılında ÜAA'dan mezun oldum. Yüksek öğrenimimi Boğaziçi Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde 1991 yılında tamamladım. Üniversiteden mezun olur olmaz, profesyonel hayata atılmaya karar verdim. 1991 yılında Procter&Gamble Türkiye şirketinin pazarlama departmanında deterjan kategorisinde marka müdür yardımcısı olarak çalışma hayatına başladım. Procter&Gamble bünyesinde 8 yıl boyunca pazarlama departmanında farklı kategorilerde çeşitli görevler üstlendim. Son olarak P&G-Eczacıbaşı ortak kuruluşu olan Sanipak A.Ş. firmasının Pazarlama Müdürü ve İcra Kurulu Üyesi olarak çalışmakta iken bu firma P&G tarafından satın alındı. Satın alımı takiben görevimi kağıt kategorisinden sorumlu Pazarlama Müdürü ve P&G Türkiye İcra Kurulu üyesi olarak devam ettirdim.
1999 yılında Group Danone-Sabancı Holding ortak kuruluşu olan DanoneSA Tikveşli A.Ş. bünyesine Pazarlama Direktörü ve İcra Kurulu üyesi olarak katıldım. Bir süre kurumun Satış ve Pazarlama Direktörlüğü görevlerini birarada yürüttükten sonra, Haziran 2002'de Genel Müdür ve İcra Kurulu Başkanlığı görevine getirildim. Aralık 2003'te bu firmanın Groupe Danone tarafından satın alımından sonra, Danone Tikveşli Gıda ve İçecek Ürünleri A.Ş.'nin Genel Müdürü ve İcra Kurulu Başkanı olarak 31 Aralık 2008'e kadar görevime devam ettim. 1 Ocak 2009 itibariyle de Vodafone Grubu bünyesine, Vodafone Türkiye CEO - İcra Kurulu Başkanı olarak katıldım.

Sektörler farklılık gösterse de genelde "yönetici" ya da "lider" olmanın ortak tarafları olmalı. Sizin başarınızdaki itici güçler nelerdir? Bu konuda, özellikle genç mezunlarımıza ne söylemek istersiniz?

Warren Bennis'e göre, yöneticilik ve liderlik kavramlarının arasında belirgin bir fark vardır ve her ikisi de gerekli ve önemlidir. "Yöneticilik" sorumluluk almak ve hayata geçirmektir. "Liderlik" ise etkilemek, yönü tayin etmektir. John Kotter de "yöneticilik" ve "liderlik"in ayrı fakat birbirini tamamlayıcı kavramlar olduğu görüşündedir. "Güçlü lider" – "zayıf yönetici" bileşeninin kötü sonuçlar doğuracağını savunur..
Benim benimsediğim etkin liderlik tanımı "farklı geçmişlerden/görüşlerden gelen farklı yetkinlik/yeteneklere sahip çeşitli insan kaynaklarını bir grup halinde yönetebilmek ve onlardan mümkün olan en yüksek performans ve verimi alabilmek"tir. Bu tanım; karşındakini dinlemeyi, anlamayı, farklı görüşlere açık olmayı ve yenilikçi olmayı gerektirir.
Bu liderlik tarzına zemin oluşturan yönetim ortamını ise "katılımcı yönetim modeli" olarak tanımladığım modeli uygulayarak oluşturmaktayım. Buna göre, şirketin stratejik planı tepeden-aşağıya değil aşağıdan-yukarıya oluşturulmalıdır ve her birey bu plana katkısı olduğunu hissetmeli, görüş vermeli ve sorumluluk almalıdır. Birey kendi başarısından ziyade, çoklu-fonksiyonlu takımın başarısına odaklanmalıdır. Ancak herkes aynı ortak hedefe kilitlendiği zaman şirket başarılı olur.

Sizce başarınızın sırrı nedir? Bu anlamda Üsküdar Amerikanlı olmanın başarılı olmanızda rolü var mı?

Başarının tek bir sırrı ya da formülü olduğunu söylemek doğal olarak mümkün değil. Ama mutlaka IQ ve EQ 'nun bir arada, güçlü bir şekilde var olması gerektiğine inanıyorum. Daniel Goleman'ın "Sosyal Akıl" tanımı bu birleşimi vurgulamaktadır. Empati, dinleme, organizasyonel bilinç, etkileme, insan kaynağı geliştirme, ilham verme ve takım çalışmasından oluşan 7 değeri öne çıkarmaktadır. Kanımca, Goleman'ın tespit ettiği bu değerler, ÜAA'nın değerleri ile birebir örtüşmektedir. Bu da bize göstermektedir ki ÜAA'da hiçbir uygulama tesadüf değildir; bu değerleri pekiştirmek üzere tasarlanmış ve birbiri üzerine inşa edilen bir sistemin parçasıdır.

Telekomünikasyon sektörünün dünyada ve Türkiye'deki yeri nedir? Yakın ya da uzak gelecekte bizleri neler bekliyor?

Telekomünikasyon sektörünü, çağımızın en önemli innovasyon sektörlerinden ve tüm dünyada sosyal ve ekonomik gelişimin en önemli lokomotiflerinden biri olarak görüyorum. Öncelikle, insan ilişkilerini ve bağlarını kuvvetlendirmesi açısından sosyal yaşama tartışılmaz bir katkı sağlıyor. Diğer yandan, iş dünyasına sunduğu verimlilik çözümleri açısından da kayda değer ekonomik katkısı var. Önümüzdeki dönemde "yakınsama" (convergence) olgusu ile iletişim ve bilgi paylaşım hizmetlerine, sabit teknolojilerden bağımsız olarak istediğimiz her an, her yerden kablosuz mobil cihazlar ve teknolojiler ile erişebileceğiz. 30 Temmuz 2009 itibariyle başlayacak 3G mobil teknoloji ile mobil internet çağı başlıyor olacak.

Telekomünikasyon sektöründe farklılaşmayı nasıl sağlıyorsunuz? Bu sektör bütün dünyada bizdeki gibi mi?

Telekomünikasyon sektörü, ülkemizde olduğu gibi tüm dünyada rekabetçi bir sektördür. Regülasyonun olduğu bir sektör olması ve lisans/yatırım bedellerinin yüksekliği sebebiyle de ülkelerin hacmine/potansiyeline göre belirlenen sayıda operatör faaliyet göstermektedir. Vodafone olarak, farklılaşma stratejimizi oluşturan unsurlarımız, dünya lideri konumundaki uzmanlığımızı yansıtan, dünyanın en ileri standardındaki teknolojik altyapımız, yenilikçi ürün ve servislerimiz, markamız, müşteri-odaklı anlayışımız, yüksek performanslı insan kaynağımızdır.

Hedef koyun ve daima **"Daha iyiyi nasıl yapabilirim?"** diye düşünün!

Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkanı (CEO) Serpil Timuray (ÜAA'87), Üsküdar Amerikan Lisesi 2009 Mezuniyet Töreni'nde öğrencilere hayatta başarılı olmanın koşullarından bahsetti.

"Ben, Üsküdar Amerikanlı olmayı her zaman çok önemsedim. Ama yıllar geçtikçe, beni ben yapan pek çok temel prensibime zemin oluşturan okulumuzu daha da değerli bulmaktayım. Zira ÜAA, bireyin yetişkin hayatında başarılı olması için, akademik altyapısının çok önemli ve fakat tek başına yetersiz olduğunu bence çok zaman önce tespit etmiş ve sosyal gelişime de eşit önem veren çok güzide bir sistem yaratmıştır. Bu sistemin üstünlüğünü Amerika'daki lise öğrenim hayatımda da bizzat mukayese edebilmiştim; bu sistemin hala özenle korunduğunu, şimdi SEV ilköğretim okulunda okuyan oğlum sayesinde veli olarak gözlemlemekteyim.

ÜAA, köklü değerleri ve sistemi ile sadece mükemmel bir eğitim kurumu olmanın ötesinde ülkemizde potansiyel liderler yetiştirme merkezidir. Ben de, bu örneklerden biri gösterilmeye layık görülmüş olmanın teveccühüyle sizlerle deneyimlerimi paylaşmak istiyorum.

1980 yılında 5. sınıfı bitirip, Üsküdar

"Yıllar geçtikçe, beni ben yapan pek çok temel prensibime zemin oluşturan okulumuzu daha da değerli bulmaktayım."

Amerikan binasına yatılı eşyalarımla giriş yaptığım günü çok net hatırlıyorum. 11 yaşında ilk kez evimden ve ailemden ayrı yeni bir yuvaya taşınıyordum; boğazım düğümlenerek anne-babamı kapıdan uğurluyordum; ve okulum, bana ilk günden itibaren tavizsiz "herkese eşit mesafede" duruşuyla, 7 yıllık eğitim hayatım boyunca, bana, öncelikle "kendi kendime yeterlilik", "eşitlik" ve "disiplin" dersleri verecekti. Kendi ayaklarım üzerinde durmayı o kadar benimseyecektim ki 15 yaşıma geldiğimde, Amerika'da bir yıl lise eğitimi almaya karar verecek, o zamanın Türkiye şartlarında çok farklı bir ortama gidişime, sevgili babam tam anlamıyla gönüllü olmadığı ama engel de olmak istemediği

"Seveceğiniz işi bulun; sevdiğiniz işi yapın; insanlar bunu anlar ve mutlaka etkilenir."

için, gerekli işlemleri yalnız yapacaktım. Yeni nesile naçizane tavsiyem, ailelerinin değerini çok iyi bilmeleri ama hayatta hiçbir konuda sırtlarını aile büyüklerine dayamamalarıdır.

Ben oldukça çalışkan bir öğrenciydim; hala da çalışmayı ve öğrenmeyi çok severim. Ve hiçbir zaman sporcu bir profilim olmadı! Hatta hazırlık sınıfında folklor ekibine seçilememiş olmak bana kısmi bir travma yaşatmıştı; ardından voleybol takımına seçilmek için tavanları alçak spor salonumuzda tarifsiz çabalamalarımla yoktan bir beceri geliştirebilmiştim! Buzulun görünen kısmı "yetenek" ise, görünmeyen büyük parçasının "tavır ve niyet" olduğunun bendeki somut tecrübesiydi. Bugün de yönetici olarak, bireyleri yeteneklerinden ziyade gösterdikleri gayret ve tavırlarıyla değerlendirmeyi tercih ediyorum.

Öğlen tatilimiz, 2 bölümden oluşurdu ve ben çoğunlukla hiç öğlen yemeğine vakit ayıramazdım. Kulüp başkanlığı, sınıf başkanlığı, takım antremanları, vs. ile günümü doldurmaktan büyük mutluluk duyuyor, kendimi adeta çalışan bir yetişkin gibi hissediyordum. ÜAA, sosyal yetkinlik olgusunu, bizlere hissettirmeden yoğun biçimde aşılamaktaydı. 1991 yılında iş hayatına atılırken, Procter&Gamble firmasında Pazarlama Departmanı'na başvuru yapan 3500 kişi arasından seçilmemde, akademik performansımdan ziyade bu sosyal hikayem öne çıkmıştı.

ÜAA'lı olmak Türkiye Cumhuriyeti'ne sahip çıkmak ve aynı zamanda bir dünya vatandaşı olmaktır. Çoklu kültürlere ve ayrı görüşlere saygı gösteren, empati kuran, kendi görüşlerini özgüvenle ifade edebilen, adapte olabilen küresel bir vizyon sahibi olmaktır.

Sevgili mezunlar,

Bugün, ÜAA akademik altyapısı ve fark yaratan değerleriyle donanımlı olarak, mezun olmanın ayrıcalığını yaşıyorsunuz. Her biriniz ülkemiz için çok önemli potansiyelsiniz. Bundan sonra bu altyapıyı nasıl değerlendireceğiniz tamamen ve sadece sizlerin elinde...

Üniversite hayatı, dış dünya ile bağlantıya geçmek, ilgi alanlarınızı keşfetmek, projelerinizi olgunlaştırmak için çok önemli ve çok da hızlı geçen 4 sene...

Vaktinizi iyi değerlendirin. Hayatınızdaki amacınızı belirleyin; hedef koyun; daima "daha iyiyi nasıl yapabilirim?"i sorgulayın; asla taviz vermeyin ve yılmayın.

Seveceğiniz işi bulun; sevdiğiniz işi yapın; insanlar bunu anlar ve mutlaka etkilenir. Başarıyı sadece "ben başarısı" olarak ve "iş başarısı" olarak tanımlamaktan imtina edin. Olmazsa olmaz bir koşul, kanımca özel hayattaki başarı ve mutluluktur. Kendi ile barışık bir birey daima insan ilişkilerinde fark yaratır ve toplumda öne çıkar. En önemlisi de iyi insan olmayı, doğruluk ve dürüstlüğü ilke edinin.

Ülkemizin aydınlık geleceğini sizlerde görüyorum ve umut doluyum. ÜAA değerleriyle başarılı olacağınıza güveniyor ve hepinize faydalı, üretken bir gelecek diliyorum.

ÜAA 2009 mezunları diplomalarını alırken

Yazı: Melih Levi (ÜAA '11), Müge Tüzer ve Merve Naz Durgunoğlu-(ÜAA '11)

ÜAA'dan örnek bir sosyal sorumluluk projesi

"Harikalar Diyarında bir gezinti"

Üsküdar Amerikan Lisesi öğrencileri sosyal sorumluluk çerçevesinde Hasan Tan Çocuk Yuvası'ndaki kardeşleriyle ortak bir projeye imza attılar. Okullarında misafir ettikleri kardeşleri önce değişik kıyafetler giyerek farklı karakterlere büründüler, sonra da yeni kimlikleriyle birbirinden güzel hikayeler yazdılar. Bu hikayelerden oluşturulan kitap ve çekilen fotoğraflardan elde edilen gelir ise Hasan Tan Çocuk Yuvası'na önemli bir katkı sağlamış oldu. Üsküdar Amerikanlılar böylece hem ortaklaşa üretmenin keyfini yaşadılar hem de küçük kardeşlerine yaratıcılıklarını kullanarak neler yapabileceklerini gösterdiler.

Ülkenin birinde bir prenses varmış. Bu prensesin adı Aleyna'ymış…" diye yazıyor hikayemizin prensesi Aleyna… Bir yolculuğa çıktık harikalar diyarında, herkesin farklı bir hikayesi vardı anlatacak, herkesin farklı bir karakteri vardı içine bürünecek… Sıcacık bir günde, Hasan Tan Çocuk Yuvası'ndan bir grup öğrenci okulumuz Üsküdar Amerikan Lisesi'ne geldi ve bizi bir gezintiye çıkardılar. Okul kavramını çok güzel açıklıyordu sevgili prensesimiz: "Okula geldik, öğrenci olduk, arkadaş bulduk, sevinçle dolduk / oyun oynuyoruz, hiç doymayız, ziller çalmazsa, paydos olmazsa…" Gerçekten de doğru yazmış çünkü biz de beraber, hiç doymadan, gerçek hayatı unutup bir oyun oynadık. Hasan Tan öğrencileri farklı elbiseler giydiler ve farklı karaktere büründüler. Kimisi arı oldu, kimisi tavşan, kimiyse kocaman bir ejderha…Sabah okulda toplandık ve hep beraber güzelce kahvaltı ettik. Hepimiz çok heyecanlıydık, kardeşlerimizi elbiseler içinde düşünmeye başlamıştık; onlar da kıyafetlerini seçmek için sabırsızlanmıyor değildi doğrusu…

Kıyafetler gelince, en sevdikleri karakterleri seçtiler ve gezinti başladı. Elbiselerinin içine girdiklerinde, kendilerini seçtikleri karakterlerin yerine koymaya çalıştılar. Çok başarılıydılar! Bir süre etrafta hep beraber koşuşturduk, bahçeye çıktık ve güzel havanın tadını çıkardık! Her şey çok keyifliydi, çeşitli hayvanların kılığına giren küçük arkadaşlarımız, güler yüzleriyle okulumuza renk katıyorlardı. Çok geçmeden tekrar oturdular ve onlara verilen kâğıtlara kendi hikâyelerini yazmaya başladılar… Yazdıkları hikâyeleri okuyup onlara fikir verirken büyülenmiştik hepimiz… O kadar yaratıcı yazıyorlardı ki, kendimizi gerçek bir hikâyenin içinde bulduk sanki… Şirin bir filimiz vardı, "Arkadaşlarım benimle hep yerden yüksek oynamak istiyorlar ve ben de onları kırmıyorum ve onlarla oynuyorum ve arkadaşlarımla oyun oynarken çok mutlu oluyorum," diyen… Kollarını kanat niyetine açıp etrafta sokacak arkadaş arayan bir arımız vardı sapsarı…
Boks yapan bir kangurumuz olmuştu! Kurbağayı yiyen bir ejderha, muz arayışında bir maymun, sadece filden korkan bir ormanlar kralı ve on üç yaşında bir yarasamız olmuştu… Her biri tek tek poz verdi ve sonunda "aile" fotoğrafı çektirerek, bu güzel günü sonsuzlaştırdık. Ayrılık anı geldiğinde ise kimse hikâyeden çıkmak istemiyordu… Çok zor oldu elbiseleri bir kenara atıp, gerçek kimliklere dönmek! Dönmesine döndük gerçek kimliklerimize ama bu hikâye de unutamayacağımız bir anı olarak kazındı kafamızın bir köşesine…

Bu güzel aktiviteye katılmayanlar da haberdar olsun istedik; küçük yazarların neşe dolu öykülerini herkes okusun istedik… Demsa Grup ve Cetajans'ın katkılarıyla Nişantaşı D Galeri'de açtığımız fotoğraf sergisi, yaklaşık bir ay boyunca gösterimde kaldı. Okuldan ve okul dışından birçok kişinin katıldığı açılış kokteyline katılan Yalvaç Ural daha sonra Milliyet gazetesinde konu ile ilgili haber yaptı. Hikâyeler derlenerek kitapçık haline getirildi ve fotoğraflarla birlikte sergide satışa sunuldu. Sergi 30 Mayıs'a kadar sürdü ve Prensesimizin de dediği gibi, "Bu masal da burada bitti." Ancak unutmayın, tavşanımızın hikâyesinde yazdığı gibi, bizim de "Prenses Aleyna ve Harikalar Diyarı"ndaki yolculuğumuz bir "mutlu son"a sahipti…

"Filmler aracılığıyla dünyaya bakalım istedik"

Altyazı Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Fırat Yücel (ACI '97) filmlerin topluma ve dünyaya bakmak için bir araç olduğunu ve bu anlamda da film eleştirilerinin birer kılavuz olarak görülmemesi gerektiğini söylüyor.

*Fırat Yücel (ACI '97) ailedeki üçüncü İzmir Amerikanlı. Annesi **Şükran Yücel (ACI '71)** ve ağabeyi **Doğu Yücel (ACI '95)** gibi o da hayatla ilişkisini yazı yazarak kurmuş. Lisede başlayan sinema sevgisi ve ilgisi Boğaziçi Üniversitesi yıllarında sinema dersi alan bir grup arkadaşıyla beraber aylık sinema dergisi Altyazı'yı çıkarmalarına sebep olmuş. Fırat Yücel şimdi hem bir okul dergisi olmaktan çoktan çıkmış ve sinema dünyasında oldukça söz sahibi bu derginin genel yayın yönetmenliğini yürütüyor, hem de çeşitli mecralarda sinema eleştirileri yazıyor. Biz de onunla sinema üzerine keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.*

İzmir Amerikanlı olmak nasıl bir duygu?

İzmir Amerikan Koleji çok ayrıcalıklı bir okul ve ayrıcalıklı olmanın getirdiği bazı dezavantajlar da var. Siz kendinizi farklı hissediyorsunuz, insanlar da size farklı bakıyorlar. Kendinizi üst sınıf olarak görüyorsunuz ve öyle olması kötü bence çünkü toplumun diğer kesimleriyle iletişim kuramıyorsunuz ve bu da sizi elitizme yöneltebilir. Bu kendinizi uzak tutmanız gereken ciddi bir tehlike. Ama bir yandan da çok güzel bir şey çünkü sosyal aktiviteleri gelişmiş bir okul; benim için en büyük avantajı da buydu. Örneğin sinemayla ve müzikle ilgilenebildim ve bir müzik grubu kurabildim. Tabi ki olanakları diğer okullardan daha iyiydi. **Didem Erpulat (ACI '87)**, **Kerime Arsan (ACI '70)** gibi hocalarımız bizi hep sosyal aktivitelere yönlendiriyorlardı. Mesela sınava girmek yerine derslerde kendi çapımızda film çekiyor, prodüksiyon yapıyorduk.

Şimdiki hayatınızda okulunuzun bir etkisi oldu mu?

Hocalarımızın bizler üzerinde çok etkisi oldu. Biraz önce bahsettiğim hocalar ve hatta diğer hocalar hepsi çok açık fikirli; sanatsal aktivitelerimizi yönlendiren bir yapıya sahiplerdi ki bu da öğrencinin geleceğinin şekillenmesinde çok etkili oluyor. Benim arkadaşlarımın, yani okul zamanı beraber müzik yaptığım ve sinema filmi çektiğim arkadaşlarımın bir kısmı bu işlerle uğraşmaya devam ettiler. Bunda da öğretmenlerimizin katkısı büyük.

Altyazı Ofis

Altyazı Ekibi

Sanatçı bir aileden gelmek de sizi bu konuda yönlendirmiş olabilir mi?
Kesinlikle büyük etkileri var ama onların başarısını elde edemeyeceğim gibi bir korkum da vardı aslında. Bir de "hep aynı şeyi yapıyoruz, bu da bir tekdüzelik mi acaba" diye de düşündüm çünkü annem yazar, ağabeyim yazar, ben yazarım insan bir farklılaşma istediği de duyuyor. Benim üniversiteye girme sürecimde önümde birkaç seçenek vardı ve sinema benim için hayatımın romantik ideali değildi, zaten çoğu kez böyle idealler yoktur, sonradan geri dönüp baktığınızda uydurursunuz bunları. Çoğu kişi için bu gerçekten sancılı bir karar sürecidir. Mesela ben sinemayla, müzikle ve edebiyatla ilgileniyordum; çok geniş bir ilgi alanım vardı ve benim tanıdığım pek çok insan da böyleydi. Ben de çok farklı alanlarla ilgilendim ve hangisini seçeceğime karar veremedim.

Altyazı dergisinin ortaya çıkması nasıl oldu peki?
Boğaziçi'nde Mithat Alam Film Merkezi'nde sinema dersleri alan bir gruptuk. Öğrenciler olarak kendi aramızda belirli bir iletişim vardı. Aynı zamanda fotoğrafçılık kulübündeydim, fotoğraf çekiyordum o dönemlerde. Bu çevreden insanların buluşması sonucu bir dergi çıktı ortaya. Geniş Açı Fotoğrafçılık Dergisi vardır ve Boğaziçi Üniversitesi Fotoğrafçılık Kulübü çıkışlı bir dergidir. Çıkaran ekip daha sonra kendi şirketlerini kurdu ve dergi piyasada çıkmaya başladı,

"Hep aynı şeyi yapıyoruz, bu da bir tekdüzelik mi acaba" diye de düşündüm çünkü annem yazar, ağabeyim yazar, ben yazarım insan bir farklılaşma istediği de duyuyor."

şu an çıkmıyor. Biz de Geniş Açı'dan Serdar Darendeliler ve Refik Akyüz'ü tanıyorduk, onların "fotoğrafçılık dergisi yapıyoruz neden sinema dergisi de yapmayalım" diye bir hayalleri varmış. Onların sinema dergisi çıkarma hayalleri, Boğaziçi Üniversitesi'ndeki birikimimizle buluştuğunda Altyazı Dergisi çıktı ortaya. Biz orada, sinema dersleri alan, sinemayla ilgilenen 7-8 arkadaştık. Dergi nasıl çıkarılır bilmiyorduk, sinemaya ilgi duyuyorduk ama sinema bizim için dünyadaki tek şey değildi, müzikle de, edebiyatla da ilgileniyorduk. Hangi yöne gideceğimize karar vermemişken böyle bir fırsat çıktı karşımıza, Geniş Açı'dan arkadaşlarımız bize "Böyle bir hayalimiz var, sinemayla ilgilenen öğrenciler olarak bir sinema dergisinin yayın kurulunda yer alır mısınız?" diye sordular. Biz de "evet" dedik.

Hangi tarihti?
2001 yılıydı, üniversiteyi bitirmek üzereydim, bir yıl gibi bir süre vardı önümde. Diğer arkadaşlarım da benim gibi ya bitirmek üzereydiler, ya da yüksek lisansa başlamışlardı. Böyle bir durumda bu işe girdik, sonra da bu iş bizim mesleğimiz oldu. Biz sinemaya sadece çekilen filmleri eleştiriyormuşuz gibi bakmıyoruz, faydalı da olmak istiyoruz; mesela kısa film çekmek isteyenler için yönlendirici veya sinema tarihini öğrenmek isteyenler için bilgi verici seminerler veriyoruz, kısacası bir şekilde işin pratiğine de karışmak istiyoruz. Dergiden iki arkadaşımız yapım şirketi kurdular, film yapıyorlar. Üniversitede bizimle aynı dönemde öğrenci olan birkaç arkadaşımız yönetmen oldu. Dergimizde tasarımcımız vardı, o senaryo yazıyor şimdi. Ben dergiye çok vakit harcadığım için senaryo yazmak gibi işlerle uğraşamıyorum ama şansım olursa yapımla da ilgilenmek isterim.

Altyazı kaç kişilik bir ekip?
Toplamda, tasarımcı ve reklamla ilgilenen arkadaşlarla birlikte 14 kişi ama yayın kurulunun büyük kısmının işi bu değil, maaşlı çalışan yayın kurulunun sadece üç kişisi içerikle ilgileniyor. Bir tasarımcımız var, iki arkadaş da reklam ve pazarlamayla ilgileniyor; çekirdek ekip altı kişi.

Lise yıllarınızda da üniversitedeki gibi sinemayla uğraşan bir arkadaş topluluğu var mıydı?
Kıvanç İlgüner (ACI '97) vardı, kurgucu oldu kendisi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde okudu; "Babam ve Oğlum"un ve pek çok televizyon dizisinin kurgusunu yaptı. Kıvanç ve şu an dergimizin yayın kurulunda olan Enis Köstepen (ACI '97)'le birlikte lisedeyken

"Otoriter, yargıç konumunda bir eleştiri geliştirmeyelim, filmler aracılığıyla dünyaya bakalım, içinde yaşadığımız topluma bakalım" diye düşünürdük, yani filmi bir araç olarak kullanmaktı bizim hedefimiz."

bir Shakespeare parodisi çekmiştik; çok ciddi bir şey yapamayacağımızı bildiğimiz için gençlik komedisi tarzında bir film yapmıştık ama hem eğlenmiştik hem de bize ağır gelen tragedya içeriğini lise ortamına uyarlamıştık.

İzmir Amerikan Koleji'nde film öyle güzel bir yere oturmuş ki sanırım Oscar töreni gibi bir etkinlik bile düzenleniyor?

Evet; şimdilerde böyle bir etkinlik gerçekleştiriyorlar, son sınıf öğrencilerinin film projeleri var. "Sadece derste yazmayalım, pratik de yapalım" gibi değil ciddi ciddi film çekiyorlar. Oscarlar bizden hemen sonra başladı diye hatırlıyorum. Ben de konuk olmuştum bir seferinde. Öğrenciler senaryo yazıyorlar, sahneleri ayarlıyor, çekiyorlar ve edit ediyorlar; sonra seyrettiriyorlar; bu lise son sınıf bitirme projesi gibi bir şey aslında. En iyi film, en iyi senaryo, en iyi yönetmen, en iyi kadın ve erkek oyuncu gibi ödüller veriliyor. Kırmızı halı, heykeller vesaire her şey var bu yıl 12.'si yapıldı galiba.

Tekrar Altyazı'ya, ilk başladığınız yıllara dönersek, Türkiye'de sinema eleştirmenliği çok bilinen bir kavram değil hâlâ. Siz neleri değiştirmek üzere yola çıktınız, hâlâ o yolda mısınız?

Dergi çıkarmaya başladığımız dönemdeki en büyük kaygımız, sinema eleştirmeninin bir tür rehber gibi ya da "hangi film iyidir"i tavsiye eden biri olarak görülmesiydi. Bir alışveriş merkezinden ürün alırken, birinin tavsiyesini aramak gibi bir yorum biçimine dönüşmeye başlamıştı. Aslında film eleştirisi bu değil, olmamalı. Eskiden, mesela 1960'larda Fransız dalgasıyla birlikte oluşan film eleştirisi dünya üzerine söz söylemenin ve düşünce üretmenin bir biçimiydi; biz de kendimizi daha çok o tarafa yatkın hissediyorduk. Otoriter, yargıç konumunda bir eleştiri geliştirmeyelim, filmler aracılığıyla dünyaya bakalım, içinde yaşadığımız topluma bakalım diye düşünürdük, yani filmi bir araç olarak kullanmaktı bizim hedefimiz. Ben beğeni denen şeyin çok kısıtlı bir anlam taşıdığını düşünüyorum, bir şeyin iyi olup olmamasını yargılamaktır beğeni, ama film bir olaydan, bir hikâyeden bahseder; beğeni kültürü içerisinde onun neden bahsettiğini bile unutuyorsun.

Türkiye'de çıkmış ya da hâlâ çıkmakta olan sinema dergilerine baktığımızda sizi onlardan ayıran özellikler nelerdir?

Ülkemizde yüzlerce edebiyat dergisi var gerçek anlamda, onlar kitap eleştirisini bu anlamda yapıyorlar, edebiyat eleştirisinin konumu da süper değil belki ama en azından bu anlamda bir çaba var. Sinemada böyle bir şey yok, böyle bir eleştiri kültürü yok, 1980'lere varıldığında bu gelenek kaybolmuş. Bu arada, biz Altyazı'yı çıkarmaya karar verdiğimizde bazı üniversitelerin çıkardığı kuramsal sinema dergileri vardı – ki hâlâ var, ya da sinemaya daha ideolojik bakan dergiler de vardı ama aylık bir analiz dergisi, sinema üzerine bir düşünce dergisi yoktu. "Biz bunu yakalayabilir miyiz" diye düşündük ve dergiyi çıkarmaya başladığımızda da aslında herkesin buna ihtiyacı olduğunu gördük. Üniversite öğrencilerinden ve akademisyenlerden filmler üzerine yazılar gelmeye başladı. Bizim yazarlarımızın çoğu e-posta veya telefon aracılığıyla

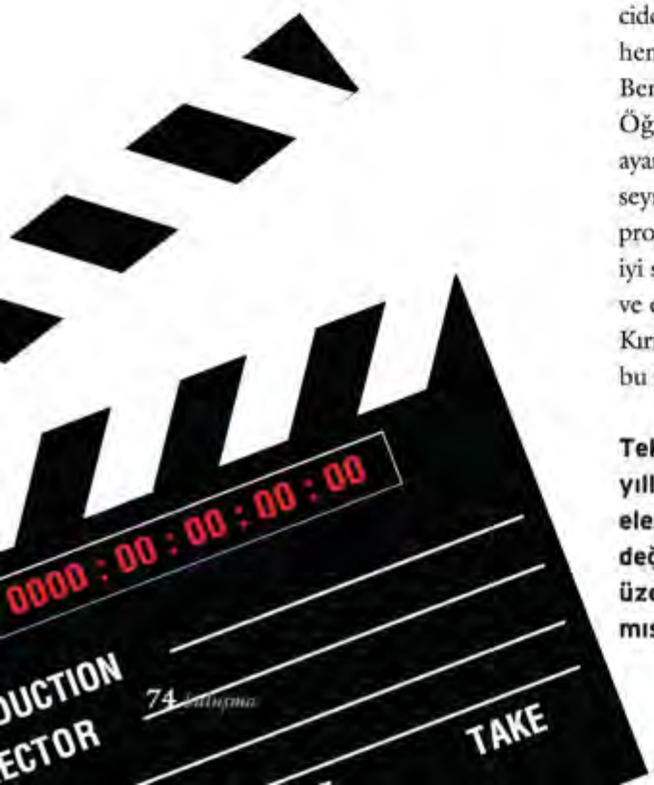

bizimle irtibat kurmuş, bizimle aynı düşünce yapısındaki insanlardan oluşuyor. Biz her ne kadar kuramsal içerikten dem vursak da, yüzde yüz kuramsal bir dergi değiliz, ikisinin arasında bir köprü kurmaya çalışıyoruz ve ilk zamanlarda bizim bu konumumuz yadırgandı. "Ya akademik olun ya da popüler olun" gibi tepkiler vardı. "Ya Hollywood filmlerini inceleyin, ya Avrupa" fikri çıktı ama bizim yapmak istediğimiz ikisini buluşturmaktı. Biz "Hollywood filmlerini de yazacağız, Avrupa filmlerini de, yeri geldiğinde Recep İvedik üzerine de yazacağız" dedik. Başlarken görselliği yoğun ve kaliteli, akademik bir dil kullanmadan kuramsal bir dergi olmaya çalıştık. Kuramdan anlamayan insanların kuramsal içerikle tanışmalarını sağlayalım, kolay anlaşılabilir olalım gibi bir amacımız vardı. Zaten o yüzden disiplinler arası bir içerik yakalamaya çalıştık; sinemadan bahsederken mitolojiden de bahsettik, mitlerden örnekler verdik. Filmlerin psikanalizle ilişkisini kurduk, feminist kuramla ilgili düşünceler ürettik, bütün farklı alanları sinemanın çatısı altında buluşturmaya çalıştık. Şimdilerde konumumuzu daha da sağlamlaştırdığımızı düşünüyorum.

Derginin Boğaziçi Üniversitesi çatısı altında olması da çok önemli sanırım..
Evet, o çok büyük bir güvence. Bu anlamda üniversiteye de çok şey borçluyuz. Biz aslında Boğaziçi'nden çıkmıştık, sonra Geniş Açı Dergisi şirketinin bünyesinde çalıştık, Taksim'de bir ofisimiz vardı, okuldan ayrı çıkıyorduk. Sonradan yuvaya dönüş yaptık. Asıl önemlisi burada bir ekip var; beraber yıllardır çalıştığımız arkadaşlarımız var. Boğaziçi bünyesi altında çıksa bile, içeriği tamamen özerk, üzerimizde hiçbir baskı yok; tümüyle bizim ürettiğimiz özgün içeriklerden oluşan bir dergi.

İşiniz gereği birçok film izliyorsunuz ama kendi zevkinize göre film izlemek istediğinizde ne gibi tercihler ön plana çıkıyor?
Sevdiğim, yıllardır takip ettiğim bir yönetmenin yeni filmi heyecanlandırıyor beni, çoğu film eleştirmeni için de böyledir. Mesela Michael Haneke'nin Cannes'da Altın Palmiye alan yeni filmini merakla bekliyorum. Tercihlerimi belirleyen, türler değil daha çok yönetmenler.

Son olarak sizin de bir parçası olduğunuz yeni kuşak sinemacılar hakkında neler söylemek istersiniz?
Biz bu işe başladığımızda Nuri Bilge Ceylan, Derviş Zaim, Yeşim Ustaoğlu gibi yönetmenler vardı ve onlar tam bizim kuşağımız değildi. Şimdi yeni bir yönetmen kuşağı doğuyor; yaşıtımız olan, bizimle aynı kültürü paylaşan, aynı dönemin çelişkilerini yaşayan bir yönetmen kuşağı geliyor ki bir çoğu da arkadaşlarımız. Bir sinema kültürü geliştireceksek, bunu sadece yapım süreciyle, ya da yönetmenlerin uğraşlarıyla yapamayız. Altyazı da bu kültürü oluşturma sürecinin bir parçası. Genç yönetmenlerin çabası da bağımsız filmler çekmek; piyasaya tabi olmayan, gişeye tabi olmayan filmler çekmek ve aslında onların çabasıyla bizim çabamız aynı yerde buluşuyor. O yüzden biz kendimizi giderek yoğunluk kazanan, yurt dışında da sesi duyulmaya başlayan bu genç Türkiye Sineması'nın bir parçası olarak görüyoruz. Mesela, Rotterdam Film Festivali'nde Young Turkish Cinema diye bir program yapıldı, ona katkıda bulunduk; onun İngilizce kitapçığını yaptık. Türk Sineması üzerine İngilizce paneller de yapmaya başladık. Avusturya'da Linz şehrinde düzenlenen Crossing Europe Festivali'nde de buna benzer bir program yapıldı ve bunların hepsi genç yönetmenlerin filmleri. Bir şekilde yurt dışına da açılalım; İngilizce yazalım ve festivallere gelen eleştirmenler, festivallere katılan sinemaseverler Türkiye'den çıkan genç yönetmenlerin filmlerini görsünler istedik ve böyle bir çabaya giriştik. İngilizce yayınlara da devam edeceğiz, New York'ta Zeki Demirkubuz ile ilgili bir retrospektifin İngilizce kitapçığını yaptık. Artık bu işe kaptırdık kendimizi bırakmak için çok geç.

The End

Yazı: Leyla Keskiner (ACI '85)

Saving Fish From Drowning

Amy Tan
2006 Ballantine Books
ISBN- 100345 46401-X
496 sayfa

Amy Tan Çin'den ABD'ye göç eden bir ailenin kızı. 1952 yılında California Eyaleti'nin Oakland şehrinde doğan Tan, son kitabında ABD dışına çıkıyor.

Önceki kitaplarında Çin'den gelen "geleneksel" anne ile Amerika'da doğan "modern" kızın ve doğu-batı kültürlerinin çatışmasını son derece esprili bir dille işleyen Amy Tan, ***Saving Fish From Drowning*** romanında farklı bir konuyu, farklı bir anlatım şekliyle ele alıyor.

Kitabın anlatıcısı bir hayalet. Bu konuda Amy Tan, *"anlatıcının hayalet olması, kişiliği olan ve diğer karakterlerin düşünceleri ile güdüleri konusunda yorum yapma yeteneğine sahip bir birinci tekil şahıs ağzı kullanmaya imkân tanır,"* diyor.

"Budha'nın Ayak İzleri"ni takip etmek üzere Çin ve Myanmar seyahatine çıkan 12 Amerikalının maceraları, geziyi planlayan ve 12 kişinin ortak noktası olan ama hikayenin başında korkunç şekilde hayatını kaybeden; Doğu sanatları uzmanı, antikacı, kolleksiyoncu **Bibi Chen**'in hayaleti tarafından Amy Tan'in muhteşem mizah anlayışı ile anlatılıyor.

Birbirinden çok farklı kişilerden oluşan grubun dinamikleri ve ***Canterbury Hikayeleri***'ni anımsatan şekilde herkesin kendine özgü hikayeleri ile kısmadan hisselerinin bir araya gelmesi kitabı hikaye anlatımının güzel örneklerinden biri yapıyor.

Amerikalı turistler, **Bibi**'nin hazırladığı gezi notlarını okumadan, kendilerini tam da "turist" gibi Çin'de buluyorlar. Tan'in diğer kitaplarında "home front"ta geçen Doğu-Batı çatışması bu kitapta, Amerikalı turistlerin algısıyla Doğu'nun gerçeği arasındaki çatışma olarak ortaya çıkıyor.

And there -how handy indeed- was a public urinal. This one was recessed in rock, about twenty inches wide, two feet in height, with a receptacle brimming with what looked like urine and cigarette ashes. (What that was actually was rainwater that had washed over joss-stick offerings.) The walls were wavy and smooth, leading Harry to think it had been worn down by centuries of men seeking the same relief. (Not so. That stone had been carved to resemble a vulva.) And portions of the loo, he noted, had been etched with grafitti. (The Chinese characters were in reality an engraving attributed to the Goddess of Female Genitalia, the progenitor of all life, the bearer of tidings to formerly barren women.)

Doğuya, vaktinde Osmanlı'ya gelen oryantalist seyyahların gözlerinden bakan turistler de İngilizce bilen tüm Çinlilerin hemen her konuyla ilgili *"no worries"* diyebilmesine şaşar. *"... 'No worries' at every turn. Lost your luggage? No worries! Your room's crawling with fleas? No worries. ..."*

Noel arifesinde, uyuyakaldığı için gruba katılamayan bir kişi dışındaki herkes Myanmar'ın, yerel kabilelerinden ***"Karen"***lardan yüzyıl kadar önce Hristiyanlaştırılan ve kendi "melez" Hristiyanlıklarını uygulayan ***"Lord's Army"*** (ya da turistlerimizin *"Lajamee"* olarak algıladığı bir grup) tarafından kaçırılıyor. "İlkel" kabile ile Amerikalı turistlerin etkileşimi sürecinde Doğu-Batı çatışması; uydu yayınları sayesinde iyice küçülen dünya, "melezleşen" kültürler, olgular ve algılar arasındaki farklılıklar daha da yoğunlaşarak ve muhteşem bir anlatımla kitabın sonuna kadar devam ediyor.

Bu noktada yazarın kitaba başlama noktası olarak belirttiği sorun da irdeleniyor: Her kitabına bir takım sorulara cevap aramakla başladığını söyleyen Amy Tan, ***Saving Fish From Drowning***'e de *"haddinden fazla şanslı olmakla, kendinden şanssız olanlara yardım etmek arasındaki çelişkili duygularla yola çıktığını"* belirtiyor.

Yazar, kitabın başlangıcındaki "okuyucuya not" bölümünde, bir gün New York'ta dolaşırken bastıran sağanaktan kaçmak için ***"Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği"***'ne sığınmak zorunda kaldığını, burada **Karen Lundergaard**'ın 54 seans boyunca Bibi Chen'in anlattığı hikayeyi kaleme aldığı el yazmaları ile karşılaştığını; San Fransisco'ya dönüşünde de bir kaç kez Karen Lundergaard'la buluştuğunu anlatıyor. Tamamen kurmaca olan bu bölümle, *"Turistler Burma'dan Kaçıyor, 11 Kayıp Amerikalı Korkuttu"* başlıklı gazete kupürü okuyucuda gerçeklik duygusu uyandırıyor. Ayrıca bitki örtüsünden, topografiye; mekanlardan, pazarlarda satılan hediyelik eşyalara, her yeri ve her şeyi büyük bir detayla betimleyen Amy Tan, bu gerçeklik duygusunu kurguya büyük bir başarıyla taşıyor.

Amy Tan'ın diğer kitapları:
- The Joy Luck Club (1989)
  Talih Kuşu (Can Yayınları, 1994)
- The Hundred Secret Senses (1995)
- The Kitchen God's Wife (1991)
  Mutfak Tanrısı (Can Yayınları, 1996)
- Bonesetter's Daughter (2001)
  Çıkıkçının Kızı (Epsilon Yayınları, 2003)

Film: The Joy Luck Club, 1990
Yapımcı: Oliver Stone, Amy Tan, Patrick Marley

150 yıllık geleneğin başında genç ve dinamik bir isim

SEV-YAY 150 yıldan bu yana yayımcılıkla uğraşan köklü bir kurum. Redhouse sözlüklerinin de yayımcısı olan SEV-YAY, sözlükçülüğün yanı sıra çocuk kitapları yayımcılığında da iddialı. Kendini sürekli yenileyen bu köklü kurumun başında genç ve dinamik bir isim, Defne Tokay (ÜAA '93) var.

Defne Tokay, lisans ve lisansüstü eğitimini Avusturya'da tamamlayıp Türkiye'ye insan kaynakları alanında yeni şeyler yapma hayali ile gelmiş bir Üsküdar Amerikan Lisesi mezunu. Fakat hayat onu insan kaynakları alanından çok başka bir yere, her zaman içinde büyüdüğü sanat faaliyetleri, gezdiği sergiler ve içinde çok da mutlu olduğu kitapların arasına döndürmüş. Şu an SEV-YAY Şirket Müdürü olan Defne Tokay ile yayımcılığı ve SEV-YAY'ı konuştuk.

Okul sonrası hayat sizi nasıl buraya getirdi?

Üsküdar Amerikan Lisesi 1993 mezunuyum. Mezuniyetin hemen ardından Avusturya'ya üniversite tahsili yapmaya gittim. Yaklaşık dokuz sene orada

kaldım. İşletme tahsilinin ardından pazarlama ve insan kaynakları alanında iki master programı tamamladım. Ve 2002 yılında insan kaynakları alanında bir sürü hayalle Türkiye'ye döndüm.
Döndükten çok kısa bir süre sonra o dönem yönetim kurulu başkanımız olan **Tamer Şahinbaş** (TAC '58) ile tanıştım. Bana, SEV'den bahsetti.

SEV ile ilk tanışmanız insan kaynakları görevinizle oldu yani?
Evet, çünkü benim eğitimim ve hayallerim insan kaynakları üzerineydi. Tamer Bey'le tanışmamızdan kısa bir süre önce tamamlanmış bir yönetim verimliliği çalışması vardı. Dışarıya yaptırılmış olan bu çalışma sonucunda çıkan bir sürü sonuçtan bir tanesi de İnsan Kaynakları Departmanı'nın kurulma kararı olmuş. Böyle bir tesadüfle bir araya gelince, ben Mart 2003'te insan kaynakları uzmanı olarak, bu işin duayeni **Cemal Oğuzberk**'in **(TAC '61)** süpervizörlüğünde çalışmak üzere işe alındım. Sonrasında iki üç sene hummalı bir çalışma geçirdik. Bunun sonucunda çok daha profesyonel bir insan kaynakları anlayışı Vakıf'la birlikte gelişti.

SEV-YAY yolculuğu bundan sonra başlıyor galiba?
Evet, bu arada ben de kendi kişisel yolculuğuma çıktım ve bununla birlikte bir kültür ve tasarım programına kayıt oldum.
Bu arada, SEV-YAY'da da bir yönetici açığı vardı. Yönetici arayışında devamlı mülakatlara girip çıkıyorduk, bir şekilde hiç kimse içimize sinmiyordu. Her ne kadar Üsküdar Amerikan mezunu olsam da SEV-YAY bu bünye içinde benim favorimdir. SEV-YAY'ın küçük olması ve yaptığı iş dolayısıyla bana hep çok yakın gelmiştir. Editoryal odanın sessizliği, baştan aşağı kütüphane olması, 1800'lerden kalma kitaplar... Yani entelektüel açıdan müthiş cazip geliyordu bana.
Genel Koordinatörümüz Ziya Bey; böyle bir pozisyonu isteyip istemeyeceğimi sordu, ben de *"Çok isterim,"* dedim. Onun üzerine, aslına bakarsanız tam da neye evet dediğimi bilmeden, Mart 2006'da şirket müdürlüğüne vekâleten atandım.

"Redhouse markasını çok seven ve Redhouse markasıyla gurur duyan bir ekip var şimdi burada. Bence en önemlisi bu."

O yıllar sanırım bir de SEV-YAY'ın çocuk kitaplarına dönüş yılları?
İşin o tarafı inanılmaz zevkliydi ve bir anda çok anlamsız gibi gözüken birtakım yapboz parçaları hayatımda yerini bulmaya başladı: Kültür ve tasarım sertifika programı, SEV'deki İK deneyimi, onun öncesinde bir pazarlama *'master'*ı. Birtakım parçalar bir anda yerine oturdu. Ve ben tüm birikimimi burada severek kullanabileceğimi anladım.

Demek ki hayat bir şekilde siz farkında olmasanız da sizi bir şeylere hazırlıyor. Ne olduğunu zamanı gelince öğreniyorsunuz...
Evet, bu deneyimden sonra, bu dediğinize çok inandım; çünkü yaptığınız her şeyin anlamı anında ortaya çıkmıyor. Dolayısıyla gitmek istediğiniz hedef için en anlamlı görünen yol da doğru yol olmayabiliyor. Sonuç olarak 2006 Mart ve 2009 Mart arası geçen zamanda içyapı bir hayli değişti ve ilk geldiğim zamana göre en büyük fark ne derseniz, Redhouse markasına çok bağlı, Redhouse markasını çok seven ve Redhouse markasıyla gurur duyan bir ekip var şimdi burada. Bence en önemlisi bu.

Redhouse Türkiye'de bir gelenek, bir ekol gerçekten de... Bunun sorumluluğu da büyük olsa gerek?
Ben bu göreve başladıktan dört ay sonra, SEV-YAY olarak 25. TÜYAP Kitap Fuarı'na katıldık. Fuara 25 senedir kesintisiz katılmış olan yayınevlerini -ki bizle birlikte altı taneymiş - onur misafiri ilan etmişlerdi. Böyle anlarda şunu fark ediyor insan: Hem bu kadar uzun zamandır süregelen bir şeyin parçası olmak çok güzel, hem de tabii çok dikkat etmeli. 145-150 senelik bir kurum bugüne kadar geldiyse sizin de bugün bir sonraki 145-150 seneyi garantileyecek, en azından bu

gidişatı bozmayacak adımlar atıyor olmanız lazım.

Öncesinde Redhouse olarak başladı değil mi SEV-YAY?

Sadece Redhouse sözlükleri olarak değil aslında. Kurumun ilk ortaya çıkış sebebi bir dil çalışması oluyor. Bu çalışmanın amacı piyasada para kazandıracak bir ürün yaratmak değil, Osmanlıca ve İngilizce sözcüklerin her iki dildeki karşılıklarını belirlemek. Bu dil çalışmasının sonucunda ortaya çıkan yapıtların yanı sıra yayınevimizin çatısı altında taa 1920'lerde çıkarılmış çocuk kitapları da var. Bugün piyasada çocuk kitapları ile ilgili bildiğiniz **Feridun Oral, Can Göknil, Fatih Erdoğan** gibi isimlerle çalışılmış. Dolayısıyla bu konuda öncü olan bir marka aslında. Bir dönemin öncülüğünü yapmış, fakat günün şartları dolayısıyla çocuk kitaplarına son verilmiş 1980'lerde.

Redhouse SEV-YAY'a dönüşüyor sanırım 90'ların sonunda?

Evet, son dönemde Redhouse bu şekilde devam ederken 1997'de diğer kurumlarla birlikte yeniden yapılandırmanın bir parçası olarak Redhouse yerine SEV-YAY ismini alıyor, ismiyle de Sağlık ve Eğitim Vakfı'na bağlı bir kuruluş haline geliyor. Redhouse da yayınevinin adı olmaktan çıkıp, marka statüsüne geçiyor.

"Bugün piyasada çocuk kitapları ile ilgili bildiğiniz **Feridun Oral, Can Göknil, Fatih Erdoğan** gibi isimlerle çalışılmış. Dolayısıyla bu konuda öncü olan bir marka aslında. Bir dönemin öncülüğünü yapmış, fakat günün şartları dolayısıyla çocuk kitaplarına son verilmiş 80'lerde."

SEV-YAY'ın organizasyon yapısı nasıl?

Şu an için 14 kişilik bir ekibimiz var. İki mekânda çalışıyoruz. Birisi Vakıf'ın da bulunduğu Altunizade'deki ofisimiz. Bir de Unkapanı'nda bir depomuz var. Sözlüklerin satılabilir hale gelmesi için yapılan bazı işlemler var. Bu işlemler Unkapanı'ndaki depomuzda yapılıyor. Altunizade'deki ofiste sözlüğün metninin yazılması, yani işin leksikografi tarafından tutun, pazarlanması, muhasebesi ve genel yönetimine kadar tüm işlerin yapıldığı ofis. Burada on kişiyiz.

SEV-YAY'ın bünyesinde hangi kitaplar var?

Redhouse markalı sözlükler var ki, zaten mazisi eski. Redhouse Kidz çocuk kitaplarımız Ekim 2006'da TÜYAP Kitap Fuarı'nda okurlara "merhaba" dedi. Böylelikle, ikinci kez, çocuk kitaplarına dönmüş olduk. 2007'de öğretmenlere yönelik mesleki gelişim dizisi başlatıldı: Redhouse Eğitim Kitapları dizisi. Bir de geçmişten beri devam eden turizm, doğa ve kültür gibi farklı alanlarda yayımlanmış Redhouse kitapları var.

***Strolling Through Istanbul* gibi pek çok İstanbul rehberine kaynak kitap olan duayen kitaplarınız da var...**

Evet aynen öyle, yol gösteren bir kitap. Enteresan bir hayran kitlesi vardır o kitabın gerçekten. Demin bahsettiğim Redhouse kitapları arasında, ***Strolling Through Istanbul*** gibi neredeyse kültleşmiş kitaplara rastlamak mümkün. Özellikle İzmir Amerikan mezunlarımız için ayrı bir yeri olan ***An American Cook in Turkey*** de bu kitaplara örnek sayılabilecek bir kitap...

Yayımcılık dışında SEV-YAY'ın bir başka görevi de altı okulumuzun öğrencilerinin kullandıkları ders kitaplarının, okul kütüphanelerinin ve öğretmenlerin sipariş verdikleri kaynak kitapların yurtiçinden ve yurtdışından temini. 2008 itibariyle yeni olarak başlanan bir başka faaliyet alanı daha var. O da, Vakıf'da dahil olmak üzere tüm kurumlarımızın her türlü kırtasiye ihtiyacını sağlamak. Bütün bunların alımını biz yapıyoruz. Bu yeni bir faaliyet alanı ama inanıyorum ki şu anda bizim yürüttüğümüz birtakım çalışmalarla her şey çok daha sistematik bir hale gelecek.

Redhouse sözlüklerinin çok çeşitli versiyonları var. Biraz da bunlardan bahsedelim mi?

Tabii, şu anda on iki farklı kâğıt sözlük var.

Redhouse 3. Jenerasyon

3. Jenerasyon, Redhouse CD sözlüklerinin en yeni üyesi. Hem sözcük adedi çok daha fazla, hem de içinde ses dosyaları var. Aynı zamanda İngilizceyi geliştirmeye yönelik oyunlar, botanik ve zooloji konusunda resimli bir bölüm de var. Bunun dışında "geveze" denen bir özelliği var ki, internet ya da bir word dokümanı üzerinden bir yazı okurken, hiç bir arayüz açmaksızın, sadece imleci, karşılığını bilmek istediğiniz sözcüğün üzerinde tutarak sözcüğün anlamını küçük bir pencerede görebiliyorsunuz.

Biz bugüne kadar genel İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce sözlükler konusuna odaklanmış bir şirketiz. Dolayısıyla sözlüklerimizden bazıları İngilizce'den Türkçe'ye, bazıları Türkçe'den İngilizce'ye, bazıları da çift yönlüdür. Bu on iki sözlüğü birbirinden farklı kılan bir başka özellik de kapsamları ve buna bağlı olarak ebatları. Mevcut sözlükler dışarıdan bakıldığında hep aynı kalıyorlarmış izlenimini uyandırabilirler, ancak içerik değişiyor çünkü sürekli güncellemeler yapılıyor. Dünyadaki değişikliklerin ve gelişmelerin (coğrafya, teknoloji, tıp, telekomünikasyon vb.) sözlüklere de hızla yansıtılması gerekiyor. Tabii aynı zamanda, doğan ve değişen ihtiyaçlara göre yeni ürünlerin geliştirilmesi de işin öbür boyutu. Sözlüklerin teknolojik versiyonları için sürekli olarak çalışıyoruz. Sözlüklerimizin CD şeklinde versiyonları var, aynı zamanda cep telefonları, cep bilgisayarı ve buna benzer el cihazları için hazırlanmış versiyonları var. Şu anda Redhouse sözlüklerini ***www.redhouse.com.tr*** web sitemizden cep telefonunuza veya cep bilgisayarınıza indirebiliyorsunuz.

Redhouse Kidz kitaplarından biraz daha bahsedelim mi? Neye göre seçtiniz kitapları?

Türkiye'deki çocuk kitaplarında illüstrasyon konusunda çok büyük bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Yani en iyisi diye çıkan kitabın Türkçesi belki doğru oluyor ama kullanılan resimler bence doğru olmuyor. Dolayısıyla benim kafamda hep, bugüne kadar yayımlamaya cesaret edilememiş veya öyle ya da böyle piyasada bulunamayan kalitede resimli çocuk kitapları vardı.

Ekim 2006'da, on üç kitabımız piyasaya çıktı. Bir kısmı ***Aydaki Adam*** gibi klasik batı Amerikan çizgisinde kitaplar, bazıları ise çok daha romantik, çok daha soyut, örneğin ***İkimiz de Seni Çok Seviyoruz*** veya ***Dodo'nun Komik Karışımları...*** Hepsi tarzları farklı kitaplar, fakat çizim kalitesi olarak baktığınızda, sanat yaklaşımı olarak baktığınızda biri diğerinin altında ya da üstünde asla değil.

Bu arada kitapların içerikleri konusuna nasıl karar veriliyor?

Yayınevleriyle anlaştıktan sonra metnin İngilizcesini istiyoruz ilk etapta. İçeriklerini biz de beğendikten sonra daha derinlemesine değerlendirme işini uzmanlara bırakıyoruz. Bu konuda Davranış Bilimleri Enstitüsü ile işbirliği yaptık. Böyle bir işbirliği Türkiye'de sanırım bir ilk. Sonuç olarak biz bir kitabı basmaya karar vermeden önce illüstrasyonlar onlara gidiyor. Onlar oraya gelen yirmi, yirmi beş, belki elli çocukla illüstrasyon okumaları yapıyorlar. Çocukların tepkilerini ölçüyorlar; bize bununla ilgili geri bildirimde bulunuyorlar. Daha sonra orijinal metin ve ardından da

"Limon Ağacının Şarkısı" Redhouse Kidz'in çeviri olmayan ilk kitabı.

Türkçesi onların onayına gidiyor. Eğer olumlu yanıt veriyorlarsa hem onay verdiklerini, hem de kaç yaş itibariyle okunmasına onay verdiklerini bildiriyorlar.

Son olarak Redhouse Kidz Çocuk Kitapları hakkında geri dönüşler nasıl? Doğru yolda olduğunuzun sinyallerini alıyor musunuz?

Bizim açıkçası koltuklarımızı kabartan çok güzel şeyler oldu bu konuda. Çünkü bugün çocuk kitapları konusunda otorite diyebileceğimiz insanlar kendiliğinden gelip beğenilerini ilettiler. Üsküdar Amerikan mezunu olan **Serpil Ural** bize köşesinde yer ayırdı; **Aslı Tohumcu, Görkem Yeltan** bizi çok mutlu eden yazılar yazdılar; ***Limon Ağacının Şarkısı*** -ki telifi bize ait ilk çocuk kitabımızdır- ***Radikal Kitap***'ta 2008'e Damgasını Vuranlar listesinde yer aldı; yine Üsküdar Amerikan mezunu olan **Ayfer Gürdal Ünal,** *"harika kitaplar, muhteşem bir çalışma,"* dedi. ***Saklambaç Dergisi***'nden **Nihat Bey,** *"Türkiye'de çocuk kitapları konusunda çıtayı yükselttiniz,"* dedi. Biz de bu doğrultuda elimizden gelen çabayı sarfediyoruz.

SOFRA
GRUP

STFA - Compass Group Plc ortaklığıdır.
www.sofrayemek.com.tr

GELİŞEN VÜCUTLAR.
GÜÇLENEN ZEKALAR.

YE
ÖĞREN
YAŞA

Eurest

Ye öğren yaşa felsefesi ışığında, konusunda uzman diyetisyenlerin hazırladığı menülerimiz ve tecrübeli kadromuzla eğitim kurumlarının hizmetindeyiz.

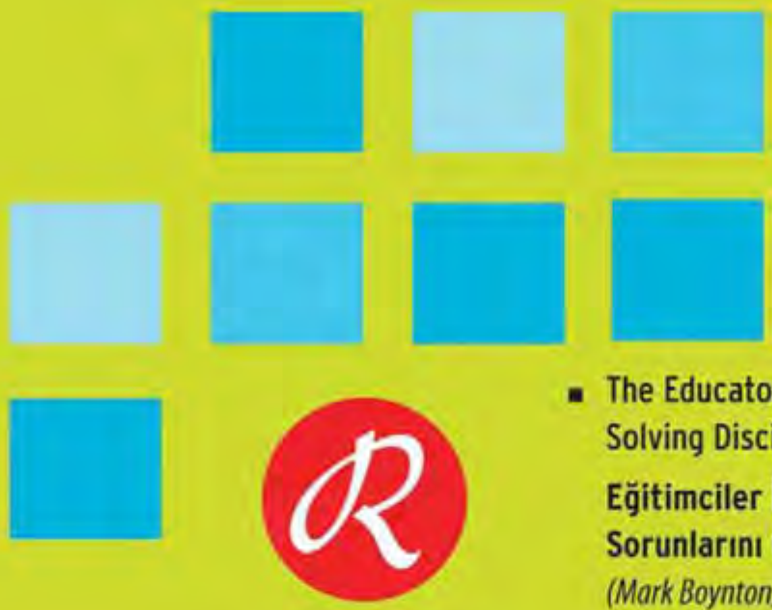

REDHOUSE
EĞİTİM KİTAPLARI

- The Educator's Guide to Preventing and Solving Discipline Problems

  Eğitimciler İçin Disiplin Sorunlarını Önleme ve Çözme Rehberi

  (Mark Boynton, Christine Boynton)

- The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners

  Öğrenci Gereksinimlerine Göre Farklılaştırılmış Eğitim

  (Caroll Ann Tomlinson)

- Classroom Instruction That Works: Research Based Strategies for Increasing Student Achievement

  Öğrenci Başarısını Artıran Öğretim Stratejileri

  (Robert J. Marzano, Debra J. Pickering, Jane E. Pollock)

- Classroom Management That Works: Research Based Strategies for Every Teacher

  Etkili Sınıf Yönetimi Stratejileri

  (Robert J. Marzano, Jana S. Marzano, Debra J. Pickering)

- Thinking Styles

  Düşünme Stilleri

  (Robert J. Sternberg)